

Implementatieplan

Inhoud

1. Inrichting projectstructuur	5
1.1. Inrichting projectstructuur ten behoeve van transitieperiode	5
2. Besluitvormingsproces	6
2.1. Mijlpalen en tijdlijnen	6
2.2. Vervolgstappen tot aan transitie	7
2.3. Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan	8
3. Datakwaliteit	12
3.1. Beschrijving van de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en van de beheersing van de hiermee gepaard gaande risico's	12
3.2. Risicoanalyse van de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij en ook de onderbouwing hoe die kwaliteit is geborgd	13
3.3. Overzicht belangrijkste risico's en 'complexe dossiers' op het vlak van datakwaliteit en de getroffen beheersmaatregelen	17
3.4. Onderbouwing van de risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking ten aanzien van de pensioenaanspraken en de beheersing hiervan	23
3.5. Beschrijving van werkzaamheden van pensioenuitvoerder om datakwaliteit voor invaren te kunnen vaststellen	24
3.6. Beschrijving van de bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde deelwaarnemingen of bestandsanalyses, inclusief de wijze waarop de bevindingen zijn opgelost	25
3.7. Nog te nemen stappen om datakwaliteit op voldoende niveau te krijgen	27
3.8. Rapportage van specifieke werkzaamheden door externe accountant of IT-auditor voorafgaand aan invaarbesluit	27
3.9. Onderzoek datakwaliteit na invaarmoment	28
3.10. Beschrijving hoe na daadwerkelijk invaren wordt omgegaan met issues in datakwaliteit	29
3.11. Beschrijving hoe het pensioenfonds omgaat met het verwerken van eventuele terugwerkende kracht mutaties	30
4. Risicoanalyses en Beheersmaatregelen	32
4.1. Inleiding	32
4.2. Impactanalyse van de stelselwijziging	32
4.3. Methodiek van de risicoanalyse	34
4.4. Operationele en IT-risico's	38
4.5. Governance- en omgevingsrisico's en beheersmaatregelen	40
4.6. Financiële risico's	42
4.7. Juridische en compliance risico's	43

4.8. Uitbestedingsrisico's	44
4.9. Conclusie.....	45
5. Invaren	47
5.1. Inleiding en verzoek tot invaren.....	47
5.2. Beoordeling evenwichtigheid van transitie	47
5.3. Verkrijgen duidelijkheid over opdracht sociale partners (transitieplan)	49
5.4. Doelgroepen	56
5.5. Eerbiediging nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen	57
5.6. Gehanteerde invaarmethode en aanwenden van het vermogen	57
5.7. Voorrangsregels	59
5.8. (Initiële) vulling en werking solidariteitsreserve	60
5.9. Compensatie afschaffen doorsneesystematiek	62
5.10. Herverdelen vermogen	62
5.11. Transitie-effecten	64
5.12. Toetsing van transitie-effecten	86
5.13. Eindconclusie.....	87
5.14. Vaststelling betrouwbaarheid en verklaring van transitie-effecten.....	88
5.15. Wijze van uitvoering van de pensioenovereenkomst	89
6. Transitie-FTK.....	90
7. Transitieplan	91
7.1. Beschrijving van het besluitvormingsproces rondom het transitieplan: hoe de betrokken partijen tot de besluitvorming zijn gekomen en hoe fondsgremia hierbij betrokken zijn geweest	91
7.2. Toelichting op de wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol de bestuursorganen en de sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed.....	92
7.3. Toelichting op de wijze waarop het bestuur de uitvoerbaarheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol de fondsorganen en de sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed.....	92
7.4. Toets op de conformiteit van het transitieplan met wettelijke voorschriften.....	92
7.5. Toelichting of het pensioenfonds afwijkt van het transitieplan	93
7.6. Financiële grenzen (dekkingsgraad) voorwaardelijk aan transitieplan.....	93
8. Communicatieplan.....	94
9. Bijlage: Vergelijk bandbreedtes pensioenverwachting	95
10. Bijlage: Inrichtingskeuzes solidariteitsreserve	96
10.1. Motivatie startniveau solidariteitsreserve	96

10.2.	<i>Motivatatie vulling solidariteitsreserve.....</i>	100
10.3.	<i>Motivatatie maximale onttrekking solidariteitsreserve per jaar</i>	106
10.4.	<i>Motivatatie uitdelen overschot solidariteitsreserve</i>	109
10.5.	<i>Motivatatie bescherming bijna-gepensioneerden</i>	112
10.6.	<i>Motivatatie spreidingsperiode in de uitkeringsfase</i>	116
11.	Bijlage: Renteafhankelijke herverdeling.....	120
12.	Bijlage: Begrippenlijst.....	124
13.	Bijlage: RSA 24-03-2026.....	131

1. Inrichting projectstructuur

1.1. Inrichting projectstructuur ten behoeve van transitieperiode

Het bestuur van Pensioenfonds Haskoning Nederland is de opdrachtgever voor dit project. Het pensioenbureau is opdrachtnemer en rapporteert aan het bestuur over voortgang en uitvoering van het project. Eindverantwoordelijke binnen het pensioenbureau is de directeur. Vanwege de grootte van de uitvoeringsorganisatie is het niet mogelijk om een aparte projectorganisatie in te richten. Wel zijn externe deskundigen, waaronder een projectmanager Wtp, toegevoegd aan het pensioenbureau. De projectmanager is verantwoordelijk voor:

- De integrale aansturing van het project van het project.
- Projectplanning.
- Inhoudelijke advisering en ondersteuning.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle besluiten die in het kader van de Wtp worden genomen. Ook zorgt het bestuur voor het informeren van en afstemmen met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht in het kader van hun advies- en goedkeuringsrechten. Om afdoende toezicht te kunnen houden op de inrichting van de Wtp heeft het bestuur op 12 mei 2025 een aparte vergadercyclus vastgesteld (NPC-bestuursvergaderingen). Het aangescherpte plan van aanpak project Wtp is vastgesteld in de bestuursvergadering van 12 mei 2025 en daarna gedeeld met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

2. Besluitvormingsproces

2.1. Mijlpalen en tijdlijnen

Het implementatieplan bevat een beschrijving van alle besluiten die relevant zijn voor het invaardossier.

In 2022 heeft het bestuur van het fonds een risicopreferentie-onderzoek onder de deelnemers laten uitvoeren. De uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek vormen de basis van de risicohouding. De risicohouding is na een iteratief proces van toetsing bij het verantwoordingsorgaan, een eerste beoordeling door sleutelfunctiehouders, gevolgd door opiniering door sleutelfunctiehouders en voorlegging aan de raad van toezicht, vastgesteld door het bestuur op 24 april 2025.

De besluitvorming en opiniering van project datakwaliteit zijn beschreven in hoofdstuk 2.

De besluitvorming en opiniering van de risicoanalyse zijn beschreven in hoofdstuk 3.

De inrichtingskeuzes voor de uitkeringsfase, de reserves en de solidariteitsreserve, de transitie-effecten en de evenwichtigheid zijn als onderliggende documenten bij het invaarbesluit, samen met het invaarbesluit, na een iteratief proces van eerst beoordeling door sleutelfunctiehouders gevolgd door opiniering, voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan voor advies en aan de raad van toezicht voor goedkeuring. Met positief advies van het verantwoordingsorgaan en goedkeuring van de raad van toezicht is het invaarbesluit met de onderliggende documenten vastgesteld door het bestuur op 2 februari 2026.

Het communicatieplan is ter beoordeling voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en sleutelfunctiehouder RB en daarna vastgesteld in het bestuur op 8 december 2025. Het implementatieplan is ter beoordeling voorgelegd aan sleutelfunctiehouder Risicobeheer en daarna vastgesteld in het bestuur op 31 maart 2026 en gedeeld met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Het bestuur heeft op 31 maart 2026 een voorgenomen besluit genomen om de opdracht te aanvaarden om de nieuwe pensioenregeling uit te voeren zoals vastgelegd in de opdrachtbevestiging, en dat zij als gevolg van deze opdrachtaanvaarding het proces zal opstarten om de nieuwe pensioenregeling uit te werken in de uitvoeringsovereenkomst, waarover advies zal worden gevraagd aan het verantwoordingsorgaan en opiniering gevraagd zal worden van de sleutelfunctiehouders.

Het implementatieplan moet met het meldingsformulier 'invaarbesluit en implementatieplan' via DLT bij DNB worden ingediend. Het implementatieplan is onderdeel van het totale invaardossier. Conform de planning is het invaardossier op 31 maart 2026 ingediend.

Samengevat zijn voorafgaand aan de totstandkoming van dit implementatieplan de volgende besluiten genomen die relevant zijn in het kader van de transitie naar de Wtp.

TYPE BESLUIT	DATUM	Betrokkenen
Risicopreferentieonderzoek	November 2022-feb 2023	
Indexatiebesluit over 2021 o.g.v. AMVB (4,1%)	4 oktober 2022	Bestuur (gedeeld met VO)
Indexatiebesluit over 2022 o.g.v. AMVB (6,9%)	23 februari 2023	Bestuur (gedeeld met VO)
Goedkeuring Maximaal Toegestane Afwijking	14 november 2024	Bestuur
Vaststellen transitieplan en verzoek tot invaren	27 november 2024	Sociale partners
Vaststellen correctiebeleid	9 december 2024	Bestuur

Vaststellen datakwaliteitsbeleid	10 februari 2025	Bestuur
Vaststelling risicohouding	24 april 2025	Bestuur
Vaststellen theoretisch beschermingsrendement	14 juli 2025	Bestuur
Vaststellen bandbreedtes bij mismatchrisico	14 juli 2025	Bestuur
Eindrapportage Kader Datakwaliteit (fase 1-4)	10 november 2025	Bestuur
Beleid collectieve uitkeringsfase	1 december 2025	Bestuur
Beleid langlevensrisico	1 december 2025	Bestuur
Financiële inrichting van MVEV en OR	1 december 2025	Bestuur
Plausibiliteit	1 december 2025	Bestuur
Evenwichtigheidsbeoordeling	1 december 2025	Bestuur
Voorgenomen invaarbesluit	1 december 2025	Bestuur
Goedkeuring Wtp-communicatieplan	8 december 2025	Bestuur
Vaststelling datakwaliteit voor invaren (fase 6)	12 januari 2026	Bestuur
Definitief invaarbesluit	2 februari 2026	Bestuur
Vaststelling implementatieplan	31 maart 2026	Bestuur
Vaststelling opdrachtbevestiging	31 maart 2026	Bestuur

2.2. Vervolgstappen tot aan transitie

In de maanden tot aan het transitiemoment op 1 januari 2027 moet het fonds onder meer nog de volgende stappen uitvoeren:

- Monitoring van de voortgang van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling;
- Monitoring van de ontwikkeling financiële positie van het fonds (gewenste en benodigde invaardeckingsgraad);
- Monitoring van de ontwikkeling van de rente
- Besluiten nemen op de go/no-go-momenten, eventuele fall-back scenario's
- Voorbereiden en uitvoeren van transitiecommunicatie;
- Fondsdocumenten (laten) opstellen en vaststellen door het bestuur, zoals het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst, de ABTN en het beleggingsbeleid;
- Beheersingskaders aanpassen/geschikt maken voor de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling, zoals 'assurance' scope op de uitbestedingen en de informatiebeveiliging;
- Nieuwe dienstverleningsovereenkomsten met bijbehorende SLA's afsluiten met de uitbestedingspartijen;
- Beheersen van de datakwaliteit ('get clean en stay clean') en het toetsen van de datakwaliteit net voor het invaarmoment.

Hieronder volgt een schets van de belangrijkste en nog te realiseren mijlpalen tot transitie.

	Onderdelen /Taak	Einde
IT readiness	Basisconfiguratie (processen/portaal/autorisaties/koppelingen) gereed	31-Mar-2026
	Inrichting regeling	31-Mar-2026
	Fonds-specifieke processen & mutaties (GAT2)	30-Jun-2026
	Invaartool configureren (incl. eerste proefruns)	30-Jun-2026
	Modelvalidatie rekenregels	1-jul-2026
	Testmigratie(s) IVPA→VPaaS + bevindingen + hertest (incl. concept aansluitcontroles)	31-Jul-2026
	Datamigratie Go/No-Go + definitieve dataset + opleverdocument aansluitcontroles	30-Aug-2026

	Invaartool: totale populatie doorrekenen + vrijgave (voor prognosebestand)	30-Aug-2026
	Ketentest end-to-end (GAT3 + GAT4) incl. testrapport basis	30-Sep-2026
	Acceptatie platform + acceptatie dienstverlening + testrapport definitief	30-Nov-2026
Organisational readiness	Contractering (incl. eisen keten/data/waarderingen)	31-Mar-2026
	Omrekenformulier + control framework	1-May-2026
	Onboarding + inrichting beleggingsketen + dataleveringen	30-Jun-2026
	Ketentest beleggingen/waarderingen ↔ VPaaS ↔ rapportage	30-Sep-2026
	Pensioenreglement (incl. juridische en fiscale toets)	30-Sep-2026
	Uitvoeringsovereenkomst	30-Sep-2026
	ABTN	30-Sep-2026
	Training PB en werkinstructies	1-Oct-2026
	Invaardraaiboek/ Runbook (freeze, workarounds, etc.)	1-Oct-2026
	Go No Go (Besluit over toepassen fall-backscenario en uitwerken preferente optie)	1-jul-2026
Go No Go (Besluit over stopzetten plan A en toepassen fall-backscenario)		15-nov-2026
Voorlopige transitie communicatie (prognose, VTC)		30-Nov-2026
DNB invaarbeschikking		30-Nov-2026
Go-No Go (Readiness)		14-Dec-2026

2.3. Besluitvormingsproces vaststelling implementatieplan

2.3.1. Beschrijving van het doorlopen besluitvormingsproces

Het implementatieplan beschrijft alle keuzes die het bestuur van het fonds heeft gemaakt om tot het invaarbesluit te komen en hoe deze keuzes op hoofdlijnen worden uitgevoerd. In de afgelopen periode heeft het bestuur deze keuzes stap voor stap ontwikkeld en besproken met verantwoordingsorgaan, raad van toezicht en sleutelfunctiehouders.

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden. Al in 2020 zijn werkgever, ondernemingsraad en pensioenfonds begonnen met de voorbereidingen. Daartoe is een stuurgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de werkgever en de ondernemingsraad. De stuurgroep betrok het toenmalige dagelijks bestuur en de directeur van het fonds bij het overleg, die op hun beurt het bestuur en de andere fondsorganen aangesloten hielden. Vanaf het begin werden op gezette tijden kennissessies georganiseerd en werden de ontwikkelingen op wet- en regelgeving nauwlettend gevolgd. In de stuurgroep werd gesproken over zaken als evenwichtigheid, compensatie, aanvullende regelingen (opt-in/opt-out, nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheid, etc.) en de verdeling van het vermogen. Ook was er aandacht voor de gevolgen voor uitvoering en communicatie.

Omdat veel van de detailwetgeving nog onbekend was, ontstond in de loop van 2023 twijfel over de haalbaarheid van 1 januari 2025 als beoogde ingangsdatum van het nieuwe pensioencontract. Na overleg met de sociale partners, het Verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht besloot het bestuur in de bestuursvergadering van 3 oktober 2023 de streefdatum voor de overgang naar de

nieuwe pensioenregeling uit te stellen naar 1 januari 2026. Ook bij deze datum ontstond twijfel over de haalbaarheid. Reden waarom het bestuur, ook nu na overleg met sociale partners en fondsorganen, op 10 oktober 2024 heeft besloten de streefdatum voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling uit te stellen naar 1 januari 2027.

Uiteindelijk is op 28 november 2024 het transitieplan van Royal HaskoningDHV, inmiddels Haskoning Nederland, door sociale partners ondertekend. Voorafgaand daaraan heeft de vereniging van gepensioneerden gebruik kunnen maken van het hoorrecht. Het transitieplan bevat het verzoek van de werkgever aan het fonds om de te wijzigen pensioenregeling vanaf 1 januari 2027 uit te voeren en de tot die datum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling.

De afgelopen periode heeft het bestuur, ondersteund door adviseurs, en veelvuldig in gesprek met raad van toezicht, verantwoordingsorgaan en sleutelfunctiehouders, het verzoek getoetst aan de wettelijke criteria. Wanneer noodzakelijk werd opnieuw overlegd met sociale partners. Het bestuur heeft uiteindelijk besloten dat op het verzoek positief kan worden beslist. Dit besluit en de daaraan ten grondslag liggende motivatie zullen verder worden uitgewerkt en vastgelegd in de opdrachtbevestiging.

In dit implementatieplan zal verder worden ingegaan op de voorbereidingen, inclusief tijdspad, die nodig zijn voor de uitvoering van de nieuwe regeling.

2.3.2. Oordeel van het bestuur

Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat het implementatieplan voldoende concreet en haalbaar is. Ook houdt het implementatieplan op evenwichtige wijze rekening met de belangen van de verschillende groepen (deelnemers, slapers en pensioengerechtigden) en generaties binnen het fonds. Verder is het bestuur van oordeel dat het implementatieplan op een beheerste wijze tot stand is gekomen waarbij op zorgvuldige wijze de inzichten van de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan, de sleutelfunctiehouders en sociale partners zijn betrokken.

Het bestuur is ten slotte van oordeel dat de risico's die gepaard gaan met de nog te nemen stappen vóór de transitie, de daadwerkelijke transitie en de bedrijfsvoering ná de transitie beheersbaar zijn. Er is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld en er zijn concrete, uitvoerbare en adequate beheersmaatregelen getroffen.

Het bestuur heeft het implementatieplan vastgesteld in de vergadering van 31 maart 2026.

2.3.3. Opinies van sleutelfunctiehouders

De drie sleutelfunctiehouders (actuarieel, risicobeheer en internal audit) opereren onafhankelijk en voorzien het bestuur van (risico)opinies bij de voorbereiding, de besluitvorming en gedurende de implementatie van de transitie. De sleutelfunctiehouders zijn vanaf de start van het traject betrokken geweest bij de vormgeving, beoordeling en implementatie van de voorgenomen transitie. Gedurende het gehele besluitvormingsproces zijn zij in de gelegenheid gesteld om hun onafhankelijke oordeel te geven over onderdelen die onder hun aandachtsgebied vallen. Als er naar aanleiding van hun opinie, dan wel naar aanleiding van nieuwe inzichten en/of externe ontwikkelingen, wijzigingen moesten worden doorgevoerd werden de sleutelfunctiehouders opnieuw benaderd en in staat gesteld hun

oordeel te geven. Voor de opvolging van aanbevelingen van sleutelfuncties is een proces ingericht, waarmee werd geborgd dat bevindingen gestructureerd worden verwerkt en gemonitord.

Ten aanzien van de verschillende elementen van het voorgenomen invaarbesluit van 1 december 2025 zijn alle sleutelfunctionarissen in de gelegenheid gesteld om hun opinies te geven. Zij hebben positief geadviseerd, maar daarbij wel enige kanttekeningen geplaatst en aanbevelingen gedaan. De aanvullende acties waartoe het bestuur heeft besloten naar aanleiding van deze opinies, zijn in het definitieve invaarbesluit verwerkt. De overige openstaande punten uit de opinies van de sleutelfunctiehouders hadden geen materiële impact op een evenwichtige belangenafweging en het invaarbesluit en zullen worden meegenomen in de verdere afronding en implementatie.

Sleutelfunctiehouders spelen eveneens een belangrijke rol in het bewaken van zorgvuldigheid, evenwichtigheid, en naleving van wet- en regelgeving bij het vaststellen van het implementatieplan. Ook hier worden hun opinies en aanbevelingen meegenomen in de besluitvorming en vastgelegd.

2.3.4. Advies van het verantwoordingsorgaan

Hoewel het Verantwoordingsorgaan geen formele rol heeft bij het implementatieplan zelf, is het wel betrokken geweest bij de onderliggende trajecten. Allereerst door kennisdeling en informatiesessies. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan door het bestuur in twee sessies op 14 januari en 18 april 2025, geïnformeerd over de totstandkoming van het document inzake de risicohouding. Daarnaast is er een sessie georganiseerd waarin uitleg is gegeven over het beoogde communicatieplan van het fonds. Op 24 november 2025 heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies gegeven. Bij het adviestraject is het verantwoordingsorgaan in eerste instantie ondersteund door de adviserend actuaire van het fonds. In een later stadium had het verantwoordingsorgaan een eigen, onafhankelijke adviseur.

Het verantwoordingsorgaan is door middel van een brief van 1 december 2025 in de gelegenheid gesteld te adviseren over het voorgenomen besluit van het bestuur tot invaren en aanwending van het fondsvermogen. Op 19 december 2025 heeft het bestuur het voorgenomen besluit in een sessie verder toegelicht.

Bij brief van 22 januari 2026 heeft het verantwoordingsorgaan unaniem positief geadviseerd over het voorgenomen besluit van het bestuur tot invaren en verdeling van het fondsvermogen. Daarbij zijn enige aandachtspunten en aanbevelingen gedeeld. Het bestuur heeft op 3 februari 2026 gereageerd en toegezegd dat aanbevelingen, wanneer mogelijk, zullen worden meegenomen in de vervolgfase.

2.3.5. Oordeel van de raad van toezicht

De raad van toezicht heeft op 30 januari 2026 goedkeuring gegeven aan het voorgenomen besluit van het bestuur tot invaren en verdeling van het fondsvermogen. Daarbij heeft zij de volgende voorbehouden gemaakt:

- Dat de softwareleverancier operational- en IT-readiness heeft aangetoond, waarmee het bestuur akkoord is en waarvan de raad van toezicht heeft vastgesteld dat het bestuur hierbij een beheerst proces heeft gevolgd en de relevante informatie heeft betrokken;
- Dat het bestuur concrete go-momenten heeft vastgesteld (hierbij horen volgens de raad van toezicht meetbare criteria, gewenste bewijsvoering en opinies van de sleutelfunctiehouders);
- Dat de opdrachtbevestiging gereed is en positief beoordeeld is door de raad van toezicht (Deze documentatie was nog niet beschikbaar ten tijde van het schrijven van de goedkeuringsbrief);

- Dat de dienstenovereenkomst, de projectovereenkomst en de transitieovereenkomst tussen softwareleverancier en het pensioenfonds alle drie door zowel de softwareleverancier als het pensioenfonds zijn ondertekend;
- Dat de aanbevelingen van alle sleutelfunctiehouders naar tevredenheid van de sleutelfunctiehouders zijn opgevolgd, dan wel dat er door het bestuur een afdoende onderbouwing is gegeven waarom dat niet is gebeurd.

3. Datakwaliteit

Voor een zorgvuldige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is het voor pensioenfondsen verplicht om de datakwaliteit vóór, tijdens en na het invaren aantoonbaar te borgen. Een hoge datakwaliteit is essentieel om de bestaande aanspraken correct om te zetten naar individuele pensioenvermogens, zodat iedere deelnemer krijgt waar hij of zij recht op heeft.

Het fonds maakt gebruik van de beschikbare good practices en guidances van DNB en relevante sectorpartijen. Dit hoofdstuk volgt de structuur van de *Good Practice Inhoudsopgave Implementatieplan Pensioenfonds*, onderdeel Datakwaliteit.

De inhoudelijke uitwerking van dit hoofdstuk sluit aan bij de richtlijnen uit het *Kader Datakwaliteit* van de Pensioenfederatie. Dit kader ondersteunt pensioenfondsen bij het aantoonbaar vaststellen van de datakwaliteit voorafgaand aan het invaren. Het Kader Datakwaliteit onderscheidt zes fasen, elk met specifieke activiteiten:

1. Fase 1 – Opzet Datakwaliteit
2. Fase 2 – Risico-inventarisatie en beoordeling
3. Fase 3 – Data-analyses en deelwaarnemingen
4. Fase 4 – Rapportage en beoordeling
5. Fase 5 – Uitvoering van overeengekomen specifieke werkzaamheden door de externe accountant (Agreed Upon Procedure; AUP)
6. Fase 6 – Besluitvorming over de datakwaliteit ten behoeve van het invaren

Alle werkzaamheden binnen deze fasen zijn door het fonds uitgevoerd en worden in dit hoofdstuk toegelicht bij de relevante onderdelen. Hierbij merken wij op dat de werkzaamheden in samenwerking met DataTrust zijn uitgevoerd, gebruikmakend van het huidige administratiesysteem IVPA van Idella.

3.1. Beschrijving van de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en van de beheersing van de hiermee gepaard gaande risico's

Beschikbaarheid van data vóór de transitie

De huidige administratieve data van het fonds zijn volledig beschikbaar binnen het administratiesysteem IVPA, dat sinds 31 december 1999 in gebruik is. In het kader van fase 2.1.1 *Profiel en kenmerken pensioenuitvoerder* heeft de pensioenuitvoerder geïnterviewd welke gebeurtenissen en systeemwisselingen in het verleden van invloed kunnen zijn geweest op de datakwaliteit en de beschikbaarheid van data voorafgaand aan het invaren. Uit deze inventarisatie volgt dat IVPA gedurende deze gehele periode het primaire bronsysteem is geweest voor de deelnemers en aansprakenadministratie.

Naast de gegevens in IVPA speelt ook documentatie en dossiervorming een belangrijke rol bij het aantoonbaar maken van datakwaliteit. SPHN maakt voor digitale archivering gebruik van het documentmanagementsysteem Xtendis. In Xtendis zijn alle deelnemersdossiers digitaal opgeslagen. Deze dossiervorming is van belang omdat eventuele afwijkingen in data of berekeningen herleidbaar moeten zijn tot het betreffende proces en de oorspronkelijke broninformatie. Door de combinatie van IVPA als administratiesysteem en Xtendis als digitale archiefomgeving beschikt het fonds over een compleet en reproduceerbaar gegevensfundament voor de verdere uitvoering van de datakwaliteitswerkzaamheden.

Beschikbaarheid van data tijdens de transitie

Voor de beheersing van de datakwaliteit tijdens de omzetting van aanspraken naar pensioenvermogens maakt het fonds gebruik van de *Good Practices* uit het Servicedocument Toetsmoment 2 van de Pensioenfederatie. Deze Good Practices geven richting aan de wijze waarop

fondsen de kwaliteit en beschikbaarheid van data dienen te borgen gedurende de transitie, inclusief de controles die nodig zijn om een betrouwbare en reproduceerbare omzetting te waarborgen.

De externe accountant speelt hierbij een expliciete rol. In het kader van Toetsmoment 2 beoordeelt de accountant onder meer de wijze waarop het fonds de datakwaliteit heeft geborgd en vastgelegd, en of de benodigde data tijdig, volledig en adequaat beschikbaar zijn voor de omzettingen werkzaamheden. De beschikbaarheid van data vormt daarmee een essentieel beoordelingsaspect binnen dit toetsmoment.

Een nadere toelichting op de inrichting, uitvoering en bevindingen rondom Toetsmoment 2 wordt verderop in dit hoofdstuk beschreven.

Beschikbaarheid van data na de transitie

Ook na de overgang naar de nieuwe pensioenregeling blijft de beheersing van datakwaliteit een prominente en structurele rol spelen binnen de uitvoering. De kritieke data-elementen die relevant zijn binnen de nieuwe regeling blijven onder voortdurende monitoring van het fonds staan. De volledigheid, juistheid en actualiteit van deze gegevens maken hier integraal onderdeel van uit. SPHN borgt deze voortdurende beheersing via het vastgestelde datakwaliteitsbeleid en de ingerichte 'stay clean' processen. Deze inrichting waarborgt dat nieuwe of gewijzigde gegevens vanaf het invaren op consistente wijze worden vastgelegd, gecontroleerd en gevalideerd. De methodiek voor het uitvoeren van risicoanalyses ten behoeve van datakwaliteitsbeheer blijft daarbij ongewijzigd. Datakwaliteit is daarmee geen eenmalige activiteit die eindigt na het invaarbesluit. Het fonds blijft de datakwaliteit continu monitoren, met structurele rapportages, periodieke evaluaties en gerichte bijsturing waar nodig. Hierdoor blijft de kwaliteit van de gegevens ook in de nieuwe regeling aantoonbaar op orde.

3.2. *Risicoanalyse van de datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van de risico's hierbij en ook de onderbouwing hoe die kwaliteit is geborgd*

Om de datakwaliteit vóór de transitie aantoonbaar vast te stellen, heeft het fonds de werkzaamheden uitgevoerd zoals beschreven in het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Het fonds beschouwt deze werkzaamheden als een integrale risicoanalyse van het datakwaliteitsrisico voorafgaand aan het invaren. De uitgevoerde werkzaamheden omvatten de volgende onderdelen:

Vóór de transitie

Fase 1 – Opzet datakwaliteit

Het doel van fase 1 is het vaststellen van de kaders die het fonds hanteert bij de uitvoering van de fasen 2 tot en met 4. In deze fase richt het fonds zich op het (her)formuleren en formaliseren van het beleid rondom datakwaliteit. Conform het Kader Datakwaliteit omvat dit onder meer:

- het vaststellen van de kwalitatieve risicobereidheid ten aanzien van datakwaliteit;
- het inventariseren en formaliseren van de kritieke data-elementen (KDE) die relevant zijn voor de transitie;
- het opstellen en vaststellen van een correctie- en herzieningenbeleid, waarin wordt beschreven op welke wijze afwijkingen worden vastgesteld, beoordeeld, gecorrigeerd en gedocumenteerd.

Beide beleidsdocumenten – het datakwaliteitsbeleid inclusief risicobereidheid en het correctiebeleid – zijn door het bestuur vastgesteld en vormen daarmee het formele fundament voor de vervolgfases van het datakwaliteitsproces.

Fase 2 – Risico-inventarisatie en -beoordeling

Een belangrijk onderdeel van fase 2 binnen het Kader Datakwaliteit is het uitvoeren van de risico-inventarisatie en beoordeling. Het doel van deze fase is om:

- een risicoprofiel van SPHN op te stellen;
- risicogroepen binnen de deelnemers- en aansprakenadministratie te identificeren;
- een risicoanalyse per Kritisch Data-Element (KDE) uit te voeren.

Deze inzichten vormen de basis om te bepalen op welke onderdelen aanvullende analyses in fase 3 noodzakelijk zijn. Daarnaast geven de uitkomsten richting aan eventuele extra beheersmaatregelen die nodig zijn gedurende de 'stay-clean' periode.

De stay-clean periode betreft de tijd tussen het moment waarop het fonds de datakwaliteit voor invaren heeft vastgesteld en het daadwerkelijke invaren. In deze periode moet de beheersing op datakwaliteit voldoende robuust zijn om te voorkomen dat zich nieuwe fouten, onvolkomenheden of inconsistenties in de administratie voordoen na de formele vaststelling van de datakwaliteit.

Door de risico-inventarisatie en beoordeling systematisch uit te voeren, beschikt SPHN over een onderbouwd overzicht van de risicoposities binnen de administratie en kan het gericht sturen op aanvullende controles, maatregelen en analyses in de vervolgfase.

Fase 3 – Data-analyses en deelwaarnemingen

In deze fase worden de datakwaliteit van de huidige pensioenadministratie en de onderliggende bronnen daadwerkelijk onderzocht en gekwantificeerd. De werkzaamheden bestaan uit de volgende stappen:

1. **Dataprofiling**
In deze eerste stap wordt onderzocht of de kenmerken van de beschikbare data aansluiten bij de verwachtingen op basis van de administratieve inrichting, regelgeving en fondsafspraken. De uitkomsten van de profiling geven inzicht in mogelijke datarisico's en bepalen of aanvullend onderzoek noodzakelijk is.
2. **Gerichte data-analyses**
Op basis van de resultaten uit fase 1 en 2 – waaronder het pensioenuitvoerdersrisicoprofiel, de deelnemersrisico-indicatoren (DRI) en de uitkomsten van de dataprofiling – worden data-analyses uitgevoerd. Dit begint met generieke analyses, die vervolgens richting geven aan de selectie van specifieke analyses voor Kritieke Data Elementen (KDE) en risicogroepen. Deze analyses hebben tot doel om eventuele afwijkingen, patronen of inconsistenties systematisch vast te stellen.
3. **Deelwaarnemingen en dossiercontroles**
Op basis van de resultaten uit de voorgaande stappen worden de benodigde deelwaarnemingen vastgesteld. Deze worden uitgevoerd op verschillende dwarsdoorsneden van de deelnemerspopulatie, passend bij de vastgestelde risicogroepen en KDE's. Het fonds maakt hierbij gebruik van de standaardbeheersmaatregel "Narekenen aanspraken", die al gedurende meerdere jaren wordt ingezet als onderdeel van de structurele beheersing van datakwaliteit. Hiermee worden aanspraken opnieuw berekend en vergeleken met de administratie om eventuele afwijkingen zichtbaar te maken.

Fase 3 richt zich daarmee op het feitelijk meten, toetsen en inzichtelijk maken van de datakwaliteit. De uitkomsten vormen een cruciale bouwsteen voor de rapportage en beoordeling in fase 4 en bieden onderbouwing voor de vaststelling van de datakwaliteit voorafgaand aan het invaren.

De uitvoering van de dataprofiling en de data-analyses is uitgevoerd door DataTrust, een gespecialiseerd bureau dat pensioenfondsen ondersteunt bij het beheren, controleren en verbeteren van hun pensioendata.

Fase 4 – Rapportage en beoordeling

Fase 4 richt zich op het rapporteren van de werkzaamheden uit de fasen 1 tot en met 3, het opstellen van een actieplan voor nog uit te voeren correcties en het formuleren van een voorlopig oordeel over de datakwaliteit voor invaren door het bestuur van het fonds.

In deze fase worden alle bevindingen uit de eerdere fasen samengebracht, geanalyseerd en beoordeeld. Hierdoor kan het bestuur een onderbouwd, reproduceerbaar en verdedigbaar oordeel

vormen over de mate waarin de datakwaliteit voldoet aan de eisen voor een zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het (voorlopige) oordeel van het bestuur over de datakwaliteit voor invaren is gebaseerd op de onderstaande criteria:

1. Juistheid van gegevens
2. Volledigheid van gegevens
3. Actualiteit van de administratie
4. Herleidbaarheid en traceerbaarheid van gegevens en bronbestanddelen
5. Consistentie binnen en tussen datasystemen
6. Reproduceerbaarheid van berekeningen en analyses
7. Materialiteit en fouttoleranties (conform risicobereidheid fase 1)
8. Dekking en diepgang van analyses, inclusief KDE-specifieke onderzoeken
9. Deelwaarnemingen en dossierkwaliteit, inclusief dossiervorming in Xtendis
10. Reconciliaties, zoals aanspraken ↔ kapitalen en deelnemersaantallen
11. Governance, rollen en vier-ogen-principe
12. Actieplan en restrisiko's, inclusief planning, prioritering en beheersmaatregelen
13. Communicatie- en documentatiekwaliteit, inclusief navolgbaarheid en volledigheid

De bovenstaande criteria worden gewogen conform de kwalitatieve risicobereidheid en de kwantitatieve fouttoleranties die in fase 1 zijn vastgesteld.

Op basis van de rapportage en deze criteria stelt het bestuur een voorlopig oordeel vast, waarin tevens:

- noodzakelijke corrigerende maatregelen,
- randvoorwaarden voor de stay-cleanperiode, en
- de wijze van monitoring en opvolging worden opgenomen.

Het voorlopig oordeel wordt vervolgens herijkt na afronding van de resterende acties en de uitkomsten van de AUP-werkzaamheden van de externe accountant.

Fase 5 – Overeengekomen specifieke werkzaamheden door externe accountant

In fase 5 voert de externe accountant Overeengekomen Specifieke Werkzaamheden (Agreed Upon Procedures – AUP) uit. Deze werkzaamheden zijn erop gericht om de door SPHN uitgevoerde activiteiten in de fasen 1 tot en met 4 feitelijk te verifiëren.

De AUP-werkzaamheden hebben een toetsend en bevestigend karakter en richten zich onder meer op:

- het verifiëren van de volledigheid en juistheid van de door het fonds aangeleverde documentatie;
- het controleren of de uitgevoerde data-analyses en deelwaarnemingen overeenkomen met de beschreven aanpak en scope;
- het feitelijk vaststellen van de uitkomsten van geselecteerde berekeningen, analyses en reconciliaties;
- het beoordelen van de opzet en uitvoering van de getroffen beheersmaatregelen, inclusief de stay-clean inrichting;
- het toetsen van de herleidbaarheid en navolgbaarheid van de gebruikte datasets en scripts.

De externe accountant geeft op basis van deze werkzaamheden geen oordeel, maar rapporteert feitelijke bevindingen. Deze bevindingen worden door het fonds gebruikt als input voor:

- de herijking van het voorlopige oordeel uit fase 4;
- het afronden van het actieplan met resterende correcties;
- de voorbereiding op fase 6, waarin het bestuur besluit over de datakwaliteit voor invaren.

De resultaten van de AUP vormen daarmee een essentieel onderdeel van de totale onderbouwing van de datakwaliteit voorafgaand aan het invaren.

Fase 6 – Besluit over datakwaliteit voor invaren

In de laatste fase besluit het bestuur van SPHN of de datakwaliteit voor invaren voldoende is geborgd. Dit besluit vormt het formele eindpunt van het datakwaliteitsproces en is een essentiële randvoorwaarde voor een verantwoorde overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het bestuur baseert dit besluit op:

- de rapportage en bevindingen uit fase 4;
- het actieplan met resterende correcties en de status van de uitvoering daarvan;
- de feitelijke bevindingen uit de Agreed Upon Procedures (AUP) van de externe accountant uit fase 5.

Op basis van deze informatie beoordeelt het bestuur of:

1. alle Kritieke Data-Elementen (KDE's) voldoen aan de vastgestelde normen;
2. alle materiële fouten zijn gecorrigeerd of voorzien zijn van passende mitigerende maatregelen;
3. restrisico's inzichtelijk, acceptabel en in lijn met de risicobereidheid zijn;
4. de stay-clean periode adequaat is ingericht en het risico op nieuwe fouten aantoonbaar is beheerst;
5. de totale datakwaliteit – onderbouwd, reproduceerbaar en toetsbaar – voldoende is voor een zorgvuldige conversie naar pensioenvermogens.

Bestuurlijk besluit

Op 12 januari 2026 heeft het bestuur het definitieve oordeel over de datakwaliteit voor invaren vastgesteld. Het bestuur heeft besloten de kwaliteit van de data in de pensioenadministratie vast te stellen conform het vastgestelde Kader Datakwaliteit.

Het bestuur heeft daarbij het volgende definitieve besluit genomen:

- Er bestaat voldoende vertrouwen dat het actieplan binnen de voorgestelde planning volledig kan worden afgerond.
- Eventuele outliers, die vanwege de inrichting van het administratiesysteem niet kunnen worden opgelost en geen materiële impact hebben op de aanspraken van deelnemers, worden geaccepteerd; dit betekent dat het resterende administratieve risico door het bestuur als acceptabel wordt beoordeeld.
- De kwaliteit van de pensioenadministratie is voldoende om in te varen.

Dit oordeel vormt een bestuurlijk besluit en maakt deel uit van de volledige onderbouwing van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Tijdens de transitie

Voor de beheersing van de datakwaliteit tijdens de omzetting van aanspraken naar persoonlijke pensioenvermogens maakt SPHN gebruik van het Servicedocument Toetsmoment 2 van de Pensioenfederatie. Deze fase is cruciaal omdat het totale fondsvermogen moet worden verdeeld naar individuele pensioenvermogens. Deelnemers moeten erop kunnen vertrouwen dat deze omzetting juist, volledig en reproduceerbaar wordt uitgevoerd, zodat zij krijgen waar zij recht op hebben. Een zorgvuldige en aantoonbaar juiste omrekening is alleen mogelijk wanneer de datakwaliteit volledig op orde is en de gebruikte gegevens voldoen aan de gestelde normen. Toetsmoment 2 richt zich daarom op het structureel borgen van de datakwaliteit tijdens en na de transitie. Hierbij wordt onder meer getoetst:

- of de gegevens die worden gebruikt voor de omrekening volledig en actueel zijn;
- of de rekenregels correct zijn toegepast;
- of de resultaten consistent en herleidbaar zijn;
- of de benodigde controles en documentatie zijn ingericht om aantoonbaarheid en controleerbaarheid te waarborgen.

De Pensioenfederatie ondersteunt pensioenfondsen bij deze fase met een specifiek Servicedocument Toetsmoment 2, waarin wordt toegelicht welke eisen en good practices gelden voor een aantoonbaar betrouwbare omzetting. SPHN past dit servicedocument toe om de kwaliteit van de data, de rekenprocessen en de rapportages te borgen gedurende het gehele transitieproces.

Na de transitie

De kritieke data-elementen (KDE's) die relevant zijn binnen de nieuwe pensioenregeling blijven ook na het invaren onder de voortdurende monitoring van het fonds staan. SPHN blijft hiermee borgen dat de datakwaliteit niet alleen voorafgaand aan het invaren, maar ook structureel na de transitie, op het gewenste niveau blijft.

Daarnaast worden eventuele nieuwe KDE's, die voortkomen uit de werking of verdere uitwerking van de nieuwe regeling, afzonderlijk gedefinieerd. Voor deze nieuwe KDE's wordt eveneens een passende beheersing ingericht, bestaande uit onder meer risicobeoordeling, controle-activiteiten, monitoring en rapportage.

Waar nodig wordt het datakwaliteitsbeleid geactualiseerd, zodat dit blijft aansluiten bij:

- de nieuwe regeling en het bijbehorende datamodel;
- de verplichtingen vanuit wet- en regelgeving;
- de operationele processen en systemen van de pensioenuitvoerder;
- de governance-structuur en risicobereidheid van SPHN.

Hiermee blijft de datakwaliteitsbeheersing toekomstbestendig, volledig en passend ingericht in de uitvoering na het invaren.

3.3. *Overzicht belangrijkste risico's en 'complexe dossiers' op het vlak van datakwaliteit en de getroffen beheersmaatregelen*

SPHN heeft de belangrijkste risico's en zogenoemde *complexe dossiers* op het gebied van datakwaliteit in kaart gebracht door de uitvoering van fase 2 van het Kader Datakwaliteit. Het doel van fase 2 is om:

- een risicoprofiel van de pensioenuitvoerder op te stellen;
- risicogroepen binnen de administratie van het fonds te identificeren;
- een risicoanalyse per Kritisch Data-Element (KDE) uit te voeren.

Op basis van deze risico-inventarisatie en -beoordeling kan vervolgens worden bepaald:

- waar aanvullende analyses in fase 3 noodzakelijk zijn;
- en waar aanvullende beheersmaatregelen binnen de stay-clean periode nodig zijn om het risico op nieuwe fouten tussen vaststelling en invaren te beheersen.
- Een overzicht van de geïdentificeerde risico's, risicogroepen en complexe dossiers, inclusief de daarbij getroffen of geplande beheersmaatregelen, is opgenomen in "Rapport Datakwaliteit SPHDHV_V2.1 Definitief.pdf"

3.3.1. *Fase 2.1 – Risico-inventarisatie*

Risico-indicatoren vanuit het profiel en de kenmerken van het fonds (2.1.1a)

De belangrijkste risico-indicatoren voor SPHN komen voort uit het fondsprofiel en de inrichting van zowel de pensioenregeling als de administratie. Het betreft met name onderdelen waarbij historische verwerking, uitzonderingssituaties of ketenafhankelijkheid de kans op datakwaliteit afwijkingen vergroten. Een gedetailleerd overzicht hiervan is opgenomen in "Rapport Datakwaliteit SPHDHV_V2.1 Definitief.pdf"

De belangrijkste risico-indicatoren voor SPHN zijn:

- **Historische conversies en gegevensstructuren uit het verleden**, waaronder conversies vanuit oudere systemen zoals DOS.
Dit kan leiden tot lege velden, inconsistenties of afwijkende patronen in bepaalde dossiers
- **Overgangsregelingen en bijzondere administratieve situaties**, bijvoorbeeld dossiers met betrekking tot arbeidsongeschiktheid of regeling-specifieke uitzonderingen.
Deze uitzonderingen vereisen nauwkeurige interpretatie en verwerking.
- **Echtscheiding en rechten van (ex-) partners**, waarbij herleidbaarheid en bronvastlegging essentieel zijn.
Deze dossiers zijn gevoelig voor variatie in interpretatie en vragen strakke dossiervorming.
- **Afhankelijkheid van externe aanlevering** van gegevens, met name loon- en dienstverbandgegevens via Payroll-systemen en persoons- en adresgegevens via de BRP.
In deze keten kan onvolledige of vertraagde aanlevering leiden tot administratieve afwijkingen.
- **Datamigratie en systeemovergang** van IVPA naar de Wtp-doeladministratie.
Dit brengt migratierisico's met zich mee en vraagt om aanvullende reconciliaties en monitoring rondom het invaarmoment.

De beheersing van deze risico's vindt plaats via een combinatie van:

- bestaande proces- en systeemcontroles;
- gerichte data-analyses en risico gestuurde toetsen;
- dossieronderzoek op specifieke risicogroepen;
- opvolging en monitoring via het actieplan.

Deze aanpak zorgt ervoor dat de geïdentificeerde risico's aantoonbaar worden beheerst en dat de datakwaliteit voldoende stabiel is richting het invaren.

Risico-indicatoren vanuit het huidige datakwaliteitsbeheersingsraamwerk (2.1.1b)

SPHN borgt de datakwaliteit in de dagelijkse uitvoering met een overwegend handmatig ingerichte Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO/IC). De beheersing steunt daarbij op vaste werkinstructies, structurele controles en het vier-ogenprincipe. Deze inrichting is passend bij de schaalgrootte van het fonds en het relatief beperkte mutatievolume.

Binnen dit beheersingsraamwerk zijn de belangrijkste maatregelen als volgt te typeren:

- **Preventieve maatregelen**

SPHN werkt met vastgestelde werkinstructies, functiescheiding en het vier-ogenprincipe voor de verwerking van handmatige mutaties. Daarnaast zorgt een automatische koppeling met de BRP ervoor dat NAW-gegevens en bepaalde life-events tijdig, correct en actueel worden verwerkt in de deelnemersadministratie.

Parametrische inrichting in IVPA

De pensioenregeling is parametrisch ingericht in IVPA. Parameterinstellingen worden jaarlijks geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving. Wijzigingen worden doorgevoerd volgens het vier-ogenprincipe en voorafgaand aan productie wordt een steekproef uitgevoerd in de testomgeving om de correcte implementatie te verifiëren.

Deze preventieve maatregelen verkleinen de kans op invoerfouten, interpretatieverschillen en achterstanden in de verwerking van essentiële persoonsgegevens en regelingstechnische parameters.

- **Detectieve maatregelen**

In de dagelijkse operatie worden structurele controles uitgevoerd, aangevuld met periodieke controles op juistheid, volledigheid en interne consistentie van de administratie. Deze controles zijn erop gericht eventuele afwijkingen vroegtijdig te signaleren, zodat corrigerende acties tijdig kunnen worden ingezet.

Bij processen waarbij gecommuniceerd wordt over pensioenaanspraken vindt standaard een narekening van de aanspraken plaats. Deze controle wordt structureel uitgevoerd op basis van:

- de beschikbare brondocumentatie;
- gegevens uit de BRP;
- en de relevante processtappen bij belangrijke life-events.

De aanspraken worden onder andere nagerekend bij:

- indiensttreding;
- uitdiensttreding;
- echtscheiding;
- pensioenberekeningen op verzoek;
- het versturen van uitkeringsbrieven bij de ingang van ouderdoms-, partner- of wezenpensioen.

Deze detectieve maatregelen zorgen ervoor dat afwijkingen in gegevens of berekeningen tijdig worden geconstateerd en dat de administratieve juistheid ook gedurende de dagelijkse uitvoering aantoonbaar geborgd blijft.

• **Correctieve maatregelen**

Wanneer in de uitvoering afwijkingen worden geconstateerd, worden deze gecorrigeerd via dossieronderzoek en herstelwerkzaamheden conform het vastgestelde Correctiebeleid. Bij iedere correctie wordt zorgvuldig beoordeeld:

- wat de oorzaak van de afwijking is,
- welke herstelactie noodzakelijk is,
- en of communicatie met de deelnemer passend en wenselijk is.

Indien een afwijking groter is dan de vastgestelde MTA (Maximaal Toegestane Afwijking), wordt altijd een Root Cause Analyse (RCA) uitgevoerd. Deze analyse heeft als doel:

- de achterliggende oorzaak van de afwijking te identificeren;
- te beoordelen of sprake is van een structureel risico;
- te bepalen welke aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn (preventief, detectief of correctief);
- en te borgen dat vergelijkbare afwijkingen in de toekomst worden voorkomen.

De afweging over communicatie richting deelnemers vindt plaats op basis van de impact van de afwijking op de aanspraken, de volledigheid van beschikbare informatie en de proportionaliteit van de communicatie. Hiermee wordt geborgd dat het herstelproces niet alleen inhoudelijk correct, maar ook transparant, navolgbaar en zorgvuldig wordt uitgevoerd.

De combinatie van preventieve, detectieve en correctieve maatregelen vormt een consistent en geïntegreerd beheersingsraamwerk, waarmee de belangrijkste datakwaliteitsrisico's binnen de huidige uitvoering worden gemitigeerd en de betrouwbaarheid van de pensioenadministratie structureel wordt geborgd.

Risico-indicatoren vanuit events in het verleden (2.1.1c)

De belangrijkste datakwaliteitsissues binnen SPHN vinden hun oorsprong in historische gebeurtenissen, zoals oude conversies en eerdere inrichting van administratieve systemen. Dit beeld komt duidelijk naar voren in de uitkomsten van zowel dataprofilering als data-analyses, waarin patronen zichtbaar worden die zijn terug te voeren op historische databronnen en vroegere systematische keuzes.

Voor SPHN is dit concreet zichtbaar bij de volgende risico-indicatoren:

- **Lege velden uit historische conversies**
Bij oudere conversies – waaronder conversies vanuit verouderde systemen – zijn bepaalde velden niet gevuld, terwijl de berekening van aanspraken steunt op andere gegevensvelden. Dit vraagt om een expliciete beoordeling of sprake is van een louter administratief issue of een inhoudelijk risico dat de aanspraken zou kunnen beïnvloeden.
- **Inconsistenties in historische dossiers**
Tussen 2017 en 2018 beheerde SPHN (toen SPHDHV) de NN-aanspraken zonder collectieve waardeoverdracht. Deze aanspraken kenden afwijkende pensioenleeftijden en flexibiliseringsfactoren, wat de uitvoering complex maakte en leidde tot administratieve uitdagingen binnen IV-PA. De combinatie van tijdelijke dienstverlening, afwijkende productlogica en het ontbreken van een uniforme gegevensstructuur vormt een risico-indicator voor inconsistenties in historische dossiers.

Deze risico-indicatoren worden verder uitgewerkt in “Rapport Datakwaliteit SPHDHV_V2.1 Definitief.pdf” en vormen input voor de gerichte analyses en dossiercontroles in de vervolgfases, evenals de prioritering binnen het actieplan.

Risico-indicatoren vanuit klachten en incidenten vanuit het verleden (2.1.1d)

Klachten en incidenten maken onderdeel uit van de risico-inventarisatie. Het fondsbeeld is dat klachten over onjuist berekende aanspraken of uitkeringen beperkt zijn en dat er geen structurele fouten zijn vastgesteld. Dit ondersteunt het beeld van een stabiel en beheerst uitgevoerde administratie, maar neemt niet weg dat gerichte transitiecontroles noodzakelijk blijven om eventuele incidenten of patronen tijdig te signaleren en te beheersen.

Tijdshorizon beoordeling datakwaliteit in het kader van invaren (2.1.1e)

De uitgevoerde data-analyses zijn ingericht om de datakwaliteit te beoordelen over een lange historische periode (1999 t/m peildatum 31-01-2025). Er is een complete analyse uitgevoerd op basis van alle binnen deze tijdshorizon beschikbare data. Deze brede tijdshorizon is noodzakelijk omdat historische gebeurtenissen en oude administratieve keuzes direct kunnen doorwerken in de huidige aanspraken. Hierdoor ontstaat een volledig en betrouwbaar beeld van de datakwaliteit richting het invaren.

(Combinaties van) deelnemersrisico-indicatoren en risicogroepen (2.1.2)

SPHN gebruikt risicogroepen om de beoordeling van de datakwaliteit te verdiepen en om gerichte deelwaarnemingen en dossiercontroles uit te voeren. De volgende categorieën zijn als risicogroep gedefinieerd:

Risicogroep	Aantal
Arbeidsongeschiktheid WIA (aansluiting SUAG)	51

Overgangsbepaling pensioenreglement: Artikel 29 lid 4: Extra PP op risicobasis 2004/2005	305
Overgangsbepaling pensioenreglement: Artikel 30: Arbeidsongeschikten voormalig SPH	15
Overgangsbepaling pensioenreglement: Artikel 31 lid 1: Arbeidsongeschikten voormalig SPDHV	5
Totaal	376

Bij het vaststellen van risicogroepen is gekeken naar combinaties van twee of meerdere Deelnemers Risico Indicatoren (DRI's). Het projectteam concludeert dat deze combinaties niet leiden tot een verhoogd risico, aangezien de bestaande beheersmaatregelen effectief functioneren. Aanvullend onderzoek, zoals een deelwaarneming, wordt daarom niet noodzakelijk geacht. Risicogroepen zijn ook onderdeel van de generieke analyses.

3.3.2. Fase 2.2 – Risicobeoordeling per KDE

In fase 2.2 is voor ieder Kritisch Data-Element (KDE) een risicobeoordeling uitgevoerd. Hierbij is systematisch gekeken naar:

- de inherente risico's van het KDE;
- de bestaande beheersmaatregelen binnen de pensioenadministratie;
- de noodzaak van aanvullende beheersing richting transitie en invaren.

De volledige uitwerking per KDE is vastgelegd in het dossier van fase 2.

Beoordeling van het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk

Voor de risicobeoordeling is gebruikgemaakt van het risicobeoordelingstemplate uit het Kader Datakwaliteit. Dit template biedt inzicht in:

- de opzet en werking van beheersmaatregelen op KDE-niveau;
- de mate waarin het bestaande datakwaliteitsbeheersingsraamwerk de kwaliteit van alle relevante KDE's borgt;
- eventuele hiaten of risico's die aanvullende maatregelen vereisen.

Het fonds heeft daarbij expliciet de beheersing binnen het IVPA-systeem meegewogen. De sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Actuarieel hebben een oordeel gegeven over de effectiviteit van de beheersmaatregelen; dit oordeel is meegenomen in de totale beoordeling door het fonds. Hiermee is inzichtelijk gemaakt dat het raamwerk alle KDE's adequaat afdekt en dat alle KDE's onder structurele monitoring staan.

Uitkomsten van de risicobeoordeling

Uit de risicobeoordeling blijkt dat:

- voor alle KDE's een netto risico "laag" is vastgesteld;
- de effectiviteit van de bestaande beheersmaatregelen in deze gevallen is aangetoond;
- alleen de KDE's die betrekking hebben op arbeidsongeschiktheid zijn beoordeeld als "beperkt risico".

De oorzaak hiervan ligt in de aard van de processen: mutaties rondom arbeidsongeschiktheid worden door ketenpartners (zoals UWV) vaak met terugwerkende kracht aangeleverd. Hierdoor bestaat structureel een verhoogd risico op tijdigheid, maar dit leidt niet tot aanvullende beheersmaatregelen, omdat:

- de ketenafhankelijkheid bekend en geborgd is;
- correcties plaatsvinden zodra definitieve gegevens worden aangeleverd;
- de bestaande beheersmaatregelen effectief functioneren binnen de risicobereidheid van het fonds.

Conclusie

De risicobeoordeling per KDE bevestigt dat het datakwaliteitsbeheersingsraamwerk van SPHN volledig, effectief en passend is ingericht voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Alleen voor arbeidsongeschiktheidsgegevens is sprake van een beperkt risico, dat door de bestaande inrichting en ketenprocessen voldoende wordt beheerst. Er komen daarmee geen aanvullende beheersmaatregelen naar voren uit fase 2.2.

3.3.3. Overzicht belangrijkste risico's en "complexe dossiers" op het vlak van datakwaliteit en de getroffen beheersmaatregelen

Het fonds heeft in het verleden steeds gestreefd naar een maximaal betrouwbare deelnemersadministratie. Ondanks deze voortdurende inspanningen kan niet worden uitgesloten dat in de loop der jaren onvolkomenheden zijn ontstaan, bijvoorbeeld door historische conversies, ketenafhankelijkheden of uitzonderingssituaties.

Voorafgaand aan de transitie is extra aandacht besteed aan het identificeren en corrigeren van mogelijke onnauwkeurigheden uit het verleden. Toch blijft het mogelijk dat bepaalde gegevens in de administratie nog niet volledig juist of volledig zijn.

In fase 2 van het Kader Datakwaliteit is de beheersing van deze risico's systematisch geanalyseerd. Op basis hiervan zijn de belangrijkste risico's geïnventariseerd en beoordeeld. In het onderstaande overzicht worden deze belangrijkste onderkende risico's benoemd.

Betreft	Omschrijving	Beheersingsmaatregel
Belangrijkste risico's		
Conversies uit het verleden vanuit DOS	Bij de ingebruikname van IVPA in 1999 zijn bestaande deelnemersdossiers gemigreerd, waarbij niet alle gegevensvelden conform de huidige eisen zijn gevuld. Dit vormt een risico-indicator voor mogelijke ontbrekende of afwijkende historische gegevens	De tijdens de migratie van 1999 ontstane lege gegevensvelden vormen geen materieel risico voor het correct berekenen van pensioenaanspraken of -uitkeringen. Deze velden worden in IVPA bovendien niet handmatig onderhouden of gecorrigeerd, waardoor aanpassing niet mogelijk is. Het fonds heeft daarom bewust besloten dat deze velden voor, tijdens en na de conversie leeg blijven, omdat zij geen invloed hebben op de juiste werking van de regeling of de berekening van aanspraken.
Inconsistenties in historische dossiers	Tussen 2017 en 2018 beheerde het fonds de NN-aanspraken zonder collectieve waardeoverdracht. Deze aanspraken kenden afwijkende pensioenleeftijden en flexibiliseringsfactoren, wat de uitvoering complex maakte. Binnen IVPA leidde dit tot diverse administratieve uitdagingen, waaronder het aanmaken van lege polissen ter identificatie van deelnemers. Deze historische situatie	Het is gebruikelijk dat een deelnemer meerdere polissen kan beschikken. Het hebben van lege polissen is geen risico voor het correct berekenen van pensioenaanspraken of -uitkeringen. Het fonds heeft daarom bewust besloten dat deze polissen voor, tijdens en na de conversie leeg blijven, omdat zij geen invloed hebben op de juiste werking van de regeling of de berekening van aanspraken.

	vormt een risico-indicator voor mogelijke inconsistenties in de betrokken dossiers.	
TWK-mutaties (terugwerkende kracht mutaties)	Mutaties met terugwerkende kracht (TWK) die ná het invaren worden aangeleverd, leiden tot aanpassingen in de individuele pensioenvermogens. Dit vormt een risico-indicator omdat dergelijke mutaties impact hebben op reeds vastgestelde pensioenpotjes en daarmee aanvullende controles, herrekening en correcte verwerking vereisen.	Voor mutaties met terugwerkende kracht (TWK) die ná het invaren worden aangeleverd, zijn aanvullende beheersmaatregelen noodzakelijk omdat zij directe impact hebben op de reeds vastgestelde individuele pensioenvermogens. SPHN richt hiervoor de volgende beheersmaatregelen in: Vooraf in kaart brengen van TWK-patronen - Analyse van de mutatiefrequentie, mutatietypen en risicomutaties binnen het huidige IVPA systeem. - Identificatie van TWK mutaties die structureel voorkomen en impact hebben op de berekening van pensioenvermogens. Tooling voor verwerking van TWK-mutaties na invaren - Inrichten of ontwikkelen van tooling die de aanlevering, verwerking en herrekening van TWK mutaties in de nieuwe regeling ondersteunt. - Waarborgen dat deze tooling zowel administratieve als financiële herberekeningen correct uitvoert en aansluit bij de stay clean monitoring.
KDE's Arbeidsongeschiktheid met een netto-risico buiten de risicobereidheid	Uit de risicobeadoordeling komen enkele KDE's naar voren waarbij de combinatie van kans en impact na de beheersingsmaatregel resulteert in een risico dat buiten de risicobereidheid valt, namelijk: - Mate van arbeidsongeschiktheid (tijdslijn) - Arbeidsongeschiktheidspercentage	De bestaande beheersmaatregelen functioneren effectief en vallen binnen de risicobereidheid van het fonds. Hierdoor zijn geen aanvullende beheersmaatregelen noodzakelijk.

3.4. *Onderbouwing van de risicobereidheid en de maximale toegestane afwijking ten aanzien van de pensioenaanspraken en de beheersing hiervan*

Het fonds heeft de risicobereidheid en de maximaal toegestane afwijking (MTA) vastgesteld als onderdeel van fase 1 van het Kader Datakwaliteit. Deze kaders vormen de basis voor het beoordelen

van datakwaliteitsrisico's, het interpreteren van de meetuitkomsten en het bepalen van de benodigde beheersmaatregelen.

Fase 1.1 – Datakwaliteitsbeleid (kwalitatieve risicobereidheid)

De kwalitatieve risicobereidheid op datakwaliteit, die wordt gebruikt om te beoordelen of datakwaliteitsrisico's en uitkomsten van metingen passen binnen de risicobereidheid van het bestuur, is vastgelegd in het datakwaliteitsbeleid. De correctie- en herzieningenbeleid geven de richtlijnen voor het corrigeren van eventuele fouten die gevonden worden in de datakwaliteit metingen.

De kwalitatieve risicobereidheid is vastgelegd in het datakwaliteitsbeleid van SPHN. Deze risicobereidheid geeft richting aan de wijze waarop het fonds beoordeelt of geconstateerde afwijkingen passen binnen de bestuurlijke tolerantie. Daarnaast biedt het correctiebeleid richtlijnen voor het herstellen van fouten die in de datakwaliteitsmetingen naar voren komen.

De risicohouding van SPHN ten aanzien van datakwaliteit is risicomijdend. Dit betekent dat het bestuur niet bereid is risico's te accepteren die kunnen leiden tot onjuiste of onvolledige aanspraken.

De kwalitatieve risicobereidheid is vertaald in de volgende uitgangspunten:

- Het voorkomen van fouten in de pensioenopbouw of pensioenuitkeringen van deelnemers.
- Het vermijden van datakwaliteitsfouten die kunnen leiden tot materiële verschillen in de berekening van de jaarrekening of vermogensbeheerrapportages.

Fase 2.2e – Maximaal Toegestane Afwijking

De risicobereidheid voor datakwaliteit is verder gekwantificeerd op het niveau van de individuele aanspraak. Dit leidt tot een Maximaal Toegestane Afwijking (MTA) per deelnemer.

Op basis van:

- de onderkende risico-indicatoren,
- de kenmerken van de pensioenregeling, en
- de risicomijdende houding van het fonds,

is gekozen voor een absolute MTA-grens met een ondergrens van € 12,96 bruto per jaar per individuele aanspraak.

Het bedrag van € 12,96 is vastgesteld als: *12 maanden × € 1,00 + vakantiegeld.*

Deze grens biedt een proportionele en uitlegbare ondergrens voor afwijkingen die géén materiële impact hebben op de aanspraken van deelnemers, maar die wel een hanteerbaar kader vormen voor het corrigeren of accepteren van kleine administratieve afwijkingen.

3.5. Beschrijving van werkzaamheden van pensioenuitvoerder om datakwaliteit voor invaren te kunnen vaststellen

SPHN heeft de werkzaamheden ingericht langs de fases van het Kader Datakwaliteit. Het bestuur heeft dit proces expliciet als basis genomen voor het oordeel over datakwaliteit.

Het fonds heeft de datakwaliteit voor invaren vastgesteld door het uitvoeren van fase 3 van het Kader Datakwaliteit op het IVPA-systeem. Het doel van deze werkzaamheden is het inzichtelijk en aantoonbaar maken van de datakwaliteit van alle Kritieke Data-Elementen (KDE's) op deelnemersniveau. Dit is gedaan door middel van:

- diverse data-analyses (generiek en specifiek),
- dataprofiling,

- en gerichte deelwaarnemingen (onderdeel van standaard beheersmaatregelen)

Daarnaast hebben de werkzaamheden uit fase 2 van het Kader Datakwaliteit bijgedragen aan het in kaart brengen van relevante datakwaliteitsrisico's. Deze werkzaamheden zijn hierboven reeds toegelicht.

Aanvullende werkzaamheden richting invaren

Ter versterking van de betrouwbaarheid van de datakwaliteit zal DataTrust, naast de reeds uitgevoerde analyses in fase 3:

- de dataprofilering, en
- de data-analyses

nog twee keer herhalen voorafgaand aan het invaren. Een keer nadat alle correcties uit het actieplan verwerkt zijn en een tweede keer een paar weken voor het invaarmoment.

Dit wordt gedaan om zekerheid te verkrijgen over de kwaliteit van de laatste mutatieverwerking in IVPA, zodat ook de meest recente wijzigingen aantoonbaar juist, volledig en herleidbaar zijn verwerkt.

Deze aanvullende controles bieden extra zekerheid dat de datakwaliteit op het moment van invaren voldoet aan de eisen van het fonds, de risicobereidheid en de randvoorwaarden uit het Kader Datakwaliteit.

3.6. *Beschrijving van de bevindingen voortkomend uit de uitgevoerde deelwaarnemingen of bestandsanalyses, inclusief de wijze waarop de bevindingen zijn opgelost*

Brutoresultaten dataprofilering

Het data-profileringonderzoek is in april 2025 uitgevoerd op basis van de dataset in de deelnemersadministratie over de periode 1999 t/m 31 januari 2025.

In onderstaand overzicht is de score weergegeven voor de eerste drie uitgevoerde onderzoeken binnen de dataprofilering.

Score dataprofilering onderzoek

	Compleetheid	Data definitietype	Domeinwaarden
Normscore	100%	100%	100%
Score	95,35880%	99,99630%	99,98994%

Nettoresultaten dataprofilering

Het Kader Datakwaliteit bepaalt dat voor de eerste drie data-profileringonderzoeken een normscore van 100% moet worden behaald, omdat deze data-elementen direct relevant zijn voor het invaren. Om de feitelijke afstand tot deze norm vast te stellen, zijn de brutoresultaten beoordeeld door het projectteam.

Op basis van deze beoordeling heeft DataTrust de **nettoresultaten** vastgesteld. Deze nettoresultaten gelden als **nulmeting** voor de KDE's binnen stap 3.1 van het Kader Datakwaliteit.

Verklaarde outliers zijn meegenomen in de bepaling van de netto-scores per KDE, wat heeft geresulteerd in de volgende nettoresultaten per onderzoek.

Nettoresultaten per onderzoek

	Compleetheid	Data definitietype	Domeinwaarden
Normscore	100%	100%	100%
Score	98,80218%	100,00000%	99,99985%

Het fonds heeft de **openstaande resultaten** opgenomen in het actieplan om voorafgaand aan het invaren nader te onderzoeken en/of te corrigeren.

Data-analyses

In totaal zijn 174 analyses uitgevoerd, wat heeft geleid tot 12.353 individuele analyseresultaten. Het projectteam heeft alle resultaten beoordeeld en voorzien van een inhoudelijke terugkoppeling. In onderstaand overzicht is op totaalniveau het aantal analyseresultaten per status weergegeven.

Analyseresultaten per status

Status	Actiehouder	Fonds	DataTrust	TOTAAL
Correct in administratie		2.121	0	2.121
Geaccepteerd		8.796	0	8.796
Corrigeren		295	0	295
Nader onderzoek		1.141	0	1.141
Totaal		12.353	0	12.353

Voor analyseresultaten met de status 'Correct in administratie' heeft het projectteam vastgesteld dat deze – ondanks een geconstateerde bevinding – correct zijn geregistreerd in de pensioenadministratie.

Resultaten met de status 'Geaccepteerd' zijn door het projectteam beoordeeld als acceptabel, bijvoorbeeld omdat de afwijking geen impact heeft op aanspraken of valt binnen de risicobereidheid. Voor resultaten met de status 'Te corrigeren in administratie' is vastgesteld dat een correctie in de pensioenadministratie noodzakelijk is.

Resultaten met de status 'Nader onderzoek' vereisen aanvullend dossieronderzoek door de pensioenadministratie, om te bepalen of een correctie nodig is of dat een verklaring volstaat. Alle dossiers waarvoor nader onderzoek vereist is, zijn opgenomen in het actieplan, zodat per dossier kan worden vastgesteld wat er precies aan de hand is en welke actie nodig is.

Datakwaliteit – Overkoepelend resultaat

De totale gemiddelde datakwaliteit bedraagt 99,9%.

Het datakwaliteitspercentage wordt berekend door per analyse:

1. het aantal analyseresultaten met de status
'Te corrigeren in administratie',
'Nader onderzoek' of
'Toelichting PUO vereist'

af te zetten tegen de analyse-populatie (die per analyse kan verschillen), en

2. deze percentages vervolgens te middelen over alle analyses.

Dit geeft een gewogen en reproduceerbaar beeld van de feitelijke datakwaliteit van de deelnemersadministratie per 31 januari 2025.

Actieplan outliers en opvolging

Alle outliers die in fase 3 (data-analyse) zijn vastgesteld en die nader onderzoek en/of correctie vereisen, zijn opgenomen in het actieplan — ongeacht of deze afwijkingen materieel of niet-materieel zijn.

Per Kritisch Data-Element (KDE) of per uitgevoerde data-analyse is een prioriteit toegekend en een deadline vastgesteld voor de afhandeling.

De voortgang van het actieplan wordt periodiek besproken in de bestuursvergaderingen, zodat het bestuur continu beschikt over een actueel en volledig beeld van de status van de opvolging en de resterende risico's.

Op basis van de voortgangsrapportage van januari 2026 kon het bestuur het definitieve besluit over de datakwaliteit met betrekking tot het invaren nemen.

3.7. *Nog te nemen stappen om datakwaliteit op voldoende niveau te krijgen*

Het bestuur heeft bij het definitieve besluit vastgesteld dat:

- Er voldoende vertrouwen bestaat dat het actieplan binnen de voorgestelde planning volledig kan worden afgerond.
- Eventuele outliers, die door de inrichting van het administratiesysteem niet kunnen worden opgelost en geen materiële impact hebben op de aanspraken van deelnemers, worden geaccepteerd; dit betekent dat het resterende administratieve risico door het bestuur als acceptabel wordt beoordeeld.
- De kwaliteit van de pensioenadministratie voldoende is om in te varen.

Daarnaast is vastgesteld dat DataTrust de eerder uitgevoerde datakwaliteitsonderzoeken zal herhalen, zodat de datakwaliteit ook vlak vóór het invaren aantoonbaar actueel, volledig en juist is.

3.8. *Rapportage van specifieke werkzaamheden door externe accountant of IT-auditor voorafgaand aan invaarbesluit*

Na afronding van fase 3 en fase 4 van het Kader Datakwaliteit — waarbij het bestuur een voorlopig akkoord heeft gegeven op de datakwaliteit — is fase 5 opgestart. Fase 5 omvat de uitvoering van de Agreed Upon Procedures (AUP) door de externe accountant. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd door EY.

3.8.1. *Beschrijving opdracht en werkzaamheden accountant of IT-auditor*

EY heeft overeengekomen specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot het *Kader Datakwaliteit – Wet toekomst pensioenen* van de Pensioenfederatie, inclusief de bijlagen A.1 tot en met A.7.

De overeengekomen werkzaamheden zijn gebaseerd op het AUP-werkprogramma “Overeengekomen specifieke werkzaamheden Datakwaliteit – Wet toekomst pensioenen” d.d. 22 juni 2023. Dit document

is opgesteld door de Stuurgroep NBA-SVP/NOREA en is afgestemd met De Nederlandsche Bank (DNB) en de Pensioenfederatie.

Doel van de opdracht

De opdracht heeft als doel het fonds in staat te stellen te voldoen aan de rapportagevereisten zoals opgenomen in het AUP-werkprogramma Datakwaliteit. De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn tot stand gekomen in overleg met de beoogde gebruikers van de rapportage, te weten:

- het pensioenfonds, en
- DNB.

EY heeft de werkzaamheden uitgevoerd volgens het overeengekomen werkprogramma, zonder het verstrekken van een oordeel of assurance. De resultaten van deze werkzaamheden worden door het bestuur gebruikt als input voor de definitieve beoordeling van de datakwaliteit en voor de besluitvorming over het invaren.

3.8.2. Uitkomsten werkzaamheden en bevindingen accountant of IT-auditor

Tijdens de bestuursvergadering van 8 december 2025 heeft EY een toelichting gegeven op het concept-AUP-rapport. Dit rapport is volledig gebaseerd op het *Kader Datakwaliteit* van de Pensioenfederatie. EY heeft de werkstappen uit het kader systematisch doorlopen en geconcludeerd dat aan vrijwel alle stappen is voldaan.

Eén stap bevatte een kanttekening: deze stap is formeel uitgevoerd, maar er zijn geen aanvullende deelwaarnemingen gedaan. EY lichtte toe dat dit geen tekortkoming vormt, omdat de betreffende controledoelstelling reeds volledig werd afgedekt door de bestaande interne beheersmaatregelen van het fonds.

Zoals gebruikelijk bij een AUP-opdracht geeft EY geen oordeel over de datakwaliteit. In plaats daarvan rapporteert EY uitsluitend de feitelijke bevindingen, gebaseerd op de overeengekomen werkstappen.

3.8.3. Beoordeling van uitkomsten door bestuur en conclusies van bestuur hierover

Het rapport met feitelijke bevindingen geeft aan dat het proces van het doorlopen van het Kader Datakwaliteit succesvol is verlopen. EY constateerde geen bevindingen ten aanzien van de uitvoering van het proces. Hiermee bestaat er voldoende vertrouwen dat het fonds het proces om de datakwaliteit in kaart te brengen zorgvuldig, volledig en conform het Kader heeft uitgevoerd, en dat de uitkomsten een representatief en betrouwbaar beeld geven van de daadwerkelijke datakwaliteit. Op 12 januari 2026 heeft het bestuur het definitieve besluit genomen dat de datakwaliteit voldoende is om in te varen. Daarbij accepteert het bestuur de restrisico's voor niet-oplosbare, niet-materiële outliers, omdat deze binnen de vastgestelde risicobereidheid vallen en geen impact hebben op de aanspraken van deelnemers.

3.9. Onderzoek datakwaliteit na invaarmoment

3.9.1. Beschrijving opdracht externe accountant

Het pensioenfonds zal EY ook inzetten om de datakwaliteit van de deelnemersadministratie te onderzoeken na de voltooiing van de transitie en het invaren naar de nieuwe pensioenregeling. In deze vervolgonderzoeken blijft het fonds optreden als opdrachtgever voor de externe accountant en is het fonds verantwoordelijk voor het verstrekken van een duidelijke en volledige beschrijving van de uit te voeren werkzaamheden.

3.9.2. Werkwijze hoe bestuur omgaat met bevindingen van de externe accountant

Het fonds zal de bevindingen van de externe accountant systematisch evalueren en deze, waar nodig, verwerken in aanvullende werkzaamheden of verbetermaatregelen. Voor iedere voorgestelde actie of aanpassing geldt dat hiervoor altijd een bestuursbesluit wordt genomen. Hiermee wordt geborgd dat de opvolging van bevindingen zorgvuldig, transparant en volgens de governance-structuur van het fonds plaatsvindt.

3.10. Beschrijving hoe na daadwerkelijk invaren wordt omgegaan met issues in datakwaliteit

Na het daadwerkelijk invaren blijft datakwaliteit een structureel aandachtspunt binnen de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. Gedurende en na de overgangsfase wordt de beschikbaarheid, juistheid, volledigheid en herleidbaarheid van data continu gemonitord door voortzetting en verdere implementatie van het datakwaliteitsbeleid en de bijbehorende periodieke rapportages.

Bij de overgang worden alle bestaande rechten en aanspraken omgezet naar persoonlijke pensioenvermogens. Voor de periode na invaren bepaalt het fonds vooraf welke Kritieke Data-Elementen (KDE's) relevant zijn in de nieuwe regeling. Deze KDE's worden opgenomen in de geactualiseerde versies van:

- het datakwaliteitsbeleid, en
- de periodieke rapportages van de datakwaliteitsmonitoring.

Hiermee wordt geborgd dat de datakwaliteit ook in de nieuwe regeling aantoonbaar op orde blijft.

Beheersmaatregelen na invaren

Om issues in datakwaliteit na invaren tijdig te signaleren, te beoordelen en te corrigeren, worden de volgende beheersmaatregelen ingericht:

1. Structurele monitoring van KDE's

- Periodieke controles op volledigheid, juistheid en actualiteit van alle KDE's die relevant zijn voor de berekening van de individuele pensioenvermogens.
- Trendanalyses op mutatiegedrag om afwijkende patronen vroegtijdig te herkennen.
- Afwijkingen worden automatisch opgepakt als signaal in de datakwaliteitsmonitoring.

2. Versterkte TWK-beheersing na invaren

- Inrichting van tooling voor het verwerken van mutaties met terugwerkende kracht (TWK) die na invaren binnenkomen.
- Automatische herrekening van persoonlijke pensioenvermogens bij TWK-mutaties.
- Extra controles op TWK-mutaties met potentieel financiële impact.

3. Dossiervorming en herleidbaarheid

- Consistente vastlegging van broninformatie in het digitale archief (Xtendis).
- Herleidbaarheid tussen bronbestand, verwerking en pensioenvermogen blijft verplicht onderdeel van het controle raamwerk.

- Periodieke audits op de volledigheid van dossiers, met name voor complexe deelnemersgevallen.

4. Governance en rapportagelijnen

- Het bestuur ontvangt periodiek een datakwaliteitsrapportage, inclusief status van openstaande issues.
- Relevante issues worden besproken in de bestuursvergadering.

5. Correctie- en herzieningenbeleid na invaren

- Issues worden beoordeeld volgens het bestaande Correctiebeleid, inclusief:
 - materiële/non-materiële toetsing,
 - toepassing van de MTA (Maximaal Toegestane Afwijking),
 - verplicht uitvoeren van een Root Cause Analyse bij afwijkingen boven MTA.
- Correcties van pensioenvermogens worden transparant vastgelegd en, indien nodig, gecommuniceerd met deelnemers.

6. Continue actualisatie van KDE-set en risicoanalyse

- Jaarlijkse herijking van de KDE's op basis van nieuwe wetten, uitvoeringsprocessen of systeemwijzigingen.
- Eventuele nieuwe KDE's worden direct toegevoegd aan het datakwaliteitsbeleid en het monitoringsplan.
- Risicoanalyse wordt jaarlijks geactualiseerd conform het Kader Datakwaliteit.

7. Onafhankelijke assessments

- Het fonds blijft periodiek gebruikmaken van EY of een andere onafhankelijke partij voor:
 - post-invaar controles,
 - steekproeven op KDE's,
 - validatie van procesbeheersing en monitoring.

Met deze beheersmaatregelen borgt SPHN dat ook ná invaren datakwaliteit aantoonbaar wordt bewaakt, dat afwijkingen tijdig worden opgespoord en gecorrigeerd, en dat de persoonlijke pensioenvermogens van deelnemers blijvend op betrouwbare gegevens zijn gebaseerd.

3.11. *Beschrijving hoe het pensioenfonds omgaat met het verwerken van eventuele terugwerkende kracht mutaties*

Het fonds hanteert een lage risicobereidheid ten aanzien van datakwaliteit. Dit betekent dat alle mutaties met terugwerkende kracht (TWK) die na het invaren binnenkomen, gecorrigeerd worden, ongeacht de omvang of oorzaak. Het fonds acht het onwenselijk dat een TWK-mutatie voor één deelnemer invloed heeft op de invaarkapitalen van alle deelnemers. Daarom worden alle correcties als gevolg van TWK-mutaties verwerkt via de operationele reserve.

De bepaling en omvang van de operationele reserve is onderdeel van het bredere Wtp-traject van het fonds.

Versterkte TWK-beheersing na invaren

Om TWK-mutaties na invaren juist, volledig en gecontroleerd te verwerken, richt het fonds de volgende beheersmaatregelen in:

- Tooling voor verwerking van TWK-mutaties
Inrichting van functionaliteit die TWK-mutaties gestructureerd kan inlezen en verwerken binnen de doeladministratie.
- Automatische herrekening van pensioenvermogens
Bij een TWK-mutatie wordt automatisch een herberekening uitgevoerd van het persoonlijke pensioenpotje van de betreffende deelnemer.

- Extra controles op TWK-mutaties met financiële impact
Mutaties die kunnen leiden tot aanpassing van het pensioenvermogen worden onderworpen aan aanvullende validaties en reconciliaties.

Prioritering rond het invaarmoment

Direct na de transitie krijgen TWK-mutaties waarvan de mutatedatum vóór de transitiedatum ligt voorrang in de verwerking. Hiermee wordt geborgd dat de pensioenvermogens zo snel mogelijk aansluiten op de volledige historische werkelijkheid.

Het fonds streeft ernaar om het aantal TWK-mutaties na invaren zo beperkt mogelijk te houden. Via bestaande communicatiekanalen — onder andere richting de werkgever — wordt actief aandacht gevraagd voor tijdige aanlevering van gegevens.

Financiële verwerking van TWK-mutaties

Indien TWK-mutaties financiële gevolgen hebben, worden deze verwerkt ten laste of ten gunste van de voorziening voor operationele risico's.

Het fonds is van mening dat deze voorziening, gegeven:

- de vereiste datakwaliteit voorafgaand aan de transitie,
- de inspanningen om de administratie actueel te houden, en
- de uitgebreide test- en validatiefasen van de transitieprogrammatuur,

voldoende robuust is om eventuele financiële impact van TWK-mutaties op te vangen.

Procedurele borging

Het correctiebeleid beschrijft de procedures die SPHN hanteert bij het verwerken van pensioenmutaties met terugwerkende kracht. Hierbij wordt onder meer vastgelegd:

- hoe mutaties worden beoordeeld,
- wanneer een herrekening noodzakelijk is,
- wanneer een Root Cause Analyse verplicht is (bij afwijkingen boven de MTA),
- en welke communicatie richting deelnemers plaatsvindt.

4. Risicoanalyses en Beheersmaatregelen

4.1. Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de risicoanalyse die het pensioenfonds heeft uitgevoerd in het kader van de implementatie van de pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De risicoanalyse richt zich op de volledige transitieperiode: van voorbereiding van de implementatie tot en met de eerste periode na de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het doel van de risicoanalyse is:

- het identificeren van risico's die samenhangen met de implementatie van de nieuwe pensioenregeling;
- het beoordelen van de materialiteit van deze risico's door de kans en de impact te bepalen
- het vaststellen van passende beheersmaatregelen;
- het bepalen van het restrisico in relatie tot de risicobereidheid van het fonds.

De risicoanalyse ondersteunt het bestuur bij het nemen van een zorgvuldig implementatiebesluit en vormt een belangrijk onderdeel van het implementatieplan zoals bedoeld in artikel 150i Pensioenwet en artikel 46 van het Besluit uitvoering Pensioenwet

De analyse is opgesteld conform het Integraal Risicomanagement (IRM) beleid van het pensioenfonds en sluit aan bij de good practices van De Nederlandsche Bank (DNB) voor implementatieplannen in het kader van de Wtp.

De invoering van de Wtp is een ingrijpende stelselwijziging. Van een systeem dat is gebaseerd op de opbouw van pensioenaanspraken en de pensioenpremie als variabele, wordt overgegaan naar een systeem van pensioenvermogen met de pensioenpremie als vast gegeven.

De processen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie moeten hierop worden aangepast. Ook de communicatie over pensioenen wordt hierdoor beïnvloed.

Het nieuwe stelsel leidt ertoe dat de processen binnen de pensioenadministratie en het vermogensbeheer meer dan in het verleden op elkaar moeten worden afgestemd. Er is een frequentere uitwisseling van gegevens tussen de pensioenadministratie en de vermogensbeheeradministratie. Deze stelselwijziging heeft ook impact op de 'governance' en de kostenstructuur van het fonds. De wijzigingen zijn in de navolgende paragraaf in meer detail beschreven. Daarna komen de methode, de risicoanalyses en de maatregelen ter beheersing van de risico's aan de orde. Dit hoofdstuk sluit af met de conclusie van het bestuur.

De bijbehorende risico-inschattingen (zowel bruto als netto) zijn opgenomen in de Risico Self Assessment (hierna: RSA). De RSA is in bijlage 14 van dit implementatieplan integraal opgenomen.

4.2. Impactanalyse van de stelselwijziging

Pensioenadministratie en communicatie

Hieronder vallen onder meer de volgende processen:

- Administratie van aanspraken en rechten;
- Mutatieverwerking;
- Premie-inning;
- Verzorgen van uitkeringen;
- Deelnemerscommunicatie (inclusief helpdesk-functie);
- Financiële administratie;
- Klachtenadministratie.

In essentie blijft het aantal processen dat wordt uitgevoerd ongewijzigd. Inhoudelijk leidt de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling wel tot aanpassingen van bestaande processen.

Wat betreft de deelnemerscommunicatie wijzigt de inhoud van de (standaard) procesbrieven. Tijdens de transitieperiode is het van belang dat alle deelnemers van het fonds tijdig informatie ontvangen over de wijzigingen in de nieuwe pensioenregeling en de impact die de transitie op hen heeft. De wijze waarop het fonds met deelnemers over de transitie communiceert, is beschreven in het Communicatieplan-Wtp, dat wordt ingediend bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Naast de schriftelijke communicatie, is het fonds ook verantwoordelijk voor de klantcontacten inclusief de klachtenadministratie. Deze klantcontacten worden onderhouden door de medewerkers van het pensioenbureau. Er komen nieuwe deelnemersportalen met informatie over de persoonlijke pensioenvermogens en/of behaalde rendementen op deelnemersniveau.

Ook de tijdige verwerking van financiële boekingen wordt belangrijker in het nieuwe stelsel. De nieuwe pensioenregeling is een premieregeling met een directe(re) toerekening van de resultaten aan de pensioenvermogens. Als de premie tijdig is ontvangen, kan deze ook tijdig worden belegd volgens het beleggingsbeleid van het fonds. Als de premie niet tijdig wordt ontvangen, leidt dat tot een voorfinanciering van de premie-inleg door het fonds vanuit de operationele reserves. Aangezien het fonds de reserves zo klein mogelijk wil houden, moeten goede betalingsafspraken worden gemaakt en gehandhaafd. Er wordt een koppeling gerealiseerd vanuit de pensioenadministratie met de vermogensbeheeradministratie van het fonds. Bij die gegevensuitwisseling is de SIVI-standaard het uitgangspunt. Voor een verdere beschrijving hiervan wordt verwezen naar het Target Operating Model (TOM). Het TOM is nader beschreven in paragraaf 4.8 Uitbestedingsrisico's.

Vermogensbeheerketen

Alle deelnemers hebben in de nieuwe pensioenregeling een persoonlijk pensioenvermogen. Dit pensioenvermogen leidt tot een (verwachte) pensioenuitkering, die meebeweegt met de behaalde beleggingsresultaten. Dat maakt een directe informatiestroom tussen de pensioenadministratie en de vermogensbeheerketen noodzakelijk. Het is met name de frequentie van de uitgevoerde processen die verandert: we gaan naar een maandelijks proces met uitwisseling van gegevens tussen vermogensbeheer en pensioenbeheer.

Het fonds ziet toe op de benodigde aanpassingen in de processen door middel van periodiek overleg met de ketenpartners.

De ketenpartners hebben met het fonds samen de TOM opgesteld. Hierin zijn de processen, de werkzaamheden en de verantwoordelijkheden per ketenpartner beschreven. Daarnaast voorziet het TOM in de uitwerking van 'fall back'-procedures in het geval informatiestromen onjuist blijken te zijn, of als systemen en/of processen onverwachts worden onderbroken. Het TOM is nader beschreven in paragraaf 4.8 Uitbestedingsrisico's.

'Governance' en procesbeheersing

In de eerste helft van 2026 wordt een fiduciair manager aangesteld door het fonds, wat leidt tot een wijziging in governance en procesbeheersing voor vermogensbeheer. Het fonds voorziet verder geen wijzigingen als gevolg van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling.

De kosten voor de pensioenadministratie na invoering van de Wtp zijn nog niet volledig inzichtelijk maar met een verlaging van de kosten door een hogere STP graad enerzijds en een verhoging van de kosten door een grotere inspanning op begeleiding van deelnemers is de verwachting dat de kosten ongeveer gelijk zullen blijven.

Kostenstructuur

De kosten die verband houden met de uitvoering van de pensioenovereenkomst bestaan uit kosten voor de besturing van het fonds, pensioenuitvoeringskosten en vermogensbeheerkosten.

Het fonds verwacht door de aanstelling van de fiduciair in eerste instantie hogere kosten voor de vermogensbeheerketen. Op termijn zal de samenwerking met de fiduciair en gebruik van diens marktkennis naar verwachting leiden tot lagere management fees voor vermogensbeheerders en lagere advieskosten.

De kosten voor de pensioenadministratie na invoering van de Wtp zijn nog niet volledig inzichtelijk maar met een verlaging van de kosten door een hogere STP graad enerzijds en een verhoging van de

kosten door een grotere inspanning op begeleiding van deelnemers is de verwachting dat de kosten ongeveer gelijk zullen blijven.

Het fonds verwacht daarmee geen stijging van de reguliere pensioenuitvoeringskosten.

Om de transitie beheerst en zorgvuldig te laten verlopen, heeft het fonds een externe projectmanager aangesteld. Deze projectmanager begeleidt het hele transitieproces en draagt zorg voor de tijdige oplevering van rapportages en berekeningen. De kosten van de projectmanager komen voor rekening van het fonds. Verder maakt het fonds eenmalig extra kosten voor de volgende onderdelen:

- Definieren van nieuwe Wtp-regeling en invaren;
- Communicatieplan opstellen en uitvoeren;
- Onderzoek naar datakwaliteit;
- Technische migratie naar VPaaS
- Configuratie VPaaS
- Migratie archief

Ten behoeve van de transitie zullen de totale kosten dus eerst stijgen om daarna te normaliseren naar een niveau vóór de Wtp. Het valt echter niet uit te sluiten dat vanuit de Wtp nieuwe wensen ontstaan vanuit sociale partners waarmee extra dienstverlening wordt gewenst die tot verhoging van kosten kan leiden.

4.3. Methodiek van de risicoanalyse

Voor het uitvoeren van de risicoanalyse heeft het pensioenfonds gebruik gemaakt van het Integraal Risicomanagement (IRM) beleid van het fonds. De risicoanalyse is periodiek geactualiseerd gedurende de implementatiefase.

De risico's en risicoscenario's voor het Wtp project zijn op basis van het IRM-beleid gecategoriseerd in de domeinen uit het Risk Appetite Value Chain (RAVC)-model.

Het RAVC-model is een gestructureerd denk- en werkmodel dat helpt bij het integreren van het risicomanagement binnen de organisatie en dat risicohouding en risicobereidheid aan de strategische doelstellingen verbindt. Dit wetenschappelijk onderbouwde model geeft praktische handvatten om vanuit de holistische visie de menskant van het risicomanagement in samenhang te brengen met de systeemkant van het risicomanagement.

In de Risk Appetite Value Chain-methodologie (RAVC) wordt de risicohouding uitgedrukt in een keuze voor één van de vijf categorieën:

- 1) Nul: in dit geval wordt de risicohouding gekenmerkt door de wens dat er geen risico's worden genomen.
- 2) Kritisch: Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief laag te houden, vanuit de visie dat gewenste opbrengsten (resultaat, gedrag) vereisen dat een relatief laag niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd.
- 3) Gebalanceerd: Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's te balanceren, vanuit de visie dat gewenste opbrengsten (resultaat, gedrag) vereisen dat een gebalanceerd niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd.
- 4) Opportuun: Deze risicohouding wordt gekenmerkt door de wens de mate van blootstelling aan risico's relatief hoog te houden, vanuit de visie dat gewenste opbrengsten (resultaat, gedrag) vereisen dat een relatief hoog niveau van blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd.
- 5) Maximaal: In dit geval is de risicohouding gekenmerkt door de wens dat de blootstelling aan risico's maximaal is, vanuit de visie dat de gewenste opbrengsten (resultaat, gedrag) vereisen dat een maximale blootstelling aan risico's wordt geaccepteerd.

Het concretiseren van de risicohouding gebeurt langs de vijf RAVC-domeinen:

Nr.	RAVC-domein	Beschrijving domein	Risicobereidheid	Risicohouding
-----	-------------	---------------------	------------------	---------------

1	Besturings filosofie	De kern betreft hier: besturingsfilosofie. Dit gaat over de besturing van het fonds, waarbij gedrag, leiderschap, houding, cultuur en governance, belangrijke ingrediënten zijn	Voor het domein Besturingsfilosofie is de risicohouding kritisch - gebalanceerd. Dit impliceert dat SPHN vanuit een stevig fundament voorzichtig kansen wil benutten en bewust wil omgaan met de risico's die daarmee gepaard gaan, zonder actief risico's op te zoeken.	Kritisch - Gebalanceerd
2	Kapitaal management	De kern van dit domein betreft de financiële huishouding van het fonds. Hierbij valt te denken aan (niet limitatief): dekkingsgraad, vermogensbeheer, balansmanagement, liquiditeit, kosten e.d.	Binnen het domein Kapitaalmanagement hanteert SPHN een gebalanceerde-opportune risicohouding. Dit houdt in dat de organisatie een balans zoekt tussen risicovermijding en het aangaan van grotere risico's om strategische kansen te benutten en optimale resultaten te behalen. SPHN streeft ernaar om risico's zorgvuldig te beheren, terwijl ze tegelijkertijd proactief kansen identificeren en benutten die een hogere risicoblootstelling vereisen.	Gebalanceerd - Opportuun
3	Reputatie management	De kern betreft hier reputatie. Dit valt uiteen in o.a. compliance met wet- en regelgeving, integriteit, imago en identiteit.	De risicohouding op het domein Reputatiemanagement is kritisch, wat betekent dat SPHN grote waarde hecht aan haar identiteit, imago en integriteit, en bereid is minimale risico's te nemen op dit gebied	Kritisch
4	Technologie en innovatie	De kern betreft hier de strategische toepassing en innovatiegraad van de informatietechnologie (IT) binnen de organisatie,		Gebalanceerd

		evenals het beheer en onderhoud ervan. Dit omvat ook het beheer van de datakwaliteit, de beveiliging tegen cyberdreigingen en de bescherming van privacy die samenhangt met databeheer.		
5	Uitvoering	De kern hier betreft het optimaliseren van de uitvoering via gestroomlijnde processen binnen de gehele waardeketen van de organisatie.	Voor het domein Uitvoering is de risicohouding kritisch-gebalanceerd. Dit impliceert dat SPHN vanuit een stevig fundament voorzichtig kansen wil benutten en bewust wil omgaan met de risico's die daarmee gepaard gaan, zonder actief risico's op te zoeken.	Kritisch - Gebalanceerd

De risicohouding per domein is gehanteerd om te beoordelen of de risicoscore van de scenario's inclusief de beheersmaatregelen acceptabel is.

Risicomatrix

Door de mogelijke impact van een scenario en de waarschijnlijkheid van optreden tegen elkaar uit te zetten in een diagram wordt de kwalitatieve risicobereidheid meetbaar gemaakt. Met behulp van de onderstaande kans-matrix en de impact-matrix worden risico's op uniforme wijze gewaardeerd. Om vervolgens het risico uit te drukken in een getalswaarde als uitkomst van kans * impact (bijvoorbeeld $4 * 4 = 16$). Deze risicoscore wordt gevisualiseerd in de risicomatrix.

Risicomatrix

Kans	Bijna zeker	5	10	15	20	25
	Hoogstwaarschijnlijk	4	8	12	16	20
	Mogelijk	3	6	9	12	15
	Onwaarschijnlijk	2	4	6	8	10
	Uitzonderlijk	1	2	3	4	5
Heat map		Laag	Beperkt	Gemiddeld	Aanzienlijk	Hoog
		Impact				

Bij de risicokwantificatie van de financiële risico's wordt de volgende duiding als referentieschaal gebruikt:

Score	Impact
(1) Laag	• Dekkingsgraad wordt niet negatief beïnvloed.
(2) Beperkt	• Mogelijke daling dekkingsgraad in enig jaar bedraagt 0% tot 5%; of • Beleidsdekkingsgraad daalt onder 122%.
(3) Gemiddeld	• Mogelijke daling dekkingsgraad in enig jaar bedraagt 5% tot 10%; of

	• Beleidsdekkingsgraad daalt onder 105%.
(4) Aanzienlijk	• Mogelijke daling dekkingsgraad in enig jaar bedraagt 10% tot 15%; of • Beleidsdekkingsgraad daalt onder 100
(5) Hoog	• Mogelijke daling dekkingsgraad in enig jaar bedraagt meer dan 15%; of • Beleidsdekkingsgraad daalt onder actuele Kritische Dekkingsgraad.

Bij de risicokwantificatie van de niet-financiële risico's wordt de volgende duiding als referentieschaal gebruikt:

Score	Impact
(1) Laag	• Risico op interne negatieve/ kritische berichtgeving (incl. uitvoerders). • Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, maar dit heeft geen gevolgen voor de tevredenheid van deelnemers. • Heel eenvoudig te herstellen (herstelkosten zijn lager dan 0,2 bp van het totale vermogen).
(2) Beperkt	• Risico op interne negatieve/ kritische berichtgeving (incl. uitvoerders). • Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een beperkte daling van de tevredenheid van deelnemers. • Is gemakkelijk te herstellen (herstelkosten zijn lager dan 2 bp van het totale vermogen).
(3) Gemiddeld	• Risico op interne negatieve/ kritische berichtgeving (incl. uitvoerders). • Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een behoorlijke daling van de tevredenheid van deelnemers. • Is te herstellen (herstelkosten zijn lager dan 10 bp van het totale vermogen).
(4) Aanzienlijk	• Risico op negatieve publiciteit richting pensioensector. • Negatieve reacties vanuit DNB/AFM. • Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een aanzienlijke daling van de tevredenheid van deelnemers. • Is moeilijk te herstellen (herstelkosten zijn lager dan 20 bp van het totale vermogen).
(5) Hoog	• Risico op negatieve publiciteit richting pensioensector. • Structureel negatieve reacties vanuit DNB/AFM. • Het niveau van dienstverlening van het fonds wordt beïnvloed, met als gevolg een grote daling van de tevredenheid van deelnemers. • Erg moeilijk te herstellen (herstelkosten zijn hoger dan 20 bp van het totale vermogen).

De risicokwantificatie voor het project Wtp is gespecificeerd door het bestuur.

De aanvullingen over de kans staan hieronder.

Score	Kans
(1) Laag	Doet zich hoogstwaarschijnlijk niet voor gedurende het project
(2) Beperkt	Doet zich waarschijnlijk niet voor. Of hooguit één keer.
(3) Gemiddeld	Kan zich voordoen. En mogelijk meer dan eens
(4) Aanzienlijk	Doet zich waarschijnlijk voor gedurende project. En op korte termijn of vaker dan eens
(5) Hoog	Doet zich zeer waarschijnlijk voor gedurende project. En op heel korte termijn of veel vaker dan eens

4.4. Operationele en IT-risico's

Op basis van artikel 46, lid 3, sub a, b en c Besluit uitvoering PW wordt in deze paragraaf een analyse gemaakt van de operationele- en IT-risico's. Hieronder vallen de continuïteit en betrouwbaarheid van de dienstverlening voor, tijdens en na de transitie, de beschikbaarheid van data voor, tijdens en na de transitie en de beheersing van deze risico's.

De risico's in de risicodomeinen Technologie en innovatie en uitvoering staan in de tabel. Aangegeven is hoe elk risico wordt beheerst. Alle restructrisico's vallen binnen de risicohouding van het fonds of zijn expliciet door het bestuur gewogen en geaccepteerd.

Omschrijving van risico	Wijze van beheersing
Stopzetten of geen levering van pensioenproduct door Idella	• Goede exit-clausule opnemen in overeenkomst met Idella. • Monitoring van Idella's marktpositie en tijdige signalering van strategische wijzigingen. (bijvoorbeeld vertrek andere afnemers) • Samenwerking met Innovact/VPaaS klanten, met als doel gezamenlijk werken naar een standaard product met vooraf overeengekomen functionaliteit. • Continuïteitsgarantie/Escrow: Idella, danwel diens aandeelhouder, draagt zorg voor een constructie waarbij de pensioenadministratie kan worden voortgezet, mocht Idella niet meer in staat zijn het pensioenproduct te leveren. • Escrow overeenkomst: De overeenkomst garandeert dat de klant in bepaalde gevallen kan beschikken over de laatste broncode van IVPA.
IT-infrastructuur voor Wtp-uitvoering niet tijdig gerealiseerd	• End-to-end testscenario's inclusief reconciliatie tussen administratie en custodian. • Data-validatie en audit trail voor alle vermogensmutaties. • Gebruikmaken van gestandaardiseerde SIVI-datakoppelingen • Implementeer standaard Target Operating Model en Fiduciair Manager aanstellen. • Gedetailleerde implementatieplannen overeenkomen. • Monitoren voortgang implementatieplannen • Overleg met andere pensioenfonds die hun administratie hebben belegd bij Idella. • Idella levert een overzicht van de zaken die worden opgeleverd, inclusief een omschrijving van iedere functionaliteit en daarbij hoe mutaties werken. • Idella levert een plan van aanpak met nieuwe tijdslijnen en een aantoonbaar "harde en haalbare mijlpalenplanning". • Het pensioenfonds heeft de mogelijkheid een audit uit te voeren bij Idella. Idella levert een testplan op waarop de functionaliteiten zullen worden getest na oplevering en voor livegang. • VPaaS contract met Idella overeenkomen met opzegmogelijkheden gerelateerd aan mijlpalenplanning. • Inrichting governance met leveranciers

Onvoldoende IT-deskundigheid bij beoordeling van IT-changes	• Vooraf dienen de scope, doelstellingen en verwachte resultaten van de IT-veranderingen bekend te zijn • Vooraf dienen de risico's en afhankelijkheden te zijn geïdentificeerd. • Vooraf dient er een testplan opgesteld te worden. Het testplan moet de test scenario's, testgegevens, testomgeving, testtools, testrollen en testschema's bevatten. • Er moeten verschillende soorten tests worden uitgevoerd, zoals component-tests, integratietests, functionele tests en prestatietests, om te verifiëren of de wijziging aan de specificaties voldoet en geen bestaande functionaliteit verstoort. • Huidige pensioenbureau medewerkers beschikken over voldoende kennis om de verwachtingen te beschrijven en de verschillende testen uit te voeren. • Capaciteit inhuren om "run"- werkzaamheden tijdelijk uit te voeren (pensioenadministratie) • Capaciteit inhuren om op programmacodeniveau en changemanagementniveau de dienstverlener inhoudelijk te bevragen. • Contractuele verplichting voor dienstverleners om gedetailleerde change-documentatie en risicoanalyses aan te leveren [DORA]. • Directeur vervult CISO-rol (Chief Information Security Officer) en controleert de voortgang en resultaten.
Onvoldoende datakwaliteit bij transitie naar Wtp met als gevolg dat er fouten worden gemaakt bij het bepalen van persoonlijke pensioenvermogens	• Planning Datakwaliteit is onderdeel van Planning Wtp met strakke deadlines • Kader Datakwaliteit volgen • Monitoring door te voeren correcties ('get clean'), • Monitoren (stay clean) • Control framework voor Toetsmoment 2(TM2) • Op tijd beginnen met testen
Onvoldoende capaciteit van de interne change-organisatie	• Eén projectleider • Bewuste fasering van het programma. Opsplitsen in deelprojecten, met per deelproject detailplanning • Expliciete tijdsplanning • Capaciteit toevoegen door externe inhuur. • Tijdig besluiten om de overgangsdatum door te schuiven. • Rapportage voortgang en monitoring voortgang
Vermogensbeheerketen niet tijdig ingericht met betrokken partijen	• Inschakelen van een fiduciair beheerder met ervaring met invaren • Governance inrichting • Testen van de keten • Contracten met externe partijen • Monitoring operational readiness

Samenvattende conclusie bestuur

De tijdige realisatie van implementatie met de VPaaS-oplossing van Idella kent risico's, zowel in de projectuitvoering als in de continuïteit van de leverancier. Het bestuur acht de operationele en IT-risico's beheersbaar op basis van de huidige inzichten en plannings. Het nieuwe pensioenadministratie platform (VPaaS) van de leverancier (Idella) is geïmplementeerd voor FTK bij een ander ondernemingspensioenfonds. De leverancier houdt het fonds continu op de hoogte van de voortgang in de systeemwijzigingen: het fonds heeft hierdoor een beeld van de stand van zaken en kan de voortgang van de implementatie blijven monitoren. Het fonds heeft met de leverancier overleg over de 'roadmap'. Er zijn door de projectleider met de leverancier afspraken gemaakt over het testen van de functionaliteit met het pensioenbureau. Het bestuur is van mening dat de transitie en start van een solidaire premieregeling haalbaar is op 1 januari 2027.

Het fonds ziet daarnaast toe op de juiste uitkomsten van de testwerkzaamheden voor het omzetten van bestaande pensioenaanspraken en het verdelen van het collectief vermogen naar persoonlijke pensioenvermogens en collectieve reserves. Daarvoor zal het fonds een onafhankelijke toetsberekening op individueel niveau laten uitvoeren door WTW. Volgens het fonds is er geen risico dat de datakwaliteit op transitiemoment niet op orde is. De datakwaliteit is namelijk op orde (zie hoofdstuk 3). Over de voortgang van actieplan voor 'get-clean' ontvangt het bestuur periodiek een rapportage. De uitvoering verloopt volgens plan, daarnaast wordt ingezet op een 'stay-clean' proces en met het testen van de datamigratie naar het VPaaS platform is gestart.

Om de operational readiness voor de wettelijke deadline van 1-1-2028 te borgen, is daarnaast een analyse uitgevoerd naar haalbare fall-back scenario's voor het fonds. De centrale vraag was welke alternatieve scenario's en leveranciers een haalbare en effectieve risicomitigatie bieden. De analyse wijst uit dat er drie reële opties zijn om een robuust fallback-plan op te tuigen. Deze opties mitigeren het risico van een falende implementatie met de VPaaS-oplossing en borgen daarnaast de continuïteit. De komende periode worden deze opties met de leveranciers uitgewerkt. Voor de zomer zal het bestuur een keuze maken voor de beste optie; het fall-back plan.

De ketenpartners in de vermogensbeheerketen dragen zorg voor een gestandaardiseerde uitwisseling van gegevens tussen die ketenpartners zoals beschreven in de TOM. De ketenpartners hebben tweewekelijks overleg. Alhoewel de functionaliteit belangrijk is voor de juiste werking van de nieuwe regeling, is de technische koppeling op basis van de specificaties van SIVI niet complex. Daarnaast is er een goede 'fall-back'-optie beschreven in het TOM. Het TOM is nader beschreven.

4.5. Governance- en omgevingsrisico's en beheersmaatregelen

In aanvulling op de analyse van de risico's zoals die zijn opgenomen in artikel 46, lid 3 'Besluit uitvoering PW' wordt in deze paragraaf een analyse gemaakt van de 'governance'- en omgevingsrisico's en de beheersing van deze risico's.

Het fonds ziet de in de tabel opgenomen risico's als de belangrijkste risico's voor de periode tussen het indienen van dit implementatieplan en het transitiemoment voor de risicodomeinen Bestuursfilosofie en Reputatie. Aangegeven is hoe elk risico wordt beheerst.

Alle restrisico's vallen binnen de risicohouding van het fonds of zijn expliciet door het bestuur gewogen en geaccepteerd.

Omschrijving van risico	Wijze van beheersing
Besluitvorming voldoet niet aan DNB-eisen, waardoor instemming met invaren vertraagd wordt of uitblijft.	• Gebruik maken van "Good Practices". • Inhuren externe expertise die ervaring heeft met de criteria die DNB stelt aan zorgvuldigheid van besluitvorming. • High level mijlpalen planning. • Ervaringen en kennis uitwisselen met andere fondsen. • Transparante verslaglegging: Audit trail van alle besluiten en onderliggende analyses. • Kwartaaloverleg met SFH-ers • Vast agendapunt in periodieke overleggen met stakeholders. (Stuurgroep, Overleg Bestuur-VO-RvT, Overleg Idella etc.) • Inrichting van het fonds in de Wtp conform 'de standaard', geen exotische keuzes die tot mogelijke vertraging van de systeem-inrichting kunnen leiden.

	• 'pressure cooker' organiseren, zodat na reactie van DNB geanticipeerd kan worden op beantwoording vragen van DNB
Onvoldoende kennis bij pensioenbureau voor behandeling van vragen en klachten. Dit kan leiden tot ontevreden deelnemers, een toename van klachten en reputatieschade voor het fonds.	• SPO Training en kennisontwikkeling voor medewerkers van het pensioenbureau. • Kennisbank en FAQ voor snelle en consistente beantwoording van vragen. • Escalatieprocedure voor complexe vragen en klachten. • Monitoring van klachten en analyse van trends om kennisgaten te identificeren. • Communicatieplan om deelnemers proactief te informeren en misverstanden te voorkomen • 4-ogen principe
Deelnemers ervaren onduidelijkheid over rechten, door onvoldoende communicatie, of onenigheid over de gemaakte keuzes en berekeningen	• Communicatieplan • Professioneel communicatie-bureau ingehuurd • Regelmatige nieuwsbrieven en andere uitingen per thema / aspect • Contactmogelijkheden diversificeren, openstellen en publiceren • Vinger aan de pols via bijv. "critical friends" als klankbord m.b.t. effectiviteit van voorgenomen communicatie uitingen • Communicatie-kanalen toespitsen op voorkeuren van doelgroepen • Communiceren over evenwichtigheid en uitvoerbaarheid van de regeling • Registratie van binnenkomende vragen • Deelnemers in een vroeg stadium betrekken • Communicatie aan laten sluiten bij de overheidscampagne • Deelnemers krijgen tijdig transitiebrieven toegestuurd. • Informeer werknemers van recent door Haskoning overgenomen bedrijven proactief over de geldende pensioenregelingen en de onmogelijkheden voor waardeoverdracht. • Training van PB medewerkers: Voor consistente uitleg en begeleiding. • In de planning is de rol van het VO en de RvT expliciet opgenomen. • De mijlpalen waar de opinies van de SFH-ers nodig/verplicht zijn maken onderdeel uit van de WTP-planning. • Deelname aan pensioen-driedaagse van Wijzer in geldzaken • Regulier overleg en kennissessies. • Individuele aandacht voor de deelnemers bij geschillen • Instemming door de vereniging van gepensioneerden met transitieplan. Hardheidsclausule voor schrijnende gevallen.
Vertrek of langdurig uitval van sleutelpersonen	• Identificeren Key person(s) • Uiterlijk 3 maanden voor start project extra medewerkers aantrekken i.v.m. inwerkperiode. • Identificeren van taken waar nu geen achtervang voor is. • Inwerken medewerkers op geïdentificeerde taken. • Aanstelling Fiduciair Manager

	• Vastleggen eventueel ontbrekende procedures, werkinstructies van deze geïdentificeerde taken. • Kennisborging via documentatie, overdrachtsprocedures en centrale kennisbank. • De geplande invaardatum van 1-1-2027 doorschuiven tot 1-1-2028 • Periodiek overleg met stakeholders om te informeren • Samenwerking met externe partijen om effecten te beheersen
Vertraging in besluitvorming door toezichthouder	• De geplande invaardatum van 1-1-2027 doorschuiven tot 1-1-2028 • Scenario-analyse en planning van alternatieve transitiedata. • Intensieve afstemming met toezichthouder over status en termijnen. • Contractuele afspraken met ketenpartners (zoals Idella) over flexibiliteit bij transitiedata. • Communicatieplan om stakeholders tijdig te informeren bij vertraging.

Samenvattende conclusie bestuur

Het bestuur acht de 'governance'- en omgevingsrisico's beheersbaar op basis van de huidige inzichten. Daarbij wordt opgemerkt dat de onzekerheid ten aanzien van eventuele wijzigingen of aanvullingen in wet- en regelgeving dusdanig is, dat het fonds hierop extra alert is. Het fonds is van mening dat het, mede door de ingerichte projectorganisatie, op een goede manier de regie tijdens de implementatiefase kan voeren.

4.6. Financiële risico's

Op basis van artikel 46, lid 3, sub f Besluit uitvoering PW wordt in deze paragraaf een analyse gemaakt van de financiële risico's en de beheersing van deze risico's.

Het fonds ziet de in de tabel opgenomen risico's als de belangrijkste risico's voor de periode tussen het indienen van dit implementatieplan en het transitiemoment voor het risicodomein

Kapitaalmanagement. Aangegeven is hoe elk risico wordt beheerst.

Alle restructuurrisico's vallen binnen de risicohouding van het fonds of zijn expliciet door het bestuur gewogen en geaccepteerd.

Omschrijving van risico	Wijze van beheersing
Beleggingsbeleid niet tijdig vastgesteld en geïmplementeerd met als gevolg dat het fonds niet voldoet aan de wettelijke en strategische vereisten.	• Ontwikkel strategisch beleggingsbeleid na vaststelling risicohouding per cohort • Inzet van een Fiduciair Manager • Communiceer nieuwe beleid met stakeholders • Onderdeel go/no go beslissing, incl toetsing RVT • Vroegtijdige afstemming tijdslijnen
Daling van de dekkingsgraad vóór invaardatum	• Renteafdekking verhogen vóór invaardatum om schokken in de dekkingsgraad op te vangen. Dekkingsgraad moet > 110% zijn. • Heldere communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op dekkingsgraad en potgrootte, en dat de kosten daarvan ten koste gaan van de dekkingsgraad.

	• Afstemming met sociale partners: Betrek sociale partners tijdig bij besluitvorming over invaardatum en communicatie. • Documentatie van complete besluitvorming en onderbouwing van evenwichtigheid. • Monitoren ontwikkeling dekkingsgraad en rente • Escalatieprotocol: voor acute dalingen en besluitvorming over mitigatie. • Uitstellen invaarmoment • Raadpleging van toezichthouder (DNB) bij twijfel. • Proactieve communicatie: uitleg over wettelijke kaders en beperkingen. • Transparante Q&A en webinars voor deelnemers. • Analyse afdekking aandelenrisico in 2026.
Te hoge dekkingsgraad vlak voor invaren in Wtp	• Heldere communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op dekkingsgraad en potgrootte. • Documentatie van complete besluitvorming en onderbouwing van evenwichtigheid. • Monitoren ontwikkeling dekkingsgraad en rente • Aanvullende berekeningen maken om de evenwichtigheid te toetsen als uit de monitoring blijkt dat het fonds mogelijk boven 140% uit komt. • Heldere governance: escalatieprocedure bij afwijkingen. • Uitstellen invaarmoment • Raadpleging van toezichthouder (DNB) bij twijfel. • Proactieve communicatie: uitleg over wettelijke kaders en beperkingen. • Transparante Q&A en webinars voor deelnemers. • Swaption met collar zal eveneens beschermen tegen een te hoge dekkingsgraad doordat de collar constructie de stijging beperkt

Samenvattende conclusie bestuur

Het bestuur acht de financiële risico's beheersbaar op basis van de huidige inzichten en marktomstandigheden. De huidige dekkingsgraad is ruim voldoende om aan alle transitiedoelstellingen van sociale partners te voldoen.

De mogelijkheden om aan alle transitiedoelstellingen te voldoen hangen sterk af van de financiële positie van het fonds op het transitiemoment. Deze financiële positie is afhankelijk van de economische ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn niet te sturen. Het fonds heeft in 2024 besloten een collarconstructie swaptions te implementeren tot invaardatum. Met deze constructie heeft het fonds de verplichtingen afgedekt bij grote rentedalingen. In de loop van 2026 wordt geanalyseerd of aanvullende bescherming op aandelenrisico wenselijk is. Vanuit de gedefinieerde doelstellingen zijn maatstaven vastgesteld waaraan kwantitatieve grenzen zijn gekoppeld. De uitkomsten van de transitie moeten op het ijkmoment binnen deze grenswaarden liggen. In overleg met alle betrokken partijen wordt dan bezien op welke wijze en welk tijdstip het fonds alsnog kan overgaan op de uitvoering van het nieuwe pensioencontract vóór 1 januari 2028. Het fonds monitort tot aan het transitiemoment.

4.7. Juridische en compliance risico's

In aanvulling op de analyse van de risico's zoals opgenomen in artikel 46, lid 3 besluit uitvoering PW moet een analyse gemaakt van de juridische- en privacyrisico's.
De risico's zijn het gevolg van de risicoscenario's die hierboven zijn beschreven.

Om de persoonsgegevens van deelnemers te beschermen vóór, tijdens en ná de transitie geldt de huidige bescherming.

Samenvattende conclusie bestuur

Het fonds is zich ervan bewust dat het invaren mogelijk tot juridische risico's leidt. Het fonds heeft de standaardroute op basis van de wetgeving gevolgd. Daarmee wordt echter niet voorkomen dat er juridische procedures kunnen worden gestart die deze wetgeving ter discussie stellen. Het fonds is van mening dat zij alle maatregelen heeft genomen die naar redelijkheid van het fonds kunnen worden verwacht om de kans op individuele of collectieve civiele procedures te beperken. Daarbij zij opgemerkt dat de actualiteiten gedurende de implementatieperiode ertoe kunnen leiden dat daar verandering in komt. Een significante daling van de dekkingsgraad vóór de invaardatum kan leiden tot lagere pensioenpotten voor deelnemers en een verlies van vertrouwen in het pensioenfonds. Omdat het fonds dan afwijkt van de reeds ingevaren fondsen waar het de directe verhoging van de pensioenen betreft.

4.8. *Uitbestedingsrisico's*

Op basis van artikel 46, lid 3, sub e Besluit uitvoering moet een analyse worden gemaakt van de risico's die samenhangen met de uitbesteding van werkzaamheden en de beheersing van deze risico's.

De beoordeling van de haalbaarheid van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling raakt tegelijkertijd het IT-risico, het operationeel risico en het uitbestedingsrisico. De risico's zijn hierboven beschreven (paragraaf 3.5)

In deze paragraaf wordt het belangrijkste thema in relatie tot uitbesteding beschreven, het Target Operating Model (TOM).

In het TOM hebben de ketenpartners de processen, de werkzaamheden en de verantwoordelijkheden per ketenpartner beschreven voor het maandelijks uitwisselen van vermogensbeheer gerelateerde (SIVI-)gegevens. Het TOM voorziet ook in de uitwerking van 'fall-back'-procedures. Bijvoorbeeld in het geval informatiestromen onjuist blijken te zijn of als systemen en/of processen onverwachts worden onderbroken. In het TOM is een overzicht opgenomen met de contactpersonen en hun vervangers bij de ketenpartners. Dan kan onderling snel worden geschakeld als een 'fall-back'-procedure zich voordoet.

Het TOM bevat:

- Al hetgeen noodzakelijk is om de beleggingsportefeuille te kunnen bijsturen en beheren;
- Hoe in de pensioenadministratie het rendement wordt toebedeeld aan de persoonlijke pensioenvermogens en overige voorzieningen respectievelijk reserves; en
- Informatie-uitwisselingen en samenwerkingen tussen partijen voor zover deze niet in onderlinge documenten beschreven zijn en (juridisch) zijn vastgelegd.

Voorafgaand aan het invaren is het essentieel om de administratieve IT-ketens van en naar de vermogensbeheerder te configureren, aangezien er maandelijks een uitwisseling van gegevens plaatsvindt. Het gebruik van de zogeheten SIVI-standaard vormt hierbij het uitgangspunt. De gedetailleerde beschrijving van de gegevensuitwisseling is vastgelegd in het TOM.

Samenvattende conclusie bestuur

Het bestuur acht de uitbestedingsrisico's beheersbaar op basis van de huidige inzichten. Voldoende capaciteit bij de(onder)uitbestedingspartijen is noodzakelijk om de benodigde wijzigingen door te voeren. Het fonds acht dat voldoende, maar monitort de voortgang op de implementatieplanning zorgvuldig.

Het Target Operating Model is vastgesteld in een 1.0 versie in samenspraak met de momenteel voorziene ketenpartners. Dit is in een iteratief proces gebeurd waarbij het pensioenfonds de opzet heeft gemaakt, de ketenpartners feedback hebben gegeven en deze feedback is verwerkt. Er is ruimte ingetekend voor de nader te selecteren fiduciair. Dit is in samenspraak met huidige ketenpartners vastgesteld en getoetst bij de beoogd fiduciair manager. Hieruit is geconstateerd dat er geen materiële aanpassingen nodig zijn, en dat ketenpartners instemmen met de huidige versie.

4.9. Conclusie

Tijdens de reguliere ERB in het najaar van 2024 heeft het bestuur uitgebreid stilgestaan bij de strategische impact van de wijziging van de pensioenregeling. In deze beoordeling zijn reeds relevante strategische Wtp-risicoscenario's opgenomen.

Ter aanvulling is een specifieke Wtp-risicoanalyse uitgevoerd, waarin risico's vóór, tijdens en na de transitie zijn geïdentificeerd. De voortgang en status van de risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen zijn ten minste elk kwartaal besproken met het bestuur en de sleutelfunctiehouders. De betrokkenheid van de sleutelfunctiehouders heeft bijgedragen aan een onafhankelijke beoordeling van de risico's en de effectiviteit van de beheersmaatregelen.

In juni 2025 is beoordeeld of de uitkomsten van de Wtp-scenario's uit de ERB van najaar 2024 nog actueel zijn. Het bestuur heeft in juni 2025 geoordeeld dat de in 2024 voorgestelde beheersmaatregelen passend zijn en heeft geen aanleiding voor het uitvoeren van een aanvullende transitie-ERB gezien.

Tijdens de bestuurlijke verdiepingssessies op 9 en 16 februari 2026 is de actualisatie van de Wtp-risicoanalyse besproken. In de bestuursvergadering op 9 maart 2026 heeft de sleutelfunctiehouder Risicobeheer zijn reflectie aan het bestuur gegeven op de actualisatie van de Wtp-risicoanalyse.

Na implementatie van de beschreven beheersmaatregelen resteert een restrisico. Het bestuur heeft op 17 maart 2026 beoordeeld of de restrisico's passen binnen de vastgestelde risicobereidheid van het pensioenfonds en heeft vastgesteld dat de volgende restrisico's de risicobereidheid van het bestuur overschrijden:

- Risicoscenario: Besluitvorming voldoet niet aan de eisen van De Nederlandsche Bank. Na implementatie van beheersmaatregelen resteert een aanzienlijk restrisico.
- Risicoscenario: Deelnemers ervaren onduidelijkheid over hun rechten als gevolg van onvoldoende communicatie of onenigheid over gemaakte keuzes en berekeningen. Na implementatie van beheersmaatregelen resteert een beperkt restrisico.
- Risicoscenario: Stopzetting of uitblijven van levering van het pensioenproduct door Visma Idella. Na implementatie van beheersmaatregelen resteert een aanzienlijk restrisico.
- Risicoscenario: het pensioenbureau beschikt niet over voldoende kennis om vragen en klachten van deelnemers adequaat te behandelen. Dit kan leiden tot ontevreden deelnemers, een toename van klachten en reputatieschade voor het fonds. Na implementatie van beheersmaatregelen resteert een gemiddeld reputatie-restrisico.

De vier genoemde risico's worden strak gemonitord en indien nodig wordt er bijgestuurd. Het meest relevante en grootste restrisico's is de IT- en operational readiness. Het bestuur en de projectorganisatie zijn zich daar terdege van bewust en de nodige acties zijn uitgezet om deze zo goed als mogelijk te beheersen. Daarnaast spelen tijd en de ontwikkelingen bij Idella een rol bij de risicoacceptatie. Het bestuur ziet 2027 als vangnet als verder uitstel nodig is.

Het bestuur heeft op 17 maart 2026 geconcludeerd dat de geactualiseerde Wtp-risicoanalyse en de benoemde beheersmaatregelen borgen dat de transitie zorgvuldig kan worden uitgevoerd. Dit is vastgesteld met in acht neming van de afspraken om de risicoanalyse periodiek te actualiseren en, indien van toepassing, aanvullende maatregelen te nemen.

De Wtp-risicoanalyse is vervolgens overgenomen in dit hoofdstuk van het implementatieplan.

5. Invaren

5.1. Inleiding en verzoek tot invaren

Sociale partners doen in het transitieplan van december 2024 (en de update december 2025) een verzoek tot invaren van de bij SPHN (voorheen: SPHDHV) opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten door middel van een interne collectieve waardeoverdracht.

De belangrijkste argumenten hiervoor zijn:

- De voordelen van het nieuwe pensioenstelsel worden ook van toepassing op de in het verleden opgebouwde pensioenen. In het nieuwe pensioenstelsel worden geen of minder buffers opgebouwd en zijn er geen restricties met betrekking tot toeslagverlening (het verhogen van het pensioen in goede tijden). Daarom is het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel (in de mediaan) hoger dan in het huidige stelsel. Ingegane pensioenuitkeringen kunnen door invaren eerder worden verhoogd.
- De zogenoemde “dubbele transitie” (het afschaffen van de doorsneesystematiek in combinatie met het invaren van het opgebouwd pensioen) verlaagt, dan wel voorkomt compensatielasten voor het afschaffen van de doorsneesystematiek. Bij het niet invaren kan het aanwezige vermogen niet worden gebruikt voor de compensatie van het afschaffen van de doorsneesystematiek. Deze compensatie zal dan uit (extra) premie moeten worden gefinancierd.

5.2. Beoordeling evenwichtigheid van transitie

Het uitgangspunt voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is dat op transitiedatum de transitie als geheel evenwichtig is. De verschillende onderdelen van de transitie worden zowel apart beoordeeld op evenwichtigheid, maar ook in onderlinge samenhang. Sociale partners hebben in hun transitieplan (en de update) een evenwichtigheidsbeoordeling gedaan.

In dit implementatieplan wordt toegelicht hoe het pensioenfonds in 2025 zelfstandig haar eigen evenwichtigheidsbeoordeling heeft gedaan.

Het pensioenfonds heeft de volgende stappen doorlopen:

Figuur 1. Schematische weergave van bestuurlijk proces bij de beoordeling van evenwichtigheid

Het bestuur onderschrijft de doelstellingen als ook de maatstaven aan de hand waarvan wordt afgewogen of (1) alle deelnemersgroepen zich evenwichtig vertegenwoordigd kunnen voelen en (2) er voor geen van de deelnemersgroepen een onevenredig nadeel ontstaat.

Bij de eigen evenwichtigheidsafweging van het bestuur is rekening gehouden met het voortschrijdend inzicht in de markt en ervaring vanuit betrokkenen en belanghebbenden. Zo zijn onder andere bevindingen ontvangen van DNB na het lezen van het transitieplan van sociale partners en hebben bestuursleden, betrokken deskundigen en adviseurs hun (algemene) ervaringen ingebracht.

Voorts is een decompositie van delta netto profijt effecten gemaakt ten behoeve van het inzicht en de plausibiliteit van de berekeningen. Het bestuur heeft haar eigen grenzen aan de transitie-effecten gesteld door eigen bandbreedtes te bepalen. En tot slot heeft het bestuur overwegingen gemaakt voor de inzet van bestuurlijke ruimte om vermogen her te verdelen ten behoeve van een evenwichtiger transitie.

Dit bestuurlijk proces heeft ertoe geleid dat bepaalde aannames en/of veronderstellingen zijn gewijzigd en/of dat aannames over de invulling van de transitie en de nieuwe pensioenregeling anders zijn. Het pensioenfonds heeft de sociale partners hiervan op de hoogte gebracht. Formeel gebeurt dat ook nog met de opdrachtbevestiging.

Hieronder is weergegeven wat er is veranderd.

	Bestuur pensioenfonds (2025)	Transitieplan Sociale partners (2024)
Modellering Premiebeleid FTK	Begrenzing premiedekkingsgraad [90%; 140%]	Geen
Modellering toeslagachterstand	Verfijnd	Generiek
Spreidingstermijn bij invaren	10 jaar	1 jaar
Solidariteitsreserve – Uitdelen overschot	Naar rato van het risicodragend kapitaal	Naar rato van het persoonlijk pensioenvermogen
Spreidingstermijn uitkeringsfase	3 jaar	1 jaar
Bescherming bijna gepensioneerden	Ja	Geen
Inzet bestuurlijke ruimte	Ja, herverdelen vermogen	Geen
Ondergrens voor invaren (Voorrangsregels)	108%	110%

Voorrangregels

Uitwerking voorrangregels voor verschillende invaardeckingsgraden (alle percentages staan voor middelen beschikbaar voor aangegeven doeleinden uitgedrukt in de TV op de transitiedatum)				
Invaardekkingsgraad	OR + MVEV	Solidariteits-reserve	Compensatie-depot	Generieke verhoging
90%	3%	0%	0%	-13%
100%	3%	0%	0%	-3%
101%	3%	0%	0%	-2%
102%	3%	0%	0%	-1%
103%	3%	0%	0%	0%
104%	3%	0,38%	0,63%	0%
105%	3%	0,75%	1,25%	0%
106%	3%	1,13%	1,88%	0%
107%	3%	1,50%	2,50%	0%
108%	3%	1,88%	3,13%	0%
109%	3%	2,25%	3,75%	0%
110%	3%	2,63%	4,38%	0%
111%	3%	3%	5%	0%
112%	3%	3%	5%	1%
113%	3%	3%	5%	2%
114%	3%	3%	5%	3%
115%	3%	3%	5%	4%
116%	3%	3%	5%	5%
117%	3%	4%	5%	5%
118%	3%	5%	5%	5%
119%	3%	5%	5%	6%
120%	3%	5%	5%	7%
121%	3%	5%	5%	8%
122%	3%	5%	5%	9%
123%	3%	5%	5%	10%
124%	3%	5%	5%	11%
125%	3%	5%	5%	12%
125%+x%	3%	5%	5%	12%+x%

5.3. Verkrijgen duidelijkheid over opdracht sociale partners (transitieplan)

Het transitieplan van sociale partners is het vertrekpunt voor de pensioentransitie. Hieronder is de opdracht van sociale partners aan de hand van de doelstellingen en ambities beschreven.

5.3.1. Nieuwe pensioenregeling op hoofdlijnen

Pensioenelement	Invulling nieuwe regeling per 1 januari 2027
Karakter	Premieovereenkomst, solidaire premieregeling
Opbouw	Leeftijdsonafhankelijke premie en inleg in persoonlijk pensioenvermogen
Pensioengevend salaris	De som van het maandsalaris, plus eventueel arbeidsmarkttoeslag, plus eventueel functietoeslag en dit totaal vermenigvuldigd met 12,96 gemaximeerd op het bedrag waarover maximaal volgens de fiscale wetgeving bruto pensioen mag worden opgebouwd (fulltimebedrag in 2026 is maximaal €137.800)
Franchise	Fiscaal minimale franchise (fulltime bedrag in 2026 €19.172)
Pensioengrondslag	Het verschil tussen het pensioengevend salaris (max. €137.800) en de franchise (€19.172)
Indexering (verhoging)	Jaarlijkse aanpassing op basis van toedeling rendementen
Verlaging van de aanspraken	Jaarlijkse aanpassing op basis van toedeling rendementen
Opvangen financiële schokken	Solidariteitsreserve
Pensioenambitie	De ambitie is een zo hoog mogelijk pensioen, gegeven de beschikbare premie en het gewenste risico. Gegeven een netto spaarpremie van 24%, is het streven een pensioen dat ten minste gelijk is aan 60% van de gemiddelde pensioengrondslag bij 43 deelnemersjaren, maar bij voorkeur ligt het pensioen hoger.
Toetredingsleeftijd	18 jaar
Leeftijd einde opbouw	AOW-leeftijd
Pensioenpremie	26,5% van de pensioengrondslag

Ouderdomspensioen	Nieuwe regeling per 1 januari 2027
Opbouw ouderdomspensioen (OP)	Inleg van premie. De premie wordt belegd. Op pensioendatum wordt het persoonlijke pensioenvermogen omgezet in een variabele pensioenuitkering
Uitkering ouderdomspensioen	Twaalf maandelijke termijnen
Flexibilisering van pensioen	- Eerder of later laten ingaan - Deeltijdpensioen - Uitruil ouderdomspensioen naar partnerpensioen - Uitruil partnerpensioen naar ouderdomspensioen - Hoog-laag 5 of 10 jaar
Pensioenrichtleeftijd	De eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd van 68 jaar bereikt

Nabestaandepensioen	Nieuwe regeling per 1 januari 2027
---------------------	------------------------------------

Partnerpensioen vóór pensionering	35% van laatstgenoten pensioengevend salaris (op risicobasis verzekerd)
Tijdelijk partnerpensioen (TPP)	Het tijdelijk partnerpensioen bij overlijden vóór pensionering bedraagt 75% van de maximale wettelijke ANW-uitkering en eindigt op de AOW-datum van de partner. (Rekening houdend met deeltijd) TPP is op risicobasis verzekerd.
Partnerpensioen ná pensionering	Standaard 70% van het ouderdomspensioen. Via uitruil kan worden verhoogd of verlaagd.
Wezenpensioen voor pensionering	20% van het laatstgenoten pensioengevend salaris tot leeftijd 25 (aantal wezen niet gemaximeerd, ongeacht of wees studeert) Het wezenpensioen wordt verdubbeld indien beide ouders van het kind zijn overleden.
Wezenpensioen na pensionering	14% van het opgebouwde ouderdomspensioen tot leeftijd 25 (aantal wezen niet gemaximeerd) Het wezenpensioen wordt verdubbeld indien beide ouders van het kind zijn overleden.
Vrijwillige voortzetting	Ja

Arbeidsongeschiktheidspensioen	Nieuwe regeling per 1 januari 2027
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Een uitkering van 75% voor het salaris boven de WIA-grens bij meer dan 80% arbeidsongeschiktheid. Bij een lagere mate van arbeidsongeschiktheid geldt een lagere uitkering

5.3.2. Invaarverzoek

De sociale partners hebben aangegeven dat het hun voorkeur heeft om bij invaren gebruikt te maken van de standaardmethode een spreidingstermijn op moment van invaren van 1 jaar.

Op basis van de uitgevoerde analyses blijkt dat de verschillen in delta netto profijt tussen jongere en oudere generaties kleiner worden bij het hanteren van een spreidingstermijn van 10 jaar.

Het bestuur heeft gekozen voor de verdere evenwichtigheidsanalyses uit te gaan van deze wettelijke default van 10 jaar (zie ook paragraaf 4.2).

5.3.3. Doelstellingen, bandbreedtes en maatstaven

In het transitieplan zijn de doelstellingen en bandbreedtes opgenomen waarbinnen volgens sociale partners sprake is van een evenwichtige transitie. In de Wtp is expliciet vastgelegd dat sociale partners een zelfstandige beoordeling moeten doen van de evenwichtigheid van de transitie. Aan de hand van voorraangsregels en maatstaven (pensioenverwachting en netto profijt) onderbouwen sociale partners de evenwichtigheid van de gemaakte keuzes.

Het bestuur heeft eigen bandbreedtes vastgesteld waarop de transitie-effecten zijn beoordeeld. Deze zijn tot stand gekomen op basis van recente(re) inzichten en ervaringen dan wat sociale partners hebben kunnen gebruiken ten tijde van het opstellen van het transitieplan. Daarbij komt dat de invulling van zowel de transitie zelf als de nieuwe regeling gewijzigd is, zoals mede in dit hoofdstuk uiteengezet.

Het bestuur heeft hiermee de ruimte benut die sociale partners boden in het transitieplan.

De bandbreedtes zoals door sociale partners opgenomen beschouwt het bestuur als krap. Daarnaast is voor het bestuur de relatieve verandering van de pensioenverwachting/vervangingsratio een secundaire doelstelling, naast delta netto profijt. Het bestuur wenst derhalve om voor netto profijt smallere bandbreedtes te stellen dan voor de relatieve pensioenverwachting/vervangingsratio. Dit terwijl sociale partners ruime(re) bandbreedtes voor delta netto profijt accepteerden en juist weer smallere bandbreedtes voor de relatieve pensioenverwachting/vervangingsratio.

De vergelijking van de bandbreedtes zoals het bestuur deze heeft vastgesteld versus de oorspronkelijk bandbreedtes die sociale partners hadden vastgesteld, is weergegeven in bijlage 7. Het verloop van de bandbreedtes tussen die van sociale partners en bestuur is nauwelijks vergelijkbaar vanwege alle (voornoemde) wijzigingen.

In deze paragraaf wordt per doelstelling een korte toelichting gegeven, wordt de kwantitatieve maatstaf gedefinieerd, wordt aangegeven welke instrumenten zijn ingezet en wordt de mate aangegeven waarin de doelstelling naar verwachting wordt gerealiseerd.

1. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en de operationele reserve (OR) worden op het moment van transitie gevuld tot het benodigde niveau.

Deze doelstelling is een wettelijk vereiste.

Kwantitatieve maatstaf

Het minimaal vereist eigen vermogen en de operationele reserve samen zijn in de praktijk een eurobedrag, voor de evenwichtigheidsbeoordeling is gerekend met 3% van de technische voorziening op invaarmoment. De exacte hoogte wordt vastgesteld door het fonds. Dit bedrag wordt bij invaren uit het totale vermogen, als eerste, onttrokken, voordat naar andere componenten wordt gekeken.

Bandbreedte

Het fonds hanteert een ondergrens (minimale) dekkingsgraad als voorwaarde om in te varen. Deze ondergrens is zodanig vastgesteld dat het fonds minimaal beschikt over het vermogen met betrekking tot de wettelijk verplichte reserves en een adequate solidariteitsreserve. De huidige dekkingsgraad ligt ruim boven de minimale dekkingsgraad. De dekkingsgraad wordt maandelijks gemonitord zodat tijdig kan worden gesignaleerd mocht de dekkingsgraad dalen richting de ondergrens.

2. Elke deelnemer, slaper en pensioengerechtigde ontvangt op het moment van transitie ten minste “zijn” voorziening pensioenverplichtingen berekend op sekseneutrale wijze. Dit betekent dat de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenen op het moment van transitie niet worden verlaagd.

Deze doelstelling wordt behaald omdat de onderzochte dekkingsgraad niveaus allemaal voldoende in omvang zijn om dit te kunnen realiseren. Deelnemers krijgen – na vermindering van het vermogen met de wettelijk verplichte reserves en de collectieve voorzieningen voor risico en rekening pensioenfondsen (zoals de kostenvoorziening) – een persoonlijk pensioenvermogen dat minimaal gelijk is aan de waarde van de huidige pensioenverplichting.

Door de gekozen parameters voor de nieuwe regeling (waaronder de projectierente) geldt dat de ingegane pensioenuitkeringen niet verlaagd worden. Bij een dekkingsgraad boven 113% worden alle aanspraken, dus ook de opgebouwde aanspraken van niet gepensioneerd deelnemers verhoogd met een invaarbonus.

Kwantitatieve maatstaf

Verhouding persoonlijke pensioenvermogens ná invaren gedeeld door de (sekseneutrale) voorziening pensioenverplichtingen vóór invaren. Deze verhouding is minimaal 100% en maximaal 140% (bij de onderzochte scenario's voor complete besluitvorming). Door de inzet van de bestuurlijke ruimte om vermogen her te verdelen in het belang van een evenwichtige transitie accepteert het bestuur dat deze bovengrens voor bepaalde groepen deelnemers (in het bijzonder de jonge slapers mogelijk) wordt overschreden.

Nog een maatstaf waar het bestuur naar kijkt ten einde deze doelstelling te toetsen is de pensioenuitkering bij aanvang in het nieuwe stelsel.

Bandbreedte

Bij de onderzochte dekkingsgraden voor de complete besluitvorming is voldoende dekkingsgraad om naast de verplichte reserves en voorzieningen een deel van het vermogen uit te delen. Dit wordt gedaan bovenop de (sekseneutrale) waarde van de pensioenaanspraken van een deelnemer. Daarnaast wordt getoetst aan de wettelijke voorwaarde dat iedere deelnemer minimaal een persoonlijk pensioenvermogen krijgt dat 95% bedraagt van de uitkomst van toepassing van de standaardmethode.

3. De verwachte pensioenen van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden zijn voor en na transitie ten minste gelijk, bij voorkeur wat hoger om te corrigeren voor het additionele risico dat men loopt in het nieuwe contract.

Deze transitiedoelstelling heeft twee elementen in zich. Ten eerste, de pensioenverwachtingen blijven tenminste gelijk, kijkend naar de vervangingsratio en de UPO-bedragen in de mediaan. Oftewel, neutrale of positieve transitie-effecten. Ten tweede, de verschillen in transitie-effecten acht het bestuur beperkt en uitlegbaar. Deze verschillen in transitie-effecten hebben sociale partners en – toentertijd ook - het bestuur vooral beoordeeld aan de hand van de pensioenverwachting.

De evenwichtigheid werd door sociale partners in eerste instantie beoordeeld op basis van de verwachte pensioenuitkeringen in de nieuwe regeling ten opzichte van de huidige regeling. Hierbij wordt de mediaan en het 5%-percentiel betrokken. De verwachte pensioenuitkeringen worden bepaald via de vervangingsratio over de pensioenperiode en de UPO-methodiek.

De verwachte pensioenuitkeringen geven meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan netto profijt. Een negatief netto profijt kan dan ook acceptabel zijn bij voldoende hoge verwachte pensioenuitkeringen. De netto profijt analyses worden daarom als secundaire toets gehanteerd.

Echter, voortschrijdend inzicht vanuit de markt en ervaringen van fondsen die het fonds zijn voorgegaan, leert dat het netto profijt effect ook een belangrijke maatstaf is om deze verschillen te beoordelen. Met name voor de beoordeling van de evenwichtigheid is de focus op netto profijt komen te liggen. Het bestuur heeft hierover gesproken in de bestuursvergadering(en) en is tot de conclusie gekomen dat delta netto profijt de belangrijkste maatstaf is voor de beoordeling of de transitie evenwichtig is.

Kwantitatieve maatstaf (pensioenverwachting)

Deze doelstelling beoordeelt het bestuur primair op basis van de pensioenverwachtingen in de nieuwe regeling (inclusief invaren) ten opzichte van de huidige regeling (slecht weer, mediaan, goed weer). Het betreft de pensioenverwachtingen zoals bepaald via de UPO-methodiek waarbij gekeken wordt naar de vervangingsratio over de pensioenperiode. Dat wil zeggen dat de ontwikkeling van de uitkering na ingang meeweegt in de pensioenverwachting. Een uitkering die naar verwachting stijgt is meer waard dan eenzelfde uitkering bij aanvang die nominaal gelijk blijft.

Bandbreedte (pensioenverwachting)

Het bestuur heeft bandbreedtes voor deze pensioenverwachting in mediaan, slecht weer scenario en goed weer scenario vastgesteld op basis van de relatieve verandering.

De relatieve pensioenverandering (%) = $VVR_{\text{mediaan Wtp mediaan}} / VVR_{\text{mediaan FTK}} - 1$.

Op dezelfde wijze is deze relatieve pensioenverandering voor goed weer en slecht weer bepaald.

Hierbij is van belang dat de nadruk voor de inrichting van de nieuwe pensioenregeling heeft gelegen op een zo evenwichtig mogelijke regeling, met zo min mogelijk herverdeling tussen generaties in termen van delta netto profijt. De relatieve verandering van de pensioenverwachting (vervangingsratio) is daarmee voor het bestuur een secundaire doelstelling. De bandbreedtes voor de relatieve pensioenverandering zijn dan ook ruimer gesteld dan die voor het delta netto profijt.

- **Mediaan**

Voor de mediaan geldt dat voor alle maatmensen de relatieve pensioenverandering niet lager is dan -10%. Als in de mediaan niet voldaan wordt aan deze ondergrens is de transitie sowieso niet evenwichtig. Het bestuur wil benadrukken dat de ondergrens voor deze maatstaf gemeten wordt inclusief de uitkeringsfase. Er bestaat een andere maatstaf voor de verhouding van de uitkering op het transitiemoment. Die maatstaf dient wel altijd minimaal gelijk (of beter) te zijn.

Daarnaast geldt in de mediaan een bovengrens die leeftijdsafhankelijk is. Hoe jonger een deelnemer hoe langer de (beleggings)horizon en hoe groter de uitlagen kunnen zijn. Het bestuur hanteert ruime bandbreedtes waarbij die voor jongeren het meest ruim zijn.

- **Goed weer**

Wanneer de relatieve pensioenverandering wordt bepaald voor goed weer is duidelijk te zien hoe groot de relatieve verbetering kan zijn. De bandbreedtes voor goed weer zijn dan ook ruim gesteld. Voor jonge actieven loopt de bovengrens wel op tot ca. 300% en voor jonge slapers tot wel 500%. Voor jonge slapers zijn de uitlagen groter omdat de resultaten niet gedempt worden door toekomstige pensioenopbouw of premie inleg.

- **Slecht weer**

Wanneer de relatieve pensioenverandering wordt bepaald voor slecht weer geldt dat voor alle maatmensen een bovengrens van +30%. De ondergrens is leeftijdsafhankelijk waarbij net als bij mediaan geldt dat voor jongeren grotere uitlagen nog steeds geaccepteerd worden.

In bijlage 7 zijn alle bandbreedtes voor alle maatmensen grafisch opgenomen.

Kwantitatieve maatstaf (delta netto profijt)

Voorts wordt deze doelstelling eveneens gemeten door het netto profijt in de nieuwe regeling (inclusief invaren) te vergelijken met het netto profijt van de huidige regeling.

Bandbreedte (delta netto profijt)

Het bestuur heeft voor netto profijt effecten een **bandbreedte** vastgesteld. Op basis van een eerste enquête onder het bestuur is in meerdere kennissessies en vergaderingen in het derde kwartaal 2025 met het bestuur een absolute ondergrens gesteld aan het delta netto profijt van -5% (minus 5%). Tevens heeft het bestuur daarbij gezegd dat een netto profijt effect van +10% als een soort van bovengrens gezien moet worden. Als netto profijt effecten collectief omhoog veranderen dan mag deze bovengrens ook meebewegen naar boven. Hieruit is een relatieve bandbreedte (=het maximale verschil tussen het hoogste en het laagste netto profijt effect gemeten over alle maatmensen in cohorten van 5 jaar van de groepen actief, slaper en pensioentrekkend) afgeleid van 15%-punt. De relatieve bandbreedte is de maatstaf voor het toetsen of de transitie evenwichtig bevonden kan worden.

Kwantitatieve maatstaf (neerwaartse deviatie startuitkering)

Ten einde de doelstelling bescherming van bijna gepensioneerden te meten, is de volgende maatstaf gebruikt. Voor de 40-jarige maatmens is de gemiddelde neerwaartse deviatie in de eerste 5 jaar bepaald ten opzichte van een startuitkering zonder bescherming vanuit de solidariteitsreserve. De bescherming vanuit de solidariteitsreserve komt boven op de bescherming die inherent is vanuit de langere spreidingsperiode in de uitkeringsfase (inkopen van een uitkering rekening houdend met de verhouding spreidingsvermogen/uitkeringsvermogen leidt al tot minder neerwaartse volatiliteit van de (start)uitkering).

Deze aanvullende bescherming van bijna gepensioneerden leidt met name voor de startuitkering tot een bescherming en daarmee lagere neerwaartse volatiliteit.

Een combinatie van een langere spreidingsperiode en het beschermen van bijna gepensioneerden via de solidariteitsreserve leidt tot de beste resultaten in termen van neerwaartse deviatie. Zie hieronder in de tabel. Variant V1o is de gekozen beleidsvariant.

Neerwaartse deviatie per variant

Maatmens	WTP V1j	WTP V1k	WTP V1l	WTP V1m	WTP V1n	WTP V1o
4 – 40j	2,3%	1,6%	1,7%	2,1%	1,4%	1,3%

4. Het fonds start in het nieuwe pensioenstelsel bij voorkeur met een voldoende gevulde solidariteitsreserve.

Op basis van de voorrangsregels en de onderzochte minimale dekkingsgraad (i.e. 108%) wordt de solidariteitsreserve bij aanvang gevuld met minimaal 1,88% en maximaal 5% van de technische voorziening.

5. Het fonds start in het nieuwe pensioenstelsel bij voorkeur met een voldoende vermogen om de compensatie te financieren.

Het bestuur heeft deze transitiedoelstelling van de sociale partners zo geïnterpreteerd dat een adequate compensatie nagestreefd wordt. Het instrument dat hiervoor gebruikt wordt is een compensatiedepot dat direct bij transitie toebedeeld wordt naar de deelnemers.

Het vermogen voor compensatie voor afschaffen doorsneesystematiek wordt op moment van invaren toebedeeld aan die groep waarvoor deze bedoeld is. Het hiermee gepaard gaande vermogen bedraagt maximaal 5% van de technische voorziening. Bij de minimale invaardekkingsgraad van 108% bedraagt dit 'budget' 3,13% van de technische voorziening.

6. Rekening houdend met de toeslagachterstanden van pensioengerechtigden geen verschil in verhogingen tussen leeftijdscohorten.

Ten opzichte van de aannames en veronderstelling welke ten grondslag liggen aan de modellering van de pensioenregelingen voor het transitieplan, heeft het bestuur deze aannames verfijnd. De toeslagachterstand is gedifferentieerd en gemodelleerd naar leeftijd. In de collectieve doorrekening is verondersteld is dat de toeslagachterstand voor iedereen van toepassing is (open systeem). De werkelijke achterstand verschilt per individu en kan lager zijn. Derhalve is voor de gepresenteerde

uitkomsten van de maatmensen rekening gehouden met een inhaalachterstand per individu. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de (gesmoothed) gemiddelde inhaalachterstand per leeftijd. Op collectief niveau is de achterstand op T=0 40,3% voor actieven en 34% voor inactieven.

De passage 'Rekening houdend met toeslagachterstanden' heeft duidelijk betrekking op het invaarmoment. Toeslagachterstanden hebben alleen betrekking op de oude (FTK-) situatie. Na invaren is dit irrelevant geworden. Het bestuur heeft deze doelstelling ook opgevat voor de situatie ná invaren in SPR. Binnen de groep uitkeringsgerechtigden wordt vermogen herverdeeld, zodat voor alle uitkeringsgerechtigden altijd dezelfde aanpassing geldt. Deze keuze voor 'gelijke aanpassingen in de collectieve uitkeringsfase' is beter uitlegbaar richting pensioengerechtigden en sluit aan op de passage 'geen verschil in verhogingen tussen leeftijdscohorten'.

Het bestuur heeft geconstateerd dat de doelstelling dat er geen verschil in verhogingen tussen leeftijdscohorten is, niet alleen afhangt van sec de verhoging in termen van het verdelen van het vermogen op invaarmoment (de zogenoemde "invaarbonus"). Het bestuur heeft gemeend deze doelstelling daarom ook te beschouwen aan de hand van het netto profijt effect van de gehele transitie. Voor het toetsen van deze doelstelling wordt feitelijk gekeken naar de verschillen in de transitie-effecten voor de deelnemerscohorten en -groepen. De doelstelling 'geen verschil' is hiermee feitelijk onmogelijk geworden, het bestuur zal sociale partners aangeven dat deze doelstelling gewijzigd wordt in '...beperkte verschillen in verhogingen tussen leeftijdscohorten'.

Kwantitatieve maatstaf (delta netto profijt)

Deze doelstelling wordt gemeten door het netto profijt in de nieuwe regeling (inclusief invaren) te vergelijken met het netto profijt van de huidige regeling.

Bandbreedte

Het bestuur heeft voor het toetsen van netto profijt effecten de bandbreedte reeds vastgelegd bij doelstelling 3. Voor deze doelstelling is met name de relatieve bandbreedte van 15%-punt netto profijt effect van belang om de verschillen tussen leeftijdscohorten en -groepen beperkt te houden.

5.4. Doelgroepen

De evenwichtigheidsbeoordeling wordt toegepast op de groepen:

- actieve deelnemers
- slapers en
- pensioengerechtigden.

Daarnaast is de werkgever een doelgroep, conform artikel 105 Pensioenwet.

De beoordeling vindt plaats op basis van een gemiddelde deelnemer per cohort (voor iedere 5 jaar een maatmens per groep). Deze maatmensen zijn bepaald als gemiddelde op basis van het daadwerkelijk deelnemersbestand. Het bestuur heeft vastgesteld dat deze maatmensen representatief zijn en dat alle deelnemers(groepen) zich vertegenwoordigd kunnen voelen.

Het bestuur meent dat arbeidsongeschikte deelnemers zich vertegenwoordigd kunnen voelen omdat zij vergelijkbaar zijn aan een actieve maatmens. Op individueel niveau door specifieke kenmerken (zoals bijvoorbeeld verleden diensttijd, opgebouwde aanspraken en/of toekomstige salarisontwikkeling) kunnen afwijkingen bestaan ten opzichte van het algemene beeld op basis van een maatmens in de evenwichtigheidsbeoordeling.

5.5. *Eerbiediging nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen*

5.5.1. Ingegaan nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen

De ingegane uitkeringen worden ingevaren in de SPR. Er geldt geen compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek (het zijn immers geen actieve deelnemers) maar de uitkeringen worden wel verhoogd met de 'invaarbonus'. Na invaren worden deze deelnemers opgenomen in het uitkeringscollectief en zijn de uitkeringen variabel en zullen verhoogd of verlaagd worden gelijk aan de gepensioneerden en kan bij een eventuele verlaging een uitkering uit de solidariteitsreserve volgen.

5.5.2. Nabestaandenpensioen en premievrijstelling onder de SPR

In de SPR zijn nieuwe regelingen afgesproken bij overlijden en arbeidsongeschiktheid. In paragraaf 3.3.1. staat de nieuwe pensioenregeling op hoofdlijnen.

5.5.3. Eerbiediging nabestaandenpensioen

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel dienen reeds opgebouwde aanspraken op partnerpensioen geëerbiedigd te worden. Het overgangsrecht moet voorkomen dat de huidige partner door de overgang naar het nieuwe stelsel rechten kwijtraakt. De omzetting van bestaande aanspraken naar persoonlijke pensioenvermogens zou er anders toe kunnen leiden dat er een verschuiving van waarde van de partner naar de hoofdverzekerde ontstaat. Zonder eerbiediging van het partnerpensioen zou verder, doordat in de nieuwe regeling vóór de pensioenleeftijd alleen nog sprake is van partnerpensioen op risicobasis, de situatie zich voor kunnen doen dat de partner van een gewezen deelnemer die komt te overlijden geen recht meer kan ontlenen aan een aanspraak die op het transitiemoment nog wel een waarde had. Naast het partnerpensioen wordt ook het opgebouwde wezenpensioen geëerbiedigd.

5.6. *Gehanteerde invaarmethode en aanwenden van het vermogen*

Bij de omzetting van het opgebouwde pensioenvermogen naar het nieuwe pensioenstelsel zijn twee aspecten van belang:

1. De gehanteerde invaarmethodiek; en
2. De spreidingsperiode voor de verdeling van het vermogen.

5.6.1. Gehanteerde invaarmethode

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel moeten bestaande pensioenaanspraken worden omgerekend naar persoonlijke pensioenvermogens. Hiervoor zijn twee methoden beschikbaar:

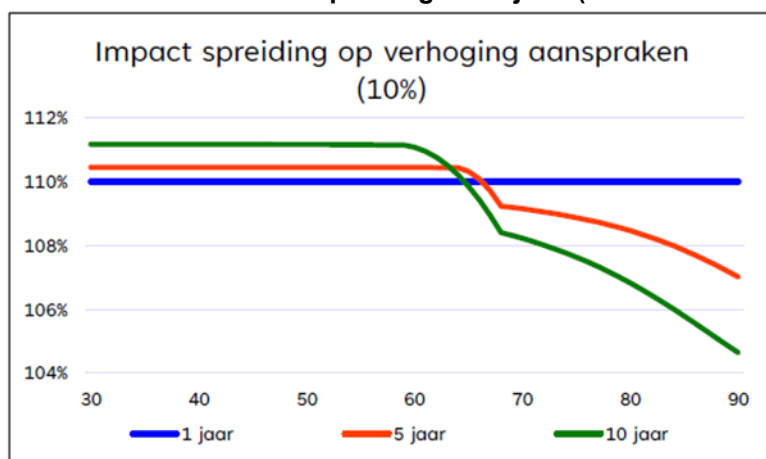
- De standaardmethode (default)
- De Value Based ALM-methode (VBA-methode)

Volgens artikel 150n van de Pensioenwet is de standaardmethode de uitgangspositie. Afwijken hiervan moet in het implementatieplan worden onderbouwd. Het pensioenfonds ziet geen reden om af te wijken van de wettelijke default.

5.6.2. Spreidingsperiode

In beginsel dient het beschikbaar vermogen via de standaardmethode met een spreidingsperiode van 10 jaar te worden verdeeld over de deelnemers. Dit is een benadering van de huidige FTK-wijze van het uitdelen van overschotten (via toekomstbestendig indexeren). Het is wettelijk toegestaan een kortere (of andere) spreidingstermijn toe te passen, mits goed onderbouwd.

Voorbeeld verschillende spreidingstermijnen (invaarbonus 10%)

In eerste instantie lag de voorkeur van het fonds bij het verdelen van het beschikbaar vermogen (Zie toelichting bij transitiedoelstelling 6) met de standaardmethode met een spreidingsperiode van 1 jaar conform de wens van sociale partners. De reden hiervoor was dat door het verkorten van deze spreidingsperiode naar 1 jaar rekening wordt gehouden met de gemiste toeslagverlening bij de pensioengerechtigden in de afgelopen jaren.

Het bestuur heeft mede op basis van voortschrijdend inzicht en ervaringen in de markt onderzocht of een spreidingstermijn van 10 jaar evenwichtig is. De beoordeling van evenwichtigheid is nadrukkelijk meer komen te liggen op het beoordelen van delta netto profijt effecten en minder op de pensioenverwachting. Het bestuur heeft, op basis van de analyses in 2025, besloten de standaardmethode toe te passen met een spreidingstermijn van 10 jaar, waarmee de transitie-effecten binnen de relatieve bandbreedte voor het delta netto profijt (ad 15 procentpunt) blijven.

Deze spreidingstermijn is in de wet opgenomen omdat het verdelen van het vermogen daarmee beter aansluit bij de verwachtingen die deelnemers hebben op basis van het huidige (FTK-)pensioenstelsel. Afwijken van deze wettelijke spreidingstermijn mag, indien aangetoond kan worden dat een kortere spreidingsperiode tot evenwichtigere transitie-effecten leidt.

Mede omdat de toeslagachterstand gedifferentieerd is gemodelleerd en daarmee beter aansluit bij de werkelijke situatie, gerepresenteerd door een maatmens, zijn de transitie inzichten die hieruit volgen realistischer. Een spreidingstermijn van 10 jaar draagt beter bij aan een evenwichtige transitie, met name omdat verschillen in netto profijt effect van de transitie beperkt blijven.

Het bestuur kiest er tevens niet voor om gelijke aanpassingen voor alle pensioengerechtigden direct ook bij invaren toe te passen. Reden hiervoor is dat dat tot grote verschillen leidt tussen deelnemers die net voor of net na de transitiedatum met pensioen gaan.

Conclusie bestuur

Het bestuur heeft gemeend de evenwichtigheid van de transitie te beschouwen vanuit het uitgangspunt van een spreidingstermijn 10 jaar bij invaren. De delta netto profijt verschillen tussen groepen deelnemers blijft hierdoor beperkt en binnen de relatieve bandbreedte. Een kortere spreidingstermijn leidt niet tot evenwichtiger transitie-effecten. Met name vanuit netto profijt effect zag het bestuur dat jongeren er over het algemeen meer bij inschoten dan ouderen. Het bestuur trekt hierop de conclusie dat deelnemers zich vertegenwoordigd kunnen voelen hanteren van een spreidingstermijn van 10 jaar bij toepassen van de standaardmethode, zonder dat daarbij gelijke aanpassing voor alle pensioengerechtigden wordt toegepast.

5.7. Voorrangsregels

Hoeveel er wordt gealloceerd naar persoonlijke pensioenvermogens, de solidariteitsreserve en de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek van premie en pensioenopbouw hangt af van de dekkingsgraad van SPHN op het moment van transitie. De transitiedoelstellingen moeten daarom in samenhang met de voorrangsregels worden gezien. Deze voorrangsregels bepalen – bij hoge of lage dekkingsgraden - welke transitiedoelstellingen voorrang hebben boven andere transitiedoelstellingen.

Sociale partners hebben in het transitieplan voorrangsregels vastgesteld. Op basis van deze voorrangsregels wordt het beschikbaar vermogen in de volgende volgorde verdeeld (eerst A, dan B, dan C etc.):

- A. Het aanleggen van het MVEV (minimaal vereist eigen vermogen) conform de wettelijke maatstaven. Uitgangspunt was in eerste instantie een MVEV van 2% van de Voorziening Pensioenverplichtingen (hierna: VPV) op de transitiedatum.
- B. Het vullen van de OR (operationele reserve) tot een niveau dat nodig is voor de afzonderlijke onderdelen van de OR en gaan uit van een OR van 3% van de VPV op de transitiedatum.
- C. Het toekennen van persoonlijke pensioenvermogens aan de (gewezen) deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden die onmiddellijk na invaren minimaal gelijk zijn aan de voorziening pensioenverplichtingen voorafgaand aan invaren. Hierdoor blijft het ingegaan pensioen en het opgebouwd pensioen op het moment van de transitie gelijk indien de onderliggende grondslagen niet wijzigen. Als het fondsvermogen (na aftrek van A en B) hiervoor onvoldoende is, vindt een verlaging van het persoonlijke pensioenvermogen plaats.

Vanaf een dekkingsgraad van 103%: het financieren van de compensatie en het vullen van de solidariteitsreserve waarbij de compensatie prioriteit krijgt. Na het realiseren van A, B en C wordt bij een dekkingsgraad tussen 103% ($100\% + \text{MVEV} + \text{OR}$) en 111% ($100\% + \text{MVEV} + \text{OR} + 3\% \text{ SR} + 5\% \text{ CD}$) 5/8ste van het resterende vermogen gebruikt voor de compensatie en 3/8ste voor het vullen van de solidariteitsreserve.

- A. Vanaf een dekkingsgraad van 111%: het resterende vermogen wordt onder iedereen verdeeld met een generieke verhoging met een maximum van 5%.
- B. Vanaf een dekkingsgraad van 116%: de solidariteitsreserve wordt na transitie gevuld tot het gewenste niveau van 5% van de VPV op de transitiedatum.
- C. Vanaf een dekkingsgraad van 118%: het resterende vermogen wordt onder iedereen verdeeld met een generieke verhoging.

Sociale partners hebben samen met het fonds verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij het transitieplan volstaat en er geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan de transitie evenwichtig en onverkort worden uitgevoerd.

De bandbreedte van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is destijds door partijen vastgesteld op 110% tot 140%. Hierbij was uitgegaan van 5% voor MVEV/OR. Zoals aangegeven in paragraaf 3 kan met een lager percentage van 3% worden volstaan. De voorrangsregels staan in een overzicht in paragraaf 5.2. Hierdoor is de laagste invaardekkingsgraad die onderzocht is door het bestuur in het kader van de complete besluitvorming 108% geworden.

Complete besluitvorming - dekkingsgraadrange	Bandbreedte
Bandbreedte van de dekkingsgraad op het transitiemoment, waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is.	108% tot 140%.

5.8. (Initiële) vulling en werking solidariteitsreserve

De SPR kent een verplichte solidariteitsreserve. Het is toegestaan om deze op transitiedatum (deels) te vullen vanuit het fondsvermogen. In het transitieplan is uitgegaan van een initiële vulling van de solidariteitsreserve met 3%. Zie ook voorrangsregels paragraaf 5.2.

Sociale partners wensen een collectieve uitkeringsfase. Dit zorgt ervoor dat alle pensioengerechtigden jaarlijks dezelfde mutatie van de uitkering krijgen. In geval van een individuele uitkeringsfase zou sprake zijn van een grotere volatiliteit in pensioenuitkering onder oudere pensioengerechtigden. Sociale partners vinden deze spreiding in volatiliteit niet wenselijk. Het bestuur realiseert zich dat een collectieve uitkeringsfase ook zorgt voor eenvoud in de uitvoering van de regeling, in de pensioenadministratie en in de communicatie naar pensioengerechtigden over de hoogte van hun pensioenuitkering.

Bij de vormgeving van de collectieve uitkeringsfase dient te worden voldaan aan de volgende vereisten gegeven de huidige wetgeving:

- Financiële schokken moeten binnen 10 jaar doorwerken in uitkeringen.
- Financiële resultaten moeten via vooraf vastgelegde toedelingsregels worden verwerkt in voor pensioenuitkering bestemde vermogens.
- De verwerking van financiële resultaten in de voor pensioenuitkering bestemde vermogens is onvoorwaardelijk. Herverdeling van vermogens moet zo veel als mogelijk worden voorkomen

In de bijlage zijn de inrichtingskeuzes voor de uitkeringsfase van het pensioenfonds op onderdelen – in samenhang – beschreven en onderbouwd.

Wettelijk is vastgelegd dat een pensioenfonds de effectiviteit en evenwichtigheid van de solidariteitsreserve dient te beoordelen. Daarbij dienen de baten en lasten, verspreid over de tijd en voor verschillende groepen (actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden) inzichtelijk te worden gemaakt om tot beoordeling van evenwichtigheid te komen.

Zoals in dit hoofdstuk reeds aangegeven heeft het bestuur deze beoordeling gedaan en besloten tot enkele wijzigingen in het door sociale partners voorgestelde solidariteitsbeleid.

De solidariteitsreserve is een zeer belangrijk instrument om solidariteit tussen deelnemersgroepen te bevorderen. Tevens wordt hieruit een daling van de uitkering van (bijna-) pensioengerechtigden opgevangen. Alle spelregels rondom de solidariteitsreserve (hoe en wanneer de reserve wordt gevuld, hoe de middelen worden ingezet, wat er gebeurt bij overstromen van de reserve) bepalen de baten en lasten van de solidariteitsreserve. Daarmee wordt getoetst of deelnemers zich evenwichtig vertegenwoordigd kunnen voelen en er geen generaties zijn die alleen baten of alleen lasten hebben.

De solidariteitsreserve wordt initieel en naar de toekomst toe gevuld. De beoogde inrichting van de solidariteitsreserve en de invulling daarvan raakt het evenwichtigheidsvraagstuk.

Het bestuur heeft onderzocht dat de inzet van de solidariteitsreserve met de bijbehorende spelregels bijdraagt aan een evenwichtige transitie en een evenwichtige belangenafweging.

De solidariteitsreserve wordt slechts beperkt aangesproken. Alleen in situaties waarin sprake is van een daling van de uitkering van pensioengerechtigden, wordt een beroep gedaan op de solidariteitsreserve. En op dat moment is deze ook slechts beperkt. Er is sprake van een spreidingstermijn van drie jaar in de uitkeringsfase. De solidariteitsreserve kan in enig jaar maximaal voor 50% gebruikt worden. Dit leidt ertoe dat de solidariteitsreserve in veel scenario's op of dicht bij het maximale niveau van 5% blijft. Bij een dergelijke goed gevulde solidariteitsreserve is de bijdrage van de jongere generaties door middel van het overrendement beperkt. Het bestuur heeft de spelregel voor het overstromen van de solidariteitsreserve gewijzigd door rekening te houden met het risicodragend kapitaal. Daarmee worden de baten bij overstromen voor generaties op dezelfde wijze teruggegeven als dat de financiering aan de solidariteitsreserve plaats heeft. Dit leidt tot een eerlijker verdeling van baten en lasten in de tijd.

De spreidingsperiode in de uitkeringsfase heeft het bestuur gewijzigd naar 3 jaar (was 1 jaar). Dit is gedaan omdat de groep bijna gepensioneerden onvoldoende beschermd was tegen omvangrijke(re) tegenvallende rendementen vlak voor pensioneren. Hoewel dit ook door sociale partners was onderzocht heeft het bestuur gemeend deze groep bijna gepensioneerden te beschermen door én de spreidingsperiode op 3 jaar te zetten én af te spreken dat net gepensioneerden dezelfde (eventuele) aanvulling vanuit de solidariteitsreserve krijgen als alle andere deelnemers in het uitkeringscollectief. Dit betekent dat iemand die met pensioen gaat na het moment waarop de aanvulling vanuit de solidariteitsreserve wordt vastgesteld, direct vanaf pensionering ook deze aanvulling krijgt. Hiermee is deze groep beter beschermd tegen (dezelfde) tegenvallers als de reeds gepensioneerde deelnemers. De lasten van deze maatregel zijn zeer beperkt, de omvang van de solidariteitsreserve blijft aanzienlijk. De spreidingsperiode van drie jaar (in plaats van 1 jaar) betekent dat deelnemers minder snel hun uitkering aangepast zien worden.

Conclusie bestuur

Het bestuur is van mening dat deze aangepaste vul- en toedeelregels van de solidariteitsreserve tot een evenwichtiger verdeling van de lasten en baten van de solidariteitsreserve in de tijd leiden. Er is zodoende geen sprake van een herverdeling in een richting van de ene groep naar een andere groep. Het bestuur vindt daarom de inzet van de solidariteitsreserve op basis van deze spelregels gerechtvaardigd.

Het bestuur is eveneens van mening dat de groep bijna-gepensioneerden zich nu beter vertegenwoordigd kunnen voelen, door de instrumenten die het bestuur heeft ingezet. Op basis van de maatstaf neerwaartse deviatie t.o.v. de startuitkering zonder bescherming vanuit de solidariteitsreserve concludeert het bestuur dat varianten met een 3 jaar spreidingsperiode in de uitkeringsfase tot betere resultaten leiden voor de bijna-gepensioneerden. Wanneer deze gecombineerd wordt met de aanvullende bescherming van bijna-gepensioneerden volgt een fors lagere neerwaartse volatiliteit ten opzichte van de varianten die hiervoor (door onder anderen sociale partners) onderzocht waren, zonder dat dit merkbaar ten koste gaat van de effectiviteit van het hebben van de solidariteitsreserve. Het bestuur meent dat dit leidt tot een evenwichtiger transitie.

5.9. *Compensatie afschaffen doorsneesystematiek*

Sociale partners hebben het fonds verzocht een compensatie afschaffen doorsneesystematiek te bieden aan actieve deelnemers vanwege het afschaffen van de doorsneesystematiek (zie hoofdstuk 10 voor details van deze compensatieregeling). Door deze compensatieregeling ten laste van het fondsvermogen op invaarmoment in te zetten worden de transitie-effecten voor de groep actieven tussen ca. 30 en 60 jaar verbeterd. Sociale partners hebben hiervoor een maximaal budget van 5% van de technische voorziening gesteld. De compensatieregeling is robuust en vastgesteld onafhankelijk van rente of dekkingsgraad. Voor iedere leeftijd is vastgesteld welke compensatie (maximaal) nodig zou zijn om te compenseren voor dit effect. Het bestuur constateert dat de benodigde hoogte om de achteruitgang als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek volledig te compenseren, afhankelijk is van het niveau van de rente in de komende circa 40 jaar. Het is niet de huidige rente (of die op het transitiemoment) die bepalend is, maar vooral de toekomstige rente in de resterende opbouwjaren.

Het bestuur heeft dit gebruikt om de compensatieregeling in de verschillende scenario's (hoge en lage dekkingsgraad en hoog en laag rentescenario) te toetsen op overcompensatie. In elk van deze scenario's is de compensatie minder dan de (maximaal) vastgestelde "vorm" van compensatie per leeftijd. In geen enkel doorgerekend scenario wordt overgecompenseerd.

De compensatieregeling is bedoeld om de onbedoeld nadelige effecten van invaren te compenseren. In de decompositie van transitie-effecten voor wat betreft het delta netto profijt (zie bijlage) is dit terug te zien. Door de compensatieregeling worden de transitie-effecten voor actieve deelnemers tussen de leeftijd 30 jaar en 60 jaar verbeterd. De compensatie afschaffen doorsneesystematiek voor de actieve deelnemer rond leeftijd 50 jaar is het grootst. Omdat deze compensatieregeling uit het collectieve vermogen wordt gefinancierd betekent dat dat alle deelnemers hieraan bijdragen.

Het bestuur heeft de technische methodiek van de compensatieregeling afschaffen doorsneepremiesystematiek ook gebruikt voor de inzet van de bestuurlijke ruimte om vermogen her te verdelen ten gunste van een bepaalde groep actieve deelnemers. Zie paragraaf 5.4. voor de details.

Conclusie bestuur

Door de compensatieregeling wordt bewerkstelligd dat:

- Aan de wens van sociale partners wordt voldaan;
- Er sprake is van een robuuste, adequate compensatie;
- Voldaan wordt aan relevante wet- en regelgeving.

5.10. *Herverdelen vermogen*

Het pensioenfonds maakt gebruik van de bestuurlijke ruimte om vermogen te herverdelen. Deze, door de wet geboden, bestuurlijke ruimte ten einde een evenwichtiger transitie te bereiken. Sociale partners hebben in het transitieplan deze ruimte in eerste instantie niet willen inzetten. Het bestuur is het daar in de basis mee eens, herverdelen van vermogen zou niet nodig hoeven te zijn. Echter, het bestuur is tot de conclusie gekomen dat beperkte herverdeling (beperkt in termen van percentage van het vermogen) nodig kan zijn om de transitie als geheel evenwichtiger te laten zijn.

Uit de uitgevoerde analyses blijkt dat de evenwichtigheid voor twee groepen deelnemers in bepaalde scenario's erg afwijken van de transitie-effecten voor de overige groepen deelnemers. De eerste groep betreft de (jonge) slapers. Deze groep heeft met name bij hogere rentescenarios een dermate groot negatief netto profijt dat de ondergrens overschreden wordt. De verschillen met andere

deelnemersgroepen of leeftijdscohorten wordt dan erg groot. Het bestuur is van mening dat vermogensverschuiving in die gevallen gerechtvaardigd is. Er is daarom een renteafhankelijke vermogensherverdeling gemaakt zodanig dat ook voor deze groep deelnemers het netto profijt effect niet negatief wordt. Hierbij is de herverdelingsstaffel zodanig vastgesteld dat de bedoelde deelnemers precies op 0% delta netto profijt komen. Dit is hoger dan de absolute ondergrens die het bestuur heeft gesteld. Dit heeft een praktische en uitvoeringstechnische reden. Immers, de rentestand kan niet voorspeld worden en bij afwijkingen in de rentestand of het verloop van de curve kunnen de delta netto profijt effecten net iets positiever of negatiever uitpakken. Om niet voor elke rentestand een aparte herverdelingsstaffel vast te hoeven stellen zijn deze staffels afhankelijk van een rentestand in stapjes van 25 basispunten. Het bestuur accepteert dat hierdoor het delta netto profijt niet precies op 0 zal komen, maar voorkomt hiermee dat een delta netto profijt lager wordt dan de absolute ondergrens van -5%. Het bestuur meent dat dit verantwoord is en het algemeen belang van uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid ten goede komt.

Hoewel dit de voornaamste reden is om een getrapte staffel vast te stellen heeft dit als bijkomend voordeel dat de verschillen in delta netto profijt tussen deelnemersgroepen (nog) kleiner zijn. Het bestuur oordeelt dit evenwichtiger. Het vermogen dat ten gunste van deze groep (jonge) slapers wordt gebruikt komt uit de dekkingsgraad, zodat iedereen hieraan bijdraagt. De transitie-effecten voor alle andere groepen worden hierdoor iets minder. In het rente+2% scenario kost dit circa 1,1% van de technische voorziening. Voor andere renteniveaus heeft het bestuur andere herverdelingsstaffels vastgesteld. . Zie bijlage voor een uitgebreide toelichting.

Het bestuur heeft stilgestaan bij de vraag of de bestuurlijke ruimte ook ingezet moet worden voor jonge actieve deelnemers. Echter, het bestuur oordeelt van niet omdat deze actieve deelnemers weliswaar voor hun opgebouwde rechte dezelfde effecten in delta netto profijt zien als jonge slapers, maar dat deze groep actieven ruimschoots de voordelen van de nieuwe pensioenregeling in het delta netto profijt terugzien.

De tweede groep deelnemers betreft de actieven. Omdat het bestuur vindt dat niemand er in termen van netto profijt effect op achteruit mag gaan (doelstelling 3) worden ook de actieven waarvoor het netto profijt effect negatief is verbeterd door aan hen vermogen toe te schuiven. Hiervoor is aangesloten bij de methodiek van de toepassing compensatie afschaffen doorsneesystematiek. Dit instrument heeft namelijk toegevoegde waarde voor vrijwel dezelfde groep deelnemers als de groep waar het bestuur zich nu op richt. Om deze reden is ook gekozen voor eenzelfde grondslag, ergo de pensioengrondslag, om deze herverdeling mogelijk te maken.

Voor die deelnemers die een negatief delta netto profijt hebben wordt de compensatiestaffel in verhouding verhoogd. Voor de duidelijkheid dit betreft slechts de rekenmethodiek om vast te stellen hoeveel extra vermogen nodig is. Dit extra vermogen komt ten gunste van deze deelnemers vanuit de inzet van de bestuurlijke ruimte van het bestuur. Het benodigd vermogen komt uit de dekkingsgraad van het fonds, zodat iedereen hieraan bijdraagt. De transitie-effecten voor alle andere groepen worden hierdoor iets minder. In het rente+2% scenario kost dit circa 2,3% van de technische voorziening. Voor lagere renteniveaus heeft het bestuur andere herverdelingsstaffels vastgesteld. Zie bijlage voor een uitgebreide toelichting.

De inzet van de bestuurlijke ruimte gaat – zoals aangegeven – ten laste van de dekkingsgraad zodat iedereen bijdraagt. Als gevolg hiervan blijkt dat in het rente+2% scenario ook de transitie-effecten voor de jongste pensioengerechtigden ook minder worden en zelfs voor delta netto profijt onder nul komen. Deze groep wordt ook gecompenseerd doordat ook deze groep een stukje van het vermogen toegedeeld krijgt vanuit de bestuurlijke ruimte.

Voor het rente+1% scenario is aanzienlijk minder inzet van de bestuurlijke ruimte nodig. De lasten bedragen dan ca. 0,1% van de technische voorziening ten gunste van de actieve deelnemers en ca.

0,1% van de technische voorziening ten gunste van de (jonge) slapers. Bij tussenliggende rentescenario's gelden de trapsgewijze herverdelingsstaffels.

Conclusie bestuur

Het bestuur is van mening dat de inzet van de bestuurlijke ruimte in de scenario's dat de rentestand hoger is nodig is om de transitie evenwichtig te kunnen beoordelen. Zoals hiervoor omschreven komt deze inzet van bestuurlijke ruimte – afhankelijk van de rente – ten goede aan:

- (jonge) slapers; en
- actieve deelnemers rondom leeftijd ca. 55 jaar;

De omvang van het hiermee gepaard gaande vermogen is beperkt, waarmee de effecten op de groepen deelnemers die hier alleen aan bijdragen verantwoord zijn en passen bij het oordeel van het bestuur dat sprake is van een evenwichtige transitie.

5.11. Transitie-effecten

In dit hoofdstuk worden de transitie-effecten beschreven in de verschillende onderzochte financieel-economische omstandigheden. De belangrijkste maatstaven die zijn gewogen zijn pensioenverwachting en netto profijt. De uitkomsten van de maatstaven worden voor alle deelnemersgroepen inzichtelijk gemaakt en beoordeeld.

Voor iedere variant van de gevoeligheidsanalyse wordt per bestuursinstrument inzichtelijk gemaakt wat de impact is van de beoogde inrichting op de uitkomsten. Hierbij wordt beoordeeld of de beoogde inrichting tot een onevenwichtig nadeel tussen deelnemersgroepen leidt.

Indien dit het geval is, heroverweegt het bestuur de inzet en vormgeving van de instrumenten en eventuele inzet van de bestuurlijke ruimte, zodat de onevenwichtigheden tussen de deelnemersgroepen geadresseerd worden.

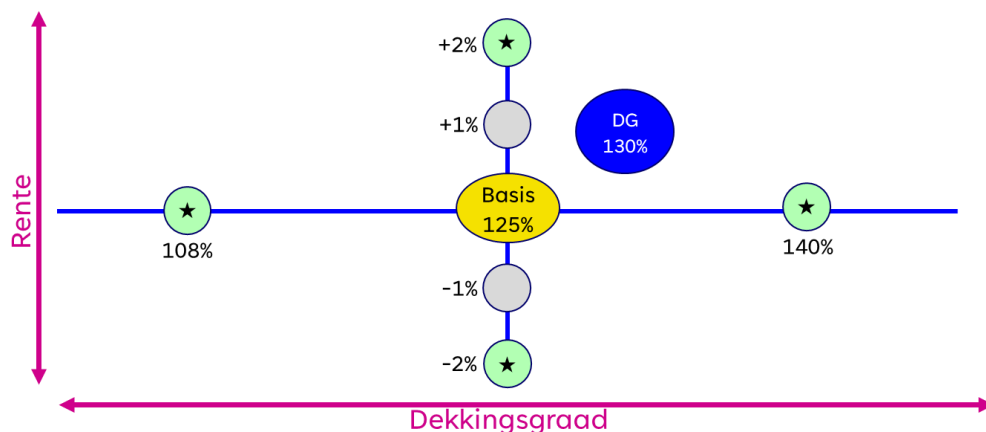
Hierbij hanteert het bestuur het uitgangspunt dat onderaan de streep geen sprake mag zijn van een onevenwichtig nadeel tussen deelnemersgroepen, maar is ook de evenwichtigheid van de inzet per instrument beoordeeld.

In het kader van de complete besluitvorming heeft het bestuur de redelijkerwijs voorzienbare varianten geanalyseerd:

- Basisvariant: Dekkingsgraad 125%
- Lage dekkingsgraad: 108%
- Hoge dekkingsgraad: 140%
- Basisvariant met positieve renteschok: Dekkingsgraad 125% met renteschok +2%-punt
- Basisvariant met negatieve renteschok: Dekkingsgraad 125% met renteschok -/2%-punt

Dit resulteert in de onderstaande schematische weergave van de complete besluitvorming.

Overzicht complete besluitvorming

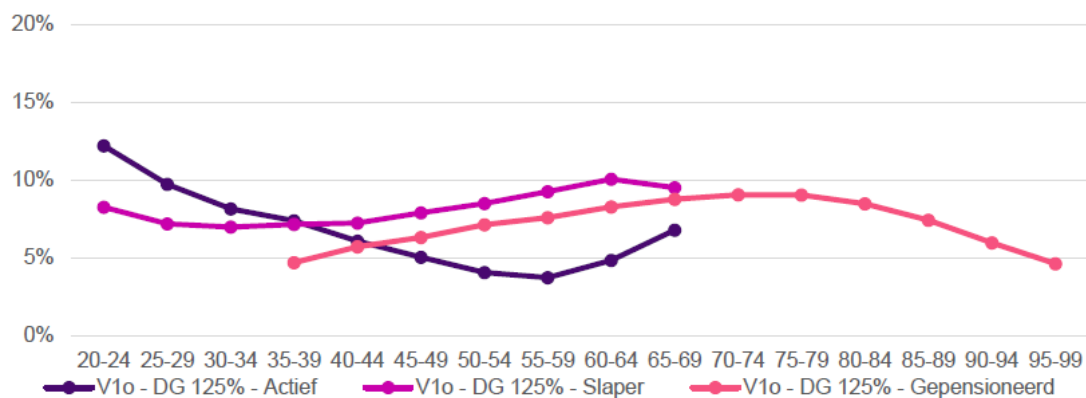
Het bestuur heeft ook de analyses gedaan op de renteschok van plus en min 100 basispunten. De complete besluitvorming is gebaseerd op de extremere rentescenario's van 200 basispunten omdat het bestuur die realistisch acht gegeven de periode tot aan transitiedatum (i.e. 1 januari 2027).

Combinaties van wijziging in dekkingsgraad en rentestand zijn niet geanalyseerd. Het bestuur monitort de dekkingsgraad en rente tijdens het proces van het tot stand komen van het invaarbesluit. Omwille van de vergelijkbaarheid van en consistentie tussen verschillende varianten worden de uitgangspunten pas aangepast na goed overleg in het bestuur. In ieder geval na het invaarbesluit monitort het fonds ieder kwartaal tot aan invaren op basis van de meest actuele rentescenarioset van DNB en de actuele dekkingsgraad de transitie-effecten. Er wordt dan getoetst of deze nog steeds binnen de gestelde bandbreedtes passen.

5.11.1. Basisvariant: Dekkingsgraad 125%

De transitie-effecten van het basisscenario zijn als volgt.

Delta netto profijt

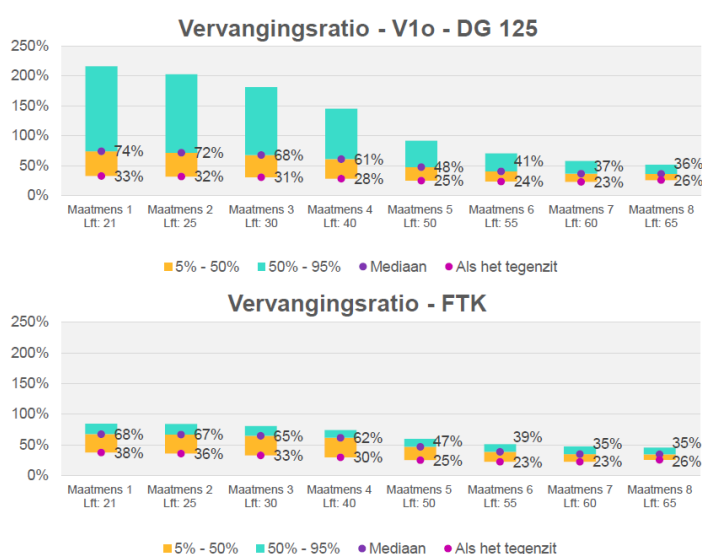

De (delta) netto profijt uitkomsten schommelen tussen de +4% en +12%.

Voor elke deelnemersgroep is sprake van een positief delta netto profijt in dit basis scenario. Dat wordt verklaard omdat onder het huidige FTK vermogen in de dekkingsgraad achterblijft en niet ten gunste van de pensioenuitkering van deelnemers komt. Dit is een van de redenen waarom überhaupt van het oude pensioenstelsel afscheid wordt genomen. In de nieuwe regeling worden alle middelen direct uitgedeeld en komen ten goede aan de uitkeringen van deelnemers wat in een positief delta netto profijt resulteert.

Het bestuur constateert dat deze delta netto profijt uitkomsten voldoen aan de absolute ondergrens van -5% en de relatieve bandbreedte van 15% punt. Daarmee wordt voldaan aan transitiedoelstelling 3.

Vervangingsratio actieven

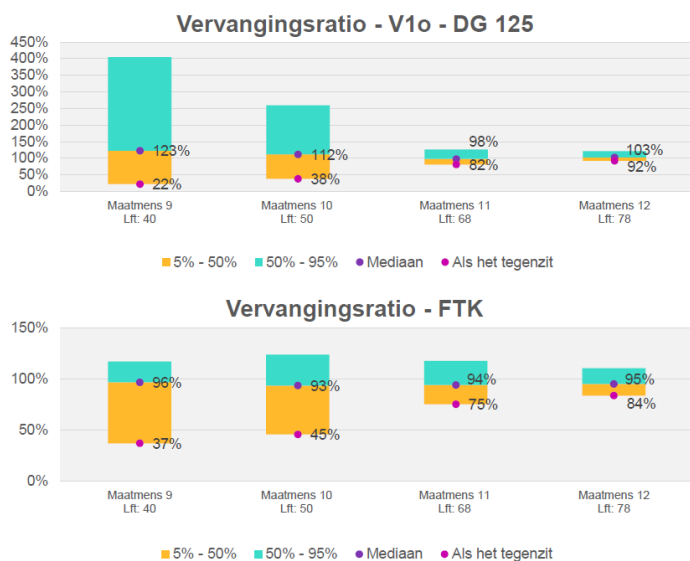
De vervangingsratio's van de actieve maatmensen zijn in het mediane scenario voor de gekozen beleidsvariant (V1o) hoger dan die onder het FTK, maatmens 4 daargelaten. Het bestuur accepteert dat de vervangingsratio in de mediaan net niet gelijk is maar iets minder. Een maatmens is gebaseerd op het gemiddelde kapitaal, hetgeen niet altijd representatief is vanwege de vele deelnemers met hogere of juist lagere kapitalen. Daarnaast is de daling van de vervangingsratio t.o.v. FTK beperkt (minder dan 1%) en hebben de uitkomsten van netto profijt een hogere prioriteit. In het basisscenario is het netto profijt van de leeftijdscategorie waar deze maatmens in valt +6%, hetgeen voldoende reden is voor het bestuur om deze beperkte daling in vervangingsratio te accepteren.

De verschillen zijn ook niet zodanig anders dat het bestuur hiervoor andere instrumenten wil inzetten. Bij een iets andere rente, dekkingsgraad of anderszins kunnen de resultaten ook net iets anders zijn. Het bestuur acht dit verantwoord.

Vanaf maatmens 6 (vanaf 55 jaar) zijn de slecht weer resultaten hoger of gelijk voor v1o dan die onder FTK.

Deze resultaten zijn in lijn met de verwachtingen gezien de wijziging die in het kader van Wtp doorgevoerd worden (hoger risicoprofiel jongeren, directer blootgesteld aan rendement). Daarnaast geldt voor de oudere actieven dat deze worden beschermd door de werking van de solidariteitsreserve voor nieuw gepensioneerden, waardoor het slecht weer resultaat verbetert. Het bestuur constateert dat voldaan wordt aan doelstelling 3 dat de pensioenverwachting gelijk of hoger wordt. Het bestuur accepteert dat maatmens 4 hier net niet aan voldoet.

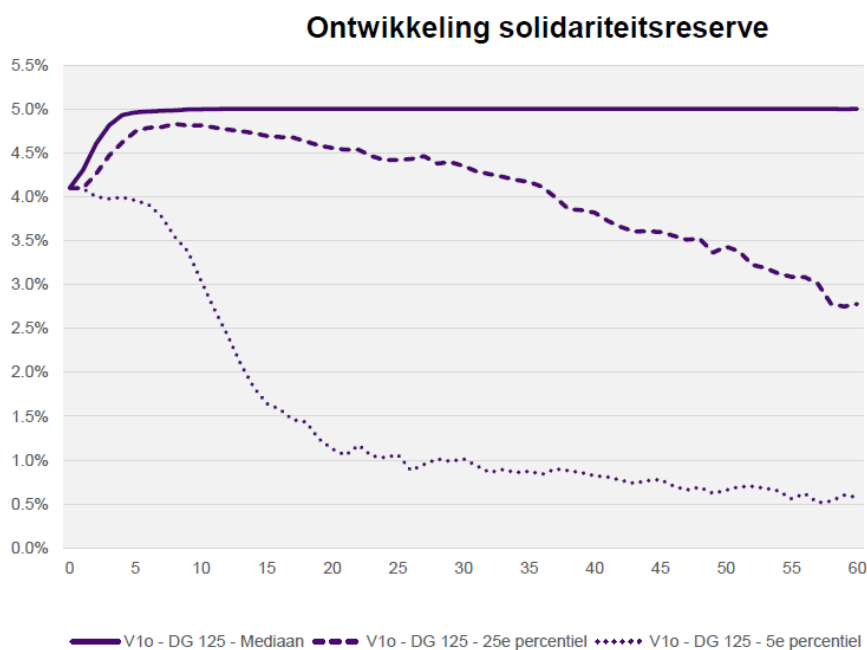
Vervangingsratio inactieven

Het Wtp-beleid leidt voor alle inactieve maatmensen tot een hoger mediaan resultaat t.o.v. FTK. Daarnaast leidt de werking van de solidariteitsreserve tot een vooruitgang van het slecht weer resultaat voor gepensioneerden. Slapers daarentegen lopen een hoger beleggingsrisico, waardoor het slecht weer resultaat afneemt.

Het bestuur constateert dat voldaan wordt aan de doelstelling 3 dat de pensioenverwachting gelijk of hoger wordt.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

De ontwikkeling van de solidariteitsreserve toont dat in het mediaan scenario de solidariteitsreserve stabiel rond 5% van het fondsvermogen blijft over een looptijd van 60 jaar. Dat is stabiel rond de maximale omvang. In het 25%-percentiel is deze over een looptijd van 60 jaar ten minste 2,8%. De solidariteitsreserve raakt ook in een slecht weer scenario niet geheel leeg, de solidariteitsreserve daalt richting de 0,5% van het fondsvermogen.

Het bestuur constateert dat voldaan wordt aan transitiedoelstelling 4 dat er een voldoende solidariteitsreserve is die bescherming biedt tegen een verlaging van een pensioenuitkering.

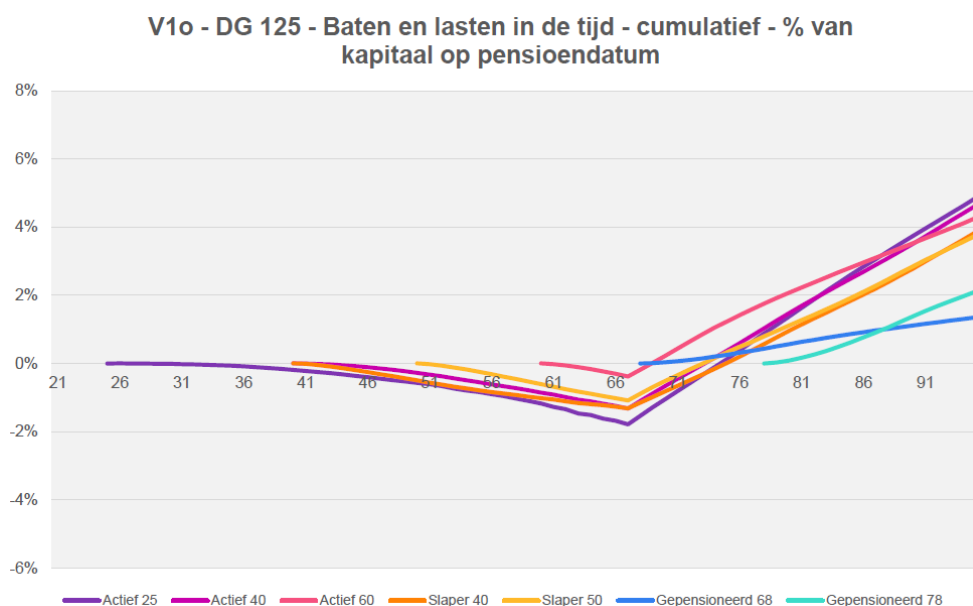
Kans op verlaging uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	Variant 1o – basis
Kans op verlaging in jaar x <i>Het aantal scenario's met een verlaging in jaar X gedeeld door het totaal aantal scenario's.</i>	Jaar 5	0,3%
	Jaar 10	1,7%
	Jaar 20	5,6%
	Jaar 30	5,9%
	Jaar 40	8,3%
Mate van verlaging <i>De gemiddelde verlaging indien er een verlaging is in jaar X.</i>	Jaar 5	-8,8%
	Jaar 10	-11,3%
	Jaar 20	-8,8%
	Jaar 30	-7,9%
	Jaar 40	-9,2%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,03%
	Jaar 10	-0,19%
	Jaar 20	-0,49%
	Jaar 30	-0,46%
	Jaar 40	-0,76%

Over het algemeen zijn de kansen op een verlaging van de pensioenuitkering beperkt. De kans op een verlaging van de uitkering blijft, door de goed gevulde solidariteitsreserve ook in slecht weer relatief beperkt. Ook het spreiden van schokken in de uitkeringsfase beperkt dit.

Op de kortere termijn is de omvang van een verlaging (indien sprake is van een verlaging) wel groter. Echter, wanneer naar de kans x impact wordt gekeken is die op korte termijn het kleinst. Het bestuur constateert dat voldaan wordt aan transitiedoelstelling 3, bescherming tegen een daling van de pensioenuitkering.

Baten en lasten in de tijd van de solidariteitsreserve (in % van kapitaal op pensioendatum)

Jongeren dragen eerst de lasten van de solidariteitsreserve. Zij moeten immers een deel van hun overrendement bijdragen aan de solidariteitsreserve. Echter, vanaf pensioenleeftijd genieten zij ook de baten van de solidariteitsreserve in de vorm van een bescherming van de pensioenuitkering. Jongere deelnemers ondervinden daarmee cumulatief gezien uiteindelijk voordeel van de solidariteitsreserve. Doordat gekozen wordt om bij een overschot van de solidariteitsreserve het overschot uit te delen naar rato van risicodragend kapitaal worden de lasten voor de jongeren beperkt. Het bestuur accepteert de gevolgen van het nieuwe pensioensysteem (SPR) dat wanneer een deelnemer een individuele waardeoverdracht doet naar een ander pensioenfonds deze deelnemer afstand doet van de solidariteitsreserve. Echter, wanneer deze deelnemer toetreedt tot een andere regeling met ook een solidariteitsreserve geniet hij/zij daar de bescherming van. Het bestuur acht dit effect, dat lasten voor de baten uitgaan, beperkt (minder dan 2% voor de actieve maatmens van 25 jaar) en ook acceptabel. Deze overwegingen zijn voor de deelnemer om te wegen in zijn/haar keuze voor eventuele individuele waardeoverdracht.

Het aanvullend beschermen van bijna-gepensioneerden leidt weliswaar tot hogere lasten, maar het spreiden in 3 jaar van resultaten in de uitkeringsfase heeft het tegenovergestelde effect en leidt tot minder lasten aan de solidariteitsreserve. Met een maximale cumulatieve last van 2% kan worden gesteld dat de lasten beperkt zijn.

Conclusie bestuur basisscenario

In het basisscenario is de dekkingsgraad voldoende om een MVEV en operationele reserve te vormen (transitiedoelstelling 1). Alle deelnemers krijgen minimaal hun technische voorziening mee en er is geen sprake van een verlaging van de startuitkering op transitiedatum (transitiedoelstelling 2).

Transitiedoelstelling 3 kent meerdere subdoelen. Het eerste is dat het verwacht pensioen voor actieven gelijk of hoger is. Dit is zo gemeten aan de mediane pensioenverwachting, behalve voor maatmens 4 waar de daling van de vervangingsratio t.o.v. FTK beperkt (minder dan 1%) is. De uitkomsten van netto profijt hebben een hogere prioriteit. In het basisscenario is het netto profijt van leeftijdscategorie waar deze maatmens in valt +6%, hetgeen voldoende reden is voor het bestuur om

deze beperkte daling in vervangingsratio te accepteren. Het tweede is dat het verwacht pensioen voor inactieven gelijk of hoger is. Hier wordt aan voldaan. Een volgende subdoelstelling is dat verschillen beperkt en uitlegbaar zijn. De verschillen in delta netto profijt zijn niet groter dan de gestelde absolute en relatieve bandbreedte (range +4% tot +12%) dus er is voldaan aan deze subdoelstelling. Aan de subdoelstelling dat de verlaging van een uitkering in uitkeringsfase beperkt is (kans maal omvang) is ook voldaan. De volgende subdoelstelling is de bescherming van bijna gepensioneerden. Gemeten aan de neerwaartse deviatie is ook voldaan aan deze aanvullende beschermingsdoelstelling.

Transitiedoelstelling 4 is een voldoende solidariteitsreserve. De solidariteitsreserve bij aanvang is 5% en blijft stabiel rond 5% liggen. In slecht weer beschermt de solidariteitsreserve nog steeds de uitkeringen, de reserve raakt niet leeg. De baten en lasten van de solidariteitsreserve acht het bestuur evenwichtig. Daarmee wordt voldaan aan deze transitiedoelstelling.

Transitiedoelstelling 5 is een adequate compensatie. Bij aanvang wordt via het compensatiedepot (5% van de technische voorziening) gericht vermogen toegedeeld aan actieve deelnemers. Hiermee is aan deze doelstelling voldaan.

Doelstelling 6 is ook aan voldaan. Deze heeft het bestuur beoordeeld op basis van de relatieve bandbreedte aan de delta netto profijt effecten. Aangezien deze binnen de gestelde bandbreedte blijven is ook aan de laatste transitiedoelstelling voldaan.

Het bestuur oordeelt dat in het basisscenario de transitie naar het nieuwe stelsel evenwichtig is.

5.11.2. Lage dekkingsgraad: 108%

De transitie-effecten van dit onderzocht scenario (lage dekkingsgraad) is als volgt.

Delta netto profijt

De (delta) netto profijt uitkomsten schommelen tussen de 0% en +13% (t.o.v. +4% en +12% in het basisscenario).

Bij een lage dekkingsgraad ondervinden jongere slapers slechts een beperkt (tot geen) voordeel van de transitie. Het invaarvoordeel wat deze deelnemers bij de hogere dekkingsgraad wel ondervinden is hier grotendeels weg, waardoor voor jongere slapers slechts een licht positief netto profijt volgt.

Gepensioneerden en oudere actieven ondervinden minder voordeel van de transitie. Zij ondervinden nadeel van de mindere (of geen) dekkingsgraadsurplus dat wordt uitgedeeld. Er resulteert in netto profijt termen wel een voordeel, doordat in de FTK-regeling hogere kortingskansen gelden bij deze lage dekkingsgraad. De (lager dan in het basisscenario) initiële vulling van de solidariteitsreserve in Wtp biedt bescherming tegen een verlaging van de pensioenuitkering.

Jongere actieven ondervinden beperkt meer voordeel van de transitie. Jongeren hebben weinig opgebouwd pensioen en nog een lange horizon. Het delta netto profijt wordt meer bepaald door die lange horizon en toekomstige pensioenopbouw, waardoor het wegvallende invaarvoordeel slechts beperkt van invloed is. Daarnaast wordt in de FTK-regeling minder (snel) geprofiteerd van hogere toeslagen op termijn door de lagere startdekkingsgraad. Dit is voor de jongste actieven gunstig in de transitie.

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125	V1o – DG 125	FTK – DG 108	V1o – DG 108
1 – 21j	50 ^e percentiel	67,6%	74,2%	68,0%	73,6%
2 – 25j		67,2%	71,9%	67,7%	71,0%
3 – 30j		65,0%	68,0%	65,1%	66,4%
4 – 40j		61,9%	61,1%	58,5%	57,2%
5 – 50j		47,0%	47,9%	43,1%	43,2%
6 – 55j		38,9%	40,5%	35,3%	36,2%
7 – 60j		35,1%	36,6%	31,7%	32,3%
8 – 65j		34,8%	36,5%	31,5%	32,1%
1 – 21j	5 ^e percentiel	37,9%	33,0%	37,3%	33,0%
2 – 25j		36,2%	32,0%	34,9%	32,1%
3 – 30j		33,2%	30,8%	31,8%	30,7%
4 – 40j		30,0%	28,5%	28,5%	27,4%
5 – 50j		25,4%	25,3%	23,3%	23,6%
6 – 55j		22,6%	23,7%	20,6%	21,9%
7 – 60j		22,8%	23,2%	20,5%	20,8%
8 – 65j		25,8%	26,2%	23,4%	23,2%

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is robuust ten aanzien van de aanvangsdekkingsgraad: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario (uitgezonderd maatmens 4, de 40-jarige) en tot lagere vervangingsratio's in een slecht weer scenario tot en met maatmens 5 (de 50-jarige). Voor oudere maatmensen liggen de resultaten dicht bij elkaar, door de werking van de solidariteitsreserve (voor nieuw gepensioneerden) en het afgebouwde risicoprofiel. Evenals in het basisscenario accepteert het bestuur de net iets lagere vervangingsratio in het mediaan scenario voor de 40-jarige maatmens.

Een lagere startdekkingsgraad leidt voor zowel FTK als Wtp tot lagere resultaten voor ouderen door het minder uitdelen van dekkingsgraadsurplus onder Wtp en het minder toekennen van toeslagen onder FTK.

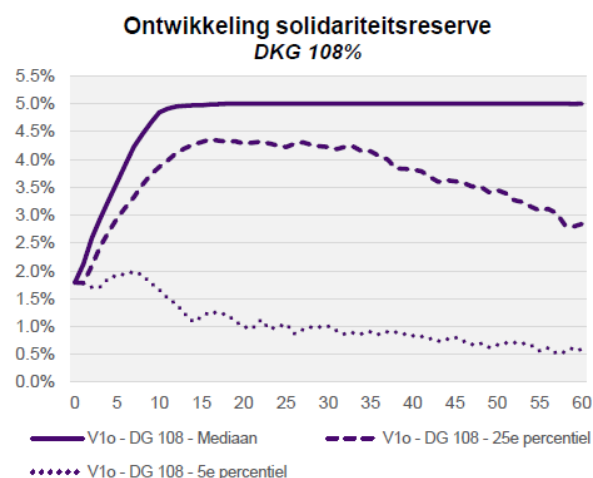
Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125	V1o – DG 125	FTK – DG 108	V1o – DG 108
9 – 40j	50 ^e percentiel	96,5%	122,8%	84,3%	102,8%
10 – 50j		93,4%	111,6%	81,6%	94,3%
11 – 68j		93,8%	98,0%	86,6%	87,4%
12 – 78j		94,9%	103,0%	89,3%	93,1%
9 – 40j	5 ^e percentiel	36,9%	22,2%	32,2%	19,1%
10 – 50j		45,5%	38,3%	39,6%	33,1%
11 – 68j		75,2%	81,6%	69,1%	72,7%
12 – 78j		83,6%	92,4%	78,6%	83,6%

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is robuust ten aanzien van de aanvangsdekkingsgraad: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario en in een slecht weer scenario tot lagere vervangingsratio's voor slapers en hogere vervangingsratio's voor gepensioneerden. Net als voor actieven geldt ook voor inactieven dat een lagere dekkingsgraad leidt tot lagere resultaten voor zowel FTK als Wtp. Voor inactieven werkt dit zwaarder mee dan voor actieven, vanwege het gebrek aan toekomstige opbouw.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

Bij het lage dekkingsgraad scenario raakt de solidariteitsreserve niet leeg in slecht weer, en raakt de solidariteitsreserve in de mediaan in maximaal 15 jaar vol. Het 25e percentiel ontwikkelt zich naar een vergelijkbaar niveau als in het basisscenario.

Kans op verlaging uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	Variant 1o – DKG 108%
Kans op verlaging in jaar x <i>Het aantal scenario's met een verlaging in jaar X gedeeld door het totaal aantal scenario's.</i>	Jaar 5	1,1%
	Jaar 10	3,4%
	Jaar 20	6,0%
	Jaar 30	5,6%
	Jaar 40	8,0%
Mate van verlaging <i>De gemiddelde verlaging indien er een verlaging is in jaar X.</i>	Jaar 5	-7,9%
	Jaar 10	-8,7%
	Jaar 20	-8,9%
	Jaar 30	-8,2%
	Jaar 40	-9,3%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,09%
	Jaar 10	-0,29%
	Jaar 20	-0,53%
	Jaar 30	-0,46%
	Jaar 40	-0,74%

In het lage dekkingsgraad scenario is de solidariteitsreserve initieel minder gevuld, wat leidt tot een hogere kans op verlaging in de eerste jaren.

Conclusie bestuur lage dekkingsgraad 108%

In dit lage dekkingsgraad scenario is de dekkingsgraad net voldoende om een mvev en operationele reserve te vormen (transitiedoelstelling 1). Alle deelnemers krijgen minimaal de technische voorziening mee en er is daarom geen sprake van een verlaging van de startuitkering op transitiedatum (transitiedoelstelling 2).

Transitiedoelstelling 3 kent meerdere subdoelen. Het eerste is dat het verwacht pensioen voor actieven gelijk of hoger is. Dit is gemeten aan de mediaan pensioenverwachting, behalve voor maatmens 4 minder dan een procentpunt lager ligt. Het bestuur accepteert deze zeer beperkte neerwaartse afwijking en oordeelt dat in voldoende mate voldaan is aan deze subdoelstelling. Het tweede is dat het verwacht pensioen voor inactieven gelijk of hoger is. Hier wordt aan voldaan. Een volgende subdoelstelling is dat verschillen beperkt en uitlegbaar zijn. De verschillen in delta netto profijt (range +0% tot +13%) zijn niet groter dan de gestelde absolute en relatieve bandbreedte dus is voldaan aan deze subdoelstelling. Aan de subdoelstelling dat de verlaging van een uitkering in uitkeringsfase beperkt is (kans maal omvang) is ook voldaan. De volgende subdoelstelling is de bescherming van bijna gepensioneerden. Dit is niet expliciet aangetoond voor dit scenario, maar het bestuur concludeert dat de werking van de aanvullende bescherming ook werkt bij een lage aanvangsdekkingsgraad.

Transitiedoelstelling 4 is een voldoende solidariteitsreserve. Hoewel minimaal bij aanvang, beschermt de solidariteitsreserve de uitkeringen wel in voldoende mate. In slecht weer beschermt de solidariteitsreserve nog steeds de uitkeringen, de reserve raakt niet leeg. De baten en lasten van de solidariteitsreserve zijn getoetst op basis van het basisscenario en acht het bestuur in zijn opzet evenwichtig. Daarmee wordt voldaan aan deze transitiedoelstelling.

Transitiedoelstelling 5 is een adequate compensatie. Bij aanvang wordt het compensatiedepot (3,13% van de technische voorziening) gericht toegedeeld aan actieve deelnemers. Het bestuur is van mening dat hiermee, hoewel marginaal, aan deze transitiedoelstelling wordt voldaan.

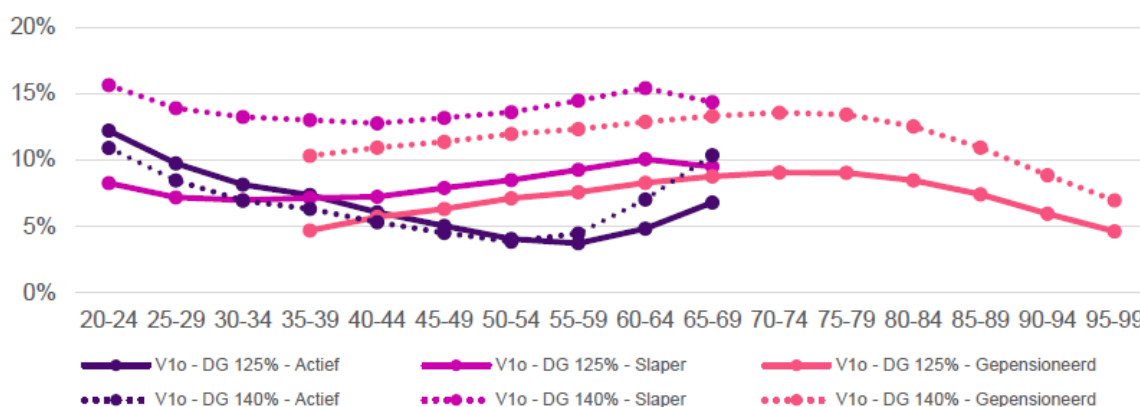
Aan doelstelling 6 is ook aan voldaan. Deze heeft het bestuur beoordeeld op basis van de relatieve bandbreedte aan de delta netto profijt effecten. Aangezien deze binnen de gestelde bandbreedte blijven is ook aan de laatste transitiedoelstelling voldaan.

Het bestuur oordeelt dat in de lage dekkingsgraad (108%) scenario de transitie naar het nieuwe stelsel evenwichtig is.

5.11.3. Hoge dekkingsgraad: 140%

De transitie-effecten van dit onderzocht scenario (dekkingsgraad hoog) is als volgt.

Delta netto profijt

De (delta) netto profijt uitkomsten schommelen tussen de +6% en +16% (t.o.v. +4% en +12% in het basisscenario).

Gepensioneerden, slapers en ouderen actieven ondervinden meer voordeel van de transitie waarbij de dekkingsgraad verdeeld wordt op basis van de standaardmethode. Het voordeel van invaren wordt bij een hogere dekkingsgraad vergroot, waardoor slapers en gepensioneerden een forse toename in netto profijt ondervinden. In het FTK worden weliswaar ook hogere toeslagen toegekend, maar wordt dit gespreid gedaan, terwijl dit bij invaren direct gebeurt. Hierdoor ontstaat het hoogste netto profijt bij de oudste deelnemers.

Jongere actieven ondervinden een beperkte achteruitgang van het delta netto profijt t.o.v. het basis scenario. Jongeren hebben weinig opgebouwd pensioen en nog een lange horizon, waardoor het grotere invaarvoordeel slechts beperkt van invloed is. Daarnaast wordt in de FTK-regeling meer geprofiteerd van hogere toeslagen op termijn door de hogere startdekkingsgraad. Dit is voor de jongste actieven nadelig in de transitie.

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125	V1o – DG 125	FTK – DG 140	V1o – DG 140
1 – 21j	50 ^e percentiel	67,6%	74,2%	67,2%	74,5%
2 – 25j		67,2%	71,9%	66,7%	72,2%
3 – 30j		65,0%	68,0%	64,5%	68,7%
4 – 40j		61,9%	61,1%	62,5%	63,1%
5 – 50j		47,0%	47,9%	50,1%	50,2%
6 – 55j		38,9%	40,5%	41,8%	42,8%
7 – 60j		35,1%	36,6%	38,1%	39,6%
8 – 65j		34,8%	36,5%	37,9%	40,7%
1 – 21j	5 ^e percentiel	37,9%	33,0%	38,7%	33,0%
2 – 25j		36,2%	32,0%	36,8%	32,0%
3 – 30j		33,2%	30,8%	33,8%	30,8%
4 – 40j		30,0%	28,5%	31,3%	28,9%
5 – 50j		25,4%	25,3%	27,0%	26,1%
6 – 55j		22,6%	23,7%	24,3%	24,7%
7 – 60j		22,8%	23,2%	24,8%	24,8%
8 – 65j		25,8%	26,2%	27,9%	29,1%

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is robuust ten aanzien van de aanvangsdekkingsgraad: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario (uitgezonderd maatmens 4, de 40-jarige). In dit hoge dekkingsgraad scenario wordt de vervangingsratio ook voor deze maatmens 4 beter in de nieuwe regeling.

Slecht weer scenario leidt, ook bij een hoge dekkingsgraad, tot lagere vervangingsratio's tot en met maatmens 5 (de 50-jarige). Vanaf daar liggen de resultaten dicht bij elkaar, door de werking van de solidariteitsreserve (voor nieuw gepensioneerden) en het afgebouwde risicoprofiel. Dit beeld is vergelijkbaar met het basisscenario dekkingsgraad 125%.

Een hogere startdekkingsgraad leidt voor zowel FTK als Wtp tot hogere resultaten voor ouderen door het meer uitdelen van dekkingsgraadsurplus onder Wtp en het meer toekennen van toeslagen onder FTK.

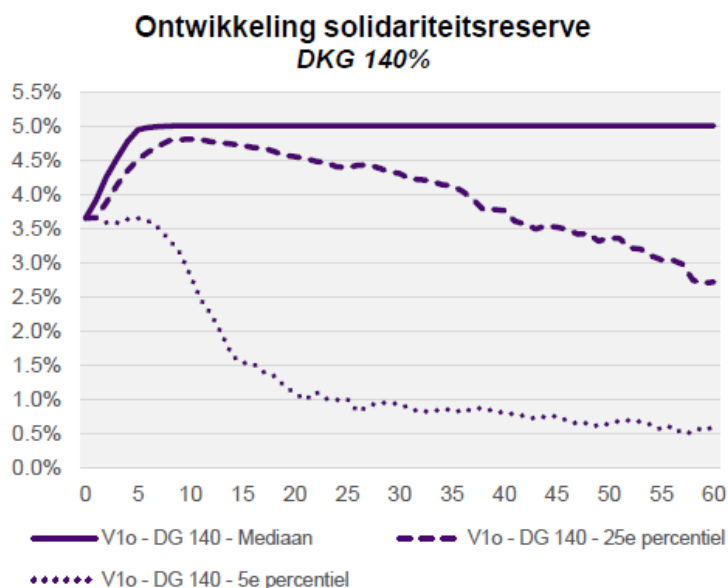
Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 140	V1o – DG 140
9 – 40j	50 ^e percentiel	105,1%	137,7%
10 – 50j		103,7%	124,9%
11 – 68j		100,8%	112,7%
12 – 78j		100,7%	119,5%
9 – 40j	5 ^e percentiel	41,2%	24,7%
10 – 50j		50,2%	42,6%
11 – 68j		80,2%	93,7%
12 – 78j		87,9%	107,1%

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is robuust ten aanzien van de aanvangsdekkingsgraad: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario omdat inactieven profiteren van de grotere invaarbonus bij aanvang. In slecht weer scenario leidt dit tot lagere vervangingsratio's voor slapers en hogere vervangingsratio's voor gepensioneerden. Net als voor actieven geldt ook voor inactieven dat een hogere dekkingsgraad leidt tot hogere resultaten voor zowel FTK als Wtp. Voor inactieven werkt dit zwaarder mee dan voor actieven, vanwege het gebrek aan toekomstige opbouw.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

Bij dit dekkingsgraad scenario (140%) is de solidariteitsreserve bij aanvang 5% van de technische voorziening. Uitgedrukt als percentage van het totale vermogen (exclusief de verplichte reserve voor MVEV en operationele reserve) bedraagt deze 3,65%. De solidariteitsreserve raakt niet leeg in slecht weer, en in de mediaan is de solidariteitsreserve in circa 5 jaar vol. Het 25e percentiel ontwikkelt zich naar een vergelijkbaar niveau als in het basisscenario.

Het bestuur is van mening dat de solidariteitsreserve werkt in geval van een hoge dekkingsgraad.

Kans op verlaging uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	Variant 1o – DKG 140%
Kans op verlaging in jaar x <i>Het aantal scenario's met een verlaging in jaar X gedeeld door het totaal aantal scenario's.</i>	Jaar 5	0,5%
	Jaar 10	2,0%
	Jaar 20	5,9%
	Jaar 30	6,2%
	Jaar 40	8,5%
Mate van verlaging <i>De gemiddelde verlaging indien er een verlaging is in jaar X.</i>	Jaar 5	-6,5%
	Jaar 10	-10,5%
	Jaar 20	-8,6%
	Jaar 30	-8,0%
	Jaar 40	-9,1%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,03%
	Jaar 10	-0,20%
	Jaar 20	-0,51%
	Jaar 30	-0,49%
	Jaar 40	-0,77%

In dit hoge dekkingsgraad scenario is de solidariteitsreserve, als percentage van het totale vermogen, iets minder dan in het basisscenario. Bij aanvang is de solidariteitsreserve 5% van de technische voorziening, wanneer het vermogen hoger is, wordt uitgedrukt als percentage van het totale vermogen de solidariteitsreserve lager. Hierdoor is de kans op een verlaging van een uitkering de eerste jaren iets groter, de mate van verlaging is juist weer iets minder. De kans maal impact is vergelijkbaar met basisscenario.

Conclusie bestuur hoge dekkingsgraad 140%

In dit hoge dekkingsgraad scenario is de dekkingsgraad voldoende om een MVEV en operationele reserve te vormen (transitiedoelstelling 1). Alle deelnemers krijgen minimaal de technische voorziening mee en er is daarom geen sprake van een verlaging van de startuitkering op transitiedatum (transitiedoelstelling 2).

Transitiedoelstelling 3 kent meerdere subdoelen. Het eerste is dat het verwacht pensioen voor actieven gelijk of hoger is. Dit is gemeten aan de mediane pensioenverwachting voor alle maatmensen zo. In slecht weer zijn, om verklaarbare redenen, de vervangingsratio's minder dan in het FTK. Het tweede is dat het verwachte pensioen voor inactieven gelijk of hoger is. Hier wordt in de mediaan aan voldaan. In slecht weer scenario's accepteert het bestuur dat vervangingsratio's lager zijn. Dit is verklaarbaar vanwege het hogere risico. Een volgende subdoelstelling is dat verschillen beperkt en uitlegbaar zijn. De verschillen in delta netto profijt (range +6% tot +16%) zijn niet groter dan de gestelde absolute en relatieve bandbreedte dus is voldaan aan deze subdoelstelling. Aan de subdoelstelling dat de verlaging van een uitkering in uitkeringsfase beperkt is (kans maal omvang) is ook voldaan. De volgende subdoelstelling is de bescherming van bijna gepensioneerden. Dit is niet expliciet aangetoond voor dit scenario, maar het bestuur concludeert dat de werking van de aanvullende bescherming ook werkt bij een hoge aanvangsdekkingsgraad.

Transitiedoelstelling 4 is een voldoende solidariteitsreserve. Omdat in het basisscenario de werking van de solidariteitsreserve is aangetoond, concludeert het bestuur dat dat ook voor een hogere dekkingsgraad geldt. De baten en lasten van de solidariteitsreserve zijn getoetst op basis van het basisscenario en acht het bestuur in zijn opzet evenwichtig. Daarmee wordt voldaan aan deze transitiedoelstelling.

Transitiedoelstelling 5 is een adequate compensatie. Bij aanvang wordt het compensatiedepot met 5% van de technische voorziening gevuld en vervolgens wordt dit vermogen gericht toegekeerd aan actieve deelnemers. Hiermee acht het bestuur dat volledig aan deze transitiedoelstelling wordt voldaan.

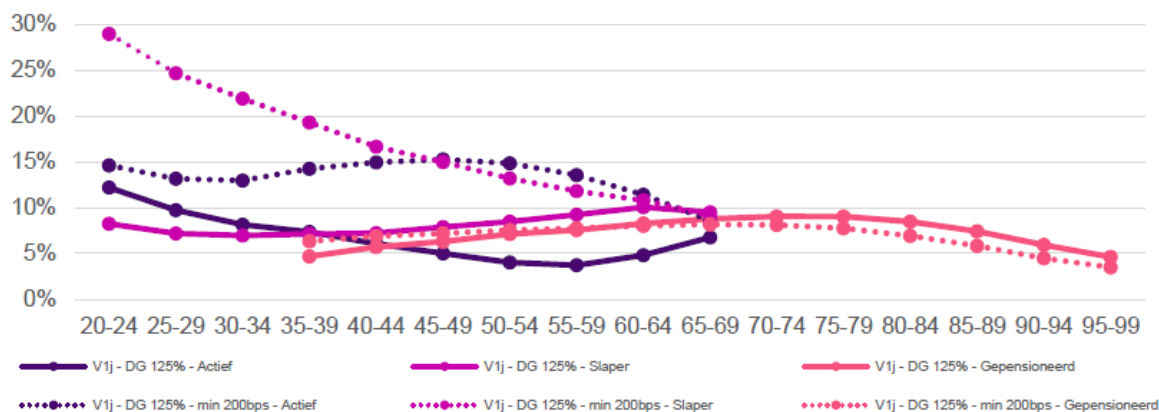
Aan doelstelling 6 is ook voldaan. Deze heeft het bestuur beoordeeld op basis van de relatieve bandbreedte aan de delta netto profijt effecten. Aangezien deze binnen de gestelde bandbreedte blijven is ook aan de laatste transitiedoelstelling voldaan.

Het bestuur oordeelt dat in het hoge dekkingsgraad scenario (140%) de transitie naar het nieuwe stelsel evenwichtig is.

5.11.4. Basisvariant (dekkingsgraad 125%) met negatieve renteschok -/2%punt

De transitie-effecten van dit onderzocht scenario (rente laag) zijn als volgt.

Delta netto profijt

De (delta) netto profijt uitkomsten schommelen tussen de +4% en +29% (t.o.v. +4% en 12% in het basisscenario).

In de netto profijt berekening is de rente structureel 2% lager, hetgeen er over de gehele linie, oude gepensioneerdens daargelaten, toe leidt dat er meer voordeel wordt ondervonden van de transitie.

Een lagere rente resulteert in het FTK voor slapers tot een lagere premiedekkingsgraad (PDG) en daardoor tot een lagere toeslagverlening. De lagere rente heeft in het Wtp bij dezelfde dekkingsgraad geen groot effect voor slapers, waardoor het delta netto profijt voor slapers positiever is. Bij een structureel lagere rente wordt het effect van afschaffen doorsneesystematiek minder groot. Dit is gunstig voor oudere actieven in de Wtp-regeling. Als gevolg van de lagere rente neemt het kapitaal bij invaren toe ten opzichte van het basisscenario. De kostprijs van pensioeninkoop (projectierendement) neemt ook toe, maar minder aangezien dit later in de tijd plaatsvindt en de rente in de scenarioset structureel oploopt. De waarde van de uitkeringen, en daarmee de verandering in netto profijt, neemt derhalve toe.

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125 - 200bps	V1o – DG 125 - 200bps
1 – 21j	50 ^e percentiel	62,7%	64,0%
2 – 25j		62,0%	62,8%
3 – 30j		59,7%	61,1%
4 – 40j		57,9%	60,2%
5 – 50j		46,1%	48,1%
6 – 55j		38,6%	41,4%
7 – 60j		35,6%	38,6%
8 – 65j		36,5%	40,7%
1 – 21j	5 ^e percentiel	34,1%	28,6%
2 – 25j		32,6%	28,1%
3 – 30j		29,6%	27,6%
4 – 40j		27,3%	26,3%
5 – 50j		23,4%	24,0%
6 – 55j		21,5%	22,8%
7 – 60j		22,4%	23,1%
8 – 65j		26,3%	27,3%

De robuustheid van deze transitie-effecten is getest, door te kijken naar de impact van een negatieve (-/- 100bps & -/- 200bps) alsook positieve (+100bps & + 200bps) renteschok. In tegenstelling tot de Q-set geldt voor de P-set doorrekeningen dat hierbij de rente na verloop van tijd convergeert naar het niveau zoals in het basisscenario. Op basis van de uitkomsten van de doorrekeningen kan de volgende conclusie getrokken worden.

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is over het algemeen robuust ten aanzien van de renteschokken: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario en tot lagere vervangingsratio's in een slecht weer scenario. Hierbij wordt opgemerkt dat de startuitkering wel hoger is, maar dat door de renteontwikkeling in de set de uitkomsten inclusief uitkeringsfase lager uitkomen. Een hogere of lagere rente leidt over het algemeen tot meer fluctuatie onder Wtp dan onder FTK, voornamelijk voor jongeren. Dit komt o.a. doordat de renteafdekking voor jongeren in de Wtp meer openstaat dan onder FTK.

Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125 - 200bps	V1o – DG 125 - 200bps
9 – 40j	50 ^e percentiel	101,6%	170,7%
10 – 50j		100,5%	137,0%
11 – 68j		98,6%	113,4%
12 – 78j		98,7%	113,8%
9 – 40j	5 ^e percentiel	37,7%	28,3%
10 – 50j		46,3%	44,5%
11 – 68j		77,0%	89,4%
12 – 78j		85,4%	97,9%

De robuustheid van deze resultaten is getest, door te kijken naar de impact van een neerwaartse (-/- 100bps & -/- 200bps) alsook opwaartse (+100bps & + 200bps) renteschok. In tegenstelling tot de Q-set geldt voor de P-set doorrekeningen dat de rente na verloop van tijd convergeert naar het niveau zoals in het basisscenario.

Op basis van de uitkomsten van de doorrekeningen kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is over het algemeen robuust ten aanzien van de renteschokken: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in de mediaan en in slecht weer tot lagere vervangingsratio's voor slapers en hogere vervangingsratio's voor gepensioneerden. Voor slapers is een fors hogere verbetering te zien bij een negatieve renteschok. Bij invaren volgt een hoger invaarkapitaal, terwijl de rente (en daarmee het inkooptarief) op pensioendatum redelijk vergelijkbaar is met de reguliere P-set. Voor gepensioneerden is de uitkering op pensioenleeftijd hoger dan in FTK, maar zijn de uitkomsten bij een lagere rente hoger doordat relatief gezien meer kapitaal bij jongeren komt, waardoor de collectieve beleggingsmix offensiever wordt. Ook staat het renterisico gedeeltelijk open.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

De werking van de solidariteitsreserve is aangetoond voor het basisscenario. De dekkingsgraad in dit alternatieve rentescenario is gelijk aan het basisscenario. In de alternatieve rentescenario's wordt ingevaren met een dekkingsgraad van 125% met daarbij een initiële vulling van de SR van 5%. De ontwikkeling is daarmee vergelijkbaar met het basisscenario. Het bestuur is van mening dat de solidariteitsreserve ook werkt in dit alternatieve rentescenario.

Kans op verlaging uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	Variant 1o – RTS-200bps
Kans op verlaging in jaar x <i>Het aantal scenario's met een verlaging in jaar X gedeeld door het totaal aantal scenario's.</i>	Jaar 5	0,1%
	Jaar 10	0,6%
	Jaar 20	2,6%
	Jaar 30	3,2%
	Jaar 40	5,4%
Mate van verlaging <i>De gemiddelde verlaging indien er een verlaging is in jaar X.</i>	Jaar 5	-9,4%
	Jaar 10	-10,9%
	Jaar 20	-10,1%
	Jaar 30	-8,9%
	Jaar 40	-9,0%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,01%
	Jaar 10	-0,07%
	Jaar 20	-0,26%
	Jaar 30	-0,28%
	Jaar 40	-0,48%

In dit rentescenario met een lagere startrente (neerwaartse renteschok) is de kans op een verlaging lager, doordat het renterisico deels open staat, wat positief uitpakt bij de rentestijging in de set. In de P-set met renteschok stijgt de rente relatief snel naar het niveau van de basisset. De kans maal impact van een verlaging van een uitkering is lager dan in het basisscenario.

Conclusie bestuur

In dit scenario wijkt de rente af (minus 200 basispunten) maar de dekkingsgraad is hetzelfde. De dekkingsgraad is voldoende om een MVEV en operationele reserve te vormen (transitiedoelstelling 1). Alle deelnemers krijgen minimaal de technische voorziening mee en er is daarom geen sprake van een verlaging van de startuitkering op transitiedatum (transitiedoelstelling 2).

Transitiedoelstelling 3 kent meerdere subdoelen. Het eerste is dat het verwachte pensioen voor actieven gelijk of hoger is. Dit is gemeten aan de mediane pensioenverwachting voor alle actieve maatmensen het geval. In slecht weer zijn, om verklaarbare redenen, de vervangingsratio's minder dan in het FTK. De tweede subdoelstelling is dat het verwachte pensioen voor inactieven gelijk of hoger is. Hier wordt in mediaan aan voldaan voor alle slapers. In slecht weer scenario's accepteert het bestuur dat vervangingsratio's lager zijn. Dit is namelijk verklaarbaar vanwege het hogere risico. Een volgende subdoelstelling is dat verschillen beperkt en uitlegbaar zijn. Delta nettoprofijs effecten (range +4% tot +29%) zijn beter dan de gestelde absolute ondergrens en vallen voor de meeste maatmensen binnen de relatieve bandbreedte van +15%. Alleen voor de jongste slapers (tot en met leeftijd 30) zijn de delta netto-profijs effecten meer dan 15%-punt hoger dan het slechtste delta netto profijt (voor actieven 55-59 jaar). Het bestuur realiseert zich dat de uitslagen groot kunnen zijn bij extremere renteschokken. Een afwijking naar boven wordt daarbij minder erg geacht dan een uitschieter naar beneden. Het eventueel corrigeren van deze resultaten door middel van vermogensschuiven acht het bestuur niet uitlegbaar. Iedereen gaat erop vooruit, in dergelijk extreem rentescenario de ene deelnemer meer dan de ander. Het bestuur acht dat voldaan aan deze subdoelstelling. Aan de subdoelstelling dat de verlaging van een uitkering in uitkeringsfase beperkt is (kans maal omvang) is voldaan. De volgende subdoelstelling is de bescherming van bijna gepensioneerden. Dit is niet expliciet geanalyseerd voor dit scenario, maar bestuur oordeelt dat de beschermingsconstructie volstaat.

Transitiedoelstelling 4 is een voldoende solidariteitsreserve. Omdat in het basisscenario de werking van de solidariteitsreserve is aangetoond, concludeert het bestuur dat deze voldoende robuust is. De

baten en lasten van de solidariteitsreserve zijn getoetst op basis van het basisscenario en acht het bestuur in zijn opzet evenwichtig. Daarmee wordt voldaan aan deze transitiedoelstelling.

Transitiedoelstelling 5 is een adequate compensatie. Bij aanvang wordt het compensatiedepot met 5% van de technische voorziening gevuld en vervolgens wordt dit vermogen gericht toegedeeld aan actieve deelnemers. Hiermee acht het bestuur dat volledig aan deze transitiedoelstelling wordt voldaan.

Aan doelstelling 6 is ook voldaan. Deze heeft het bestuur beoordeeld op basis van de relatieve bandbreedte aan de delta nettoprofijs effecten. Aangezien deze binnen de gestelde bandbreedte blijven is ook aan de laatste transitiedoelstelling voldaan.

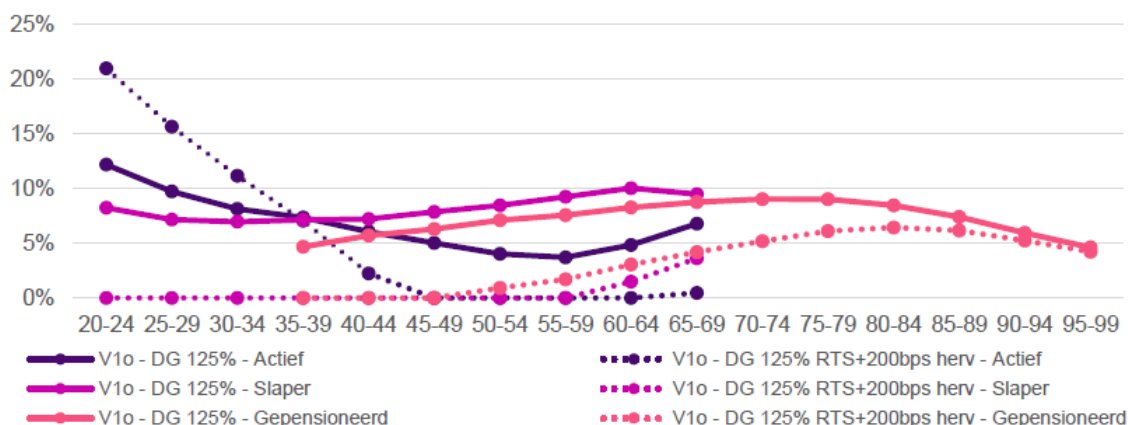
Het bestuur oordeelt dat in dit rentescenario minus 200 basispunten de transitie naar het nieuwe stelsel evenwichtig is.

5.11.5. Basisvariant (dekkingsgraad 125%) met positieve renteschok +2%punt

De transitie-effecten van dit onderzocht scenario (rente hoog) zijn als volgt.

Hierbij is de inzet van de bestuurlijke instrumenten herverdelen van vermogen ten gunste van (jonge) slapers én actieven toegepast.

Delta netto profijt

De (delta) netto profijt uitkomsten schommelen tussen de 0% en +21% (t.o.v. +4% en +12% in het basisscenario).

In de nettoprofijsberekening is de rente structureel 2% hoger, hetgeen er over de gehele linie, jonge actieven daargelaten, toe leidt dat er minder voordeel wordt ondervonden van de transitie.

De hogere rente resulteert, tegenovergesteld aan een lagererentescenario, tot een lagere PDG onder FTK voor slapers, wat een lager delta netto profijt tot gevolg heeft. Voor de (jonge) slapers volgt door de toegepaste herverdeling in dit positieve rentescenario een nihil delta netto profijt. Jongere actieven profiteren in de Wtp-regeling wel van de hogere rente (goedkoper pensioen), maar in de FTK-regeling niet (premie gelijk en opbouw gelijk). Dit leidt tot een beperkte verbetering door overgang naar de Wtp-regeling.

Ten opzichte van het basisscenario zijn de resultaten in delta netto profijt voor (jonge) slapers extremer. Dat is omdat bij een hogere rente er onder het FTK van de binnenkomende premie een kleiner deel nodig is om de pensioenopbouw te financieren. Het overige gedeelte, de marge, komt ten goede aan de dekkingsgraad. Jonge slapers betalen geen premie, actieven wel. De actieven dragen via hun premie op deze manier bij aan de hogere dekkingsgraad. De jonge slapers profiteren hiervan doordat via het positieve effect op de dekkingsgraad, de kans op een toeslag toeneemt. Hierdoor neemt het netto profijt van de jonge slaper onder het FTK toe. Het delta netto profijt (= netto profijt FTK minus netto profijt Wtp) neemt af voor jonge slapers en wordt bij een rentestijging van 200 basispunten hierdoor negatief. In de decompositie van het netto profijt (zie bijlage 4 Decompositie) is dit zichtbaar in het blok 1a (indexatie optie FTK).

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125 + 200bps	V1o – DG 125 + 200bps
1 – 21j	50 ^e percentiel	71,0%	87,9%
2 – 25j		70,5%	84,6%
3 – 30j		68,4%	78,6%
4 – 40j		64,5%	65,8%
5 – 50j		48,1%	51,1%
6 – 55j		39,4%	43,6%
7 – 60j		35,0%	37,7%
8 – 65j		34,2%	33,7%
1 – 21j	5 ^e percentiel	41,2%	38,0%
2 – 25j		39,5%	36,9%
3 – 30j		35,9%	34,9%
4 – 40j		32,6%	31,4%
5 – 50j		27,1%	27,7%
6 – 55j		23,9%	26,2%
7 – 60j		23,5%	24,6%
8 – 65j		26,0%	25,1%

De robuustheid van deze transitie-effecten is getest, door te kijken naar de impact van een negatieve (-/- 100bps & -/- 200bps) alsook positieve (+100bps & + 200bps) renteschok. In tegenstelling tot de Q-set geldt voor de P-set doorrekeningen dat hierbij de rente na verloop van tijd convergeert naar het niveau zoals in het basisscenario. Op basis van de uitkomsten van de doorrekeningen kan de volgende conclusie getrokken worden.

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is over het algemeen robuust ten aanzien van de renteschokken: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in het mediane scenario en tot lagere vervangingsratio's in een slechtweerscenario. Uitzondering hierop is maatmens 8 (actieve 65 jaar), die net iets minder vervangingsratio heeft. Een hogere of lagere rente leidt over het algemeen tot meer fluctuaties onder Wtp dan onder FTK, voornamelijk voor jongeren. Dit komt o.a. doordat de renteafdekking voor jongeren in de Wtp-regeling meer openstaat dan onder FTK.

Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	FTK – DG 125 + 200bps	V10 – DG 125 + 200bps
9 – 40j	50 ^e percentiel	95,8%	101,7%
10 – 50j		92,5%	98,4%
11 – 68j		92,3%	86,9%
12 – 78j		93,5%	95,1%
9 – 40j	5 ^e percentiel	39,3%	20,2%
10 – 50j		47,3%	35,5%
11 – 68j		75,1%	73,0%
12 – 78j		83,0%	86,2%

De robuustheid van deze resultaten is getest, door te kijken naar de impact van een neerwaartse (-/- 100bps & -/- 200bps) alsook opwaartse (+100bps & + 200bps) renteschok. In tegenstelling tot de Q-set geldt voor de P-set doorrekeningen dat hierbij de rente na verloop van tijd convergeert naar het niveau zoals in het basisscenario.

Op basis van de uitkomsten van de doorrekeningen kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Het waargenomen patroon wanneer de basisvarianten tegen elkaar afgezet worden is over het algemeen robuust ten aanzien van de renteschokken: over het algemeen leidt het Wtp-beleid tot hogere vervangingsratio's in de mediaan en in slecht weer tot lagere vervangingsratio's voor slapers en hogere vervangingsratio's voor gepensioneerden, uitgezonderd voor maatmens 11 in dit positieve rentescenario. Voor slapers is een fors mindere verbetering te zien bij een positieve renteschok. Bij invaren volgt een lager invaarkapitaal, terwijl de rente (en daarmee het inkooptarief) op pensioendatum redelijk vergelijkbaar is met de reguliere P-set. Voor gepensioneerden is de uitkering op pensioenleeftijd hoger dan in FTK, maar zijn de uitkomsten bij een hogere rente lager doordat relatief gezien minder kapitaal bij jongeren komt, waardoor de collectieve beleggingsmix defensiever wordt. Ook staat het renterisico gedeeltelijk open.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

De werking van de solidariteitsreserve is aangetoond voor het basisscenario. De dekkingsgraad in dit alternatief rentescenario is gelijk aan het basisscenario. In de alternatieve rente scenario's wordt ingevaren met een dekkingsgraad van 125% met daarbij een initiële vulling van de SR van 5%. De ontwikkeling is daarmee vergelijkbaar met het basisscenario. Het bestuur is van mening dat de solidariteitsreserve ook werkt in dit alternatief rentescenario.

Kans op verlaging uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	Variant 1o – RTS+200bps
Kans op verlaging in jaar x <i>Het aantal scenario's met een verlaging in jaar X gedeeld door het totaal aantal scenario's.</i>	Jaar 5	0,9%
	Jaar 10	6,9%
	Jaar 20	11,4%
	Jaar 30	12,3%
	Jaar 40	13,8%
Mate van verlaging <i>De gemiddelde verlaging indien er een verlaging is in jaar X.</i>	Jaar 5	-11,1%
	Jaar 10	-10,1%
	Jaar 20	-9,4%
	Jaar 30	-8,6%
	Jaar 40	-10,0%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,09%
	Jaar 10	-0,69%
	Jaar 20	-1,07%
	Jaar 30	-1,06%
	Jaar 40	-1,37%

In dit rentescenario met een hogere startrente (positieve renteschok) is de kans op een verlaging hoger, doordat het renterisico deels open staat, wat negatief uitpakt bij de rentedaling in de set. In de P-set met renteschok daalt de rente relatief snel naar het niveau van de basisset. De kans maal impact van een verlaging van een uitkering is hoger dan in het basisscenario.

Conclusie bestuur

In dit scenario wijkt de rente af (plus 200 basispunten) echter de dekingsgraad is hetzelfde. De dekingsgraad is voldoende om een MVEV en operationele reserve te vormen (transitiedoelstelling 1). Alle deelnemers krijgen minimaal de technische voorziening mee en er is daarom geen sprake van een verlaging van de startuitkering op transitiedatum (transitiedoelstelling 2).

Transitiedoelstelling 3 kent meerdere subdoelen. Het eerste is dat het verwacht pensioen voor actieven gelijk of hoger is. Dit is gemeten aan de mediane pensioenverwachting voor alle actieve maatmensen, behalve voor maatmens 8 het geval. Het bestuur accepteert deze minimale achteruitgang voor één maatmens. In slecht weer zijn, om verklaarbare redenen, de vervangingsratio's minder dan in het FTK. De tweede subdoelstelling is dat het verwachte pensioen voor inactieven gelijk of hoger is. Hier wordt in de mediaan aan voldaan voor alle slapers, behalve voor maatmens 11. Het bestuur accepteert deze minimale achteruitgang voor één maatmens. In slecht-weersscenario's accepteert het bestuur dat vervangingsratio's lager zijn. Dit is namelijk verklaarbaar vanwege het hogere risico. Een volgende subdoelstelling is dat verschillen beperkt en uitlegbaar zijn. Delta nettoprofijs effecten (range +0% tot +21%) zijn beter dan de gestelde absolute ondergrens en vallen voor de meeste maatmensen binnen de relatieve bandbreedte van +15%-punt. Alleen voor de jongste actieve deelnemer (tot en met leeftijd 20-24) zijn de delta nettoprofijs effecten meer dan 15%-punt hoger dan het minste delta netto profijt (0%). Het bestuur realiseert zich dat de uitslagen groot kunnen zijn bij extremere renteschokken. Een afwijking naar boven wordt daarbij minder erg geacht dan een uitschieter naar beneden. Het eventueel corrigeren van deze resultaten door middel van vermogensschuiven acht het bestuur niet uitlegbaar. Iedereen gaat erop vooruit, in een dergelijk extreem rentescenario de ene deelnemer meer dan de ander. Het bestuur acht dat voldaan wordt aan deze subdoelstelling. Aan de subdoelstelling dat de verlaging van een uitkering in uitkeringsfase beperkt is (kans maal omvang) is voldaan. De volgende subdoelstelling is de bescherming van bijna gepensioneerden. Dit is niet expliciet geanalyseerd voor dit scenario, maar het bestuur oordeelt dat de beschermingsconstructie volstaat.

Transitiedoelstelling 4 is een voldoende solidariteitsreserve. Omdat in het basisscenario de werking van de solidariteitsreserve is aangetoond, concludeert het bestuur dat deze voldoende robuust is. De baten en lasten van de solidariteitsreserve zijn getoetst op basis van het basisscenario en acht het bestuur in zijn opzet evenwichtig. Daarmee wordt voldaan aan deze transitiedoelstelling.

Transitiedoelstelling 5 is een adequate compensatie. Bij aanvang wordt het compensatiedepot met 5% van de technische voorziening gevuld en vervolgens wordt dit vermogen gericht toegedeeld aan actieve deelnemers. Hiermee acht het bestuur dat volledig aan deze transitiedoelstelling wordt voldaan.

Aan doelstelling 6 is ook voldaan. Deze heeft het bestuur beoordeeld op basis van de relatieve bandbreedte aan de delta netto-profijteffecten. Aangezien deze binnen de gestelde bandbreedte blijven is ook aan de laatste transitiedoelstelling voldaan.

Het bestuur oordeelt dat in dit rentescenario plus 200 basispunten de transitie naar het nieuwe stelsel evenwichtig is.

5.12. Toetsing van transitie-effecten

Toetsing transitiedoelstellingen aan maatstaven

Onderstaand overzicht geeft per maatstaf aan of voldaan wordt aan de beoogde doelstellingen voor de verschillende voorzienbare varianten van de complete besluitvorming. Naast de basisvariant zijn dat een lage en hoge dekkingsgraad variant en een variant met een neerwaartse en opwaartse renteschok (bij gelijke dekkingsgraad).

Doelstelling	Maatstaf	Basis (DG125%)	DG laag (DG108%)	DG hoog (DG140%)	Rente -200 bps (DG125%)	Rente +200 bps (DG125%)
Doelstelling 1: MVEV/OR	≥ 3% van TV	✓	✓	✓	✓	✓
Doelstelling 2: Hoogte PPV	PPV tussen 100% en 140% TV	✓	✓	✓	✓	✓
	Geen verlaging startuitkering	✓	✓	✓	✓	✓
Doelstelling 3: Verwacht pensioen gelijk of hoger	Actieven mediaan VVR	✓*	✓*	✓	✓	✓*
	Actieven slecht weer VVR*	~*	~*	~*	~*	~*
	Inactieven mediaan VVR	✓	✓	✓	✓	✓*
Verskil beperkt en uitlegbaar	Inactieven slecht weer VVR*	~*	~*	~*	~*	~*
	Delta netto profijt absoluut > - 5%	✓	✓	✓	✓*	✓*
Bescherming bijna- gepensioneerden						

	Relatief +15%-punt					
	Kans maal omvang verlaging	✓	✓	✓	✓	✓
	Neerwaartse deviatie	✓	✓	✓	✓	✓
Doelstelling 4: Solidariteitsreserve	Initieel tussen 1,88% en 5% van TV	✓	✓	✓	✓	✓
	Baten en lasten	✓	✓	✓	✓	✓
Doelstelling 5: Compensatie	Voldoende vermogen voor adequate compensatie	✓	✓	✓	✓	✓
Doelstelling 6: Verschil tussen leeftijdscohorten	Relatieve bandbreedte delta netto profijt < 15%-punt	✓	✓	✓	✓*	✓*

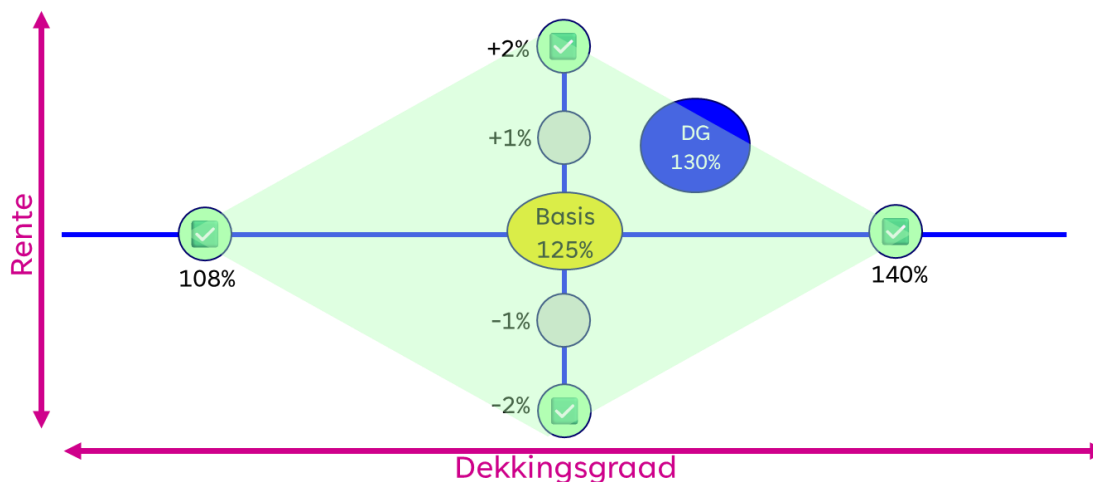
* Er is sprake van een beperkte afwijking voor één of enkele maatmensen. Deze zijn nader toegelicht in paragraaf 4.11

5.13. Eindconclusie

Het bestuur onderschrijft de doelstellingen die sociale partners hebben vastgesteld en heeft daar maatstaven aan gekoppeld om die doelstellingen te toetsen. Aan de hand daarvan kan worden afgewogen of (1) alle deelnemersgroepen zich evenwichtig vertegenwoordigd kunnen voelen en (2) er voor geen van de deelnemersgroepen een onevenredig nadeel ontstaat.

Met voornoemde uitgangspunten, doelstellingen, voorrangsregels, maatstaven, en prioritering heeft het bestuur zijn kaders bepaald voor een evenwichtige, uitlegbare en uitvoerbare transitie. Het bestuur stelt hiermee vast dat het heeft voldaan aan de wettelijke eisen ten aanzien van doelstellingen, maatstaven en bandbreedtes en dat daarbij alle groepen deelnemers in ogenschouw zijn genomen. Er is gekeken naar zowel de korte- als lange-termijn transitie-effecten.

Het bestuur acht alles overwegende dat de transitie als geheel evenwichtig is, gegeven het gedefinieerde beleid, zowel in het basisscenario als over de twee assen van dekkingsgraad (tussen 108% en 140%) en rentescenario tussen plus (+) en minus (-) 2%-punt, zoals schematisch weergegeven in de onderstaande figuur.

Evenwichtigheidsveld

Het bestuur monitort de ontwikkeling van de dekkingsgraad en de rente in de periode tot aan de daadwerkelijke transitie. Indien het bestuur aanleiding ziet om aan te nemen dat transitie-effecten mogelijk buiten de gestelde bandbreedtes treden, besluit het bestuur of een nieuwe doorrekening van alle transitie-effecten wordt gemaakt.

5.14. Vaststelling betrouwbaarheid en verklaring van transitie-effecten

In het kader van de transitie van FTK naar Wtp is het noodzakelijk diverse berekeningen te maken en kwantitatieve inzichten te geven, te bediscussiëren en te gebruiken voor besluitvorming. Het is van belang dat besluiten worden genomen op basis van de juiste inzichten.

DNB heeft op 17 september 2024 een good practice gepubliceerd inzake plausibiliteitscontrole van modellen en berekeningen in de Wtp-transitie. Tevens wordt in een sector brief van DNB van 20 november 2024 aandacht gevraagd voor diverse elementen gerelateerd aan plausibiliteit en begrip van de uitkomsten.

Het fonds heeft het proces zoals dat is ingericht ter waarborging van de juistheid van berekeningsuitkomsten vastgelegd.

De procesbeschrijving betreft:

- de (beleids- en regements)kenmerken van de huidige (FTK) regeling en van de nieuwe (Wtp) regeling,
- de gehanteerde economische/demografische/actuariële aannames
- de initiële bestandskenmerken en financiële gegevens;
- de gebruikte actuariële softwarecomponenten en tools
- de validatie door een onafhankelijk actuaire van die actuariële softwarecomponenten en tools
- de interne kwaliteitsborging door de adviseurs die de actuariële softwarecomponenten en tools gebruiken
- de wijze waarop de uitkomsten zijn geduid, de betrokkenheid van bestuur en de betrokkenheid van Sleutelfunctiehouders

5.15. *Wijze van uitvoering van de pensioenovereenkomst*

Het fonds heeft bij Idella getoetst of de beoogde pensioenregeling uitvoerbaar, haalbaar en beheersbaar is. Daarbij heeft Idella op basis van haar Producten- en Dienstencatalogus geïnventariseerd welke onderdelen binnen de standaarduitvoering passen, en of er onderdelen als maatwerk voor het fonds geïmplementeerd moeten worden. Aan de hand van deze fit-gap analyse heeft Idella een oordeel gegeven over de uitvoerbaarheid. Dit is door de leverancier vastgelegd in een Verklaring Technische Uitvoerbaarheid.

Daarnaast heeft het fonds samen met Idella en Northern Trust een target operating model (TOM) opgesteld. In dit model zijn vanuit een operationeel perspectief de nieuwe processen behorende bij de nieuwe regeling beschreven. Een toelichting bij de TOM staat in Hoofdstuk 3.

De afspraken uit het Transitieplan worden in 2026 verder uitgewerkt in een pensioenreglement dat met ingang van 1 januari 2027 in werking zal treden. Daarnaast zullen de afspraken worden verwerkt in een nieuwe uitvoeringsovereenkomst die, na ondertekening door fonds in aangesloten ondernemingen, eveneens op 1 januari 2027 in werking zal treden.

De pensioenregeling dient daarnaast ook fiscaal 'zuiver' te zijn. Om dit te waarborgen wordt het pensioenreglement voordat dit in werking treedt aan de belastingdienst voorgelegd. Op grond van artikel 19c Wet LB zal aan de belastinginspecteur gevraagd worden om te beoordelen of de pensioenregeling voldoet aan de fiscale wet- en regelgeving.

Verder dient de pensioenregeling ook te voldoen aan de eisen en normen van gelijke behandeling. Dit houdt in dat gelijke arbeid gelijk moet worden beloond, inclusief de uitgestelde beloning via de pensioenregeling. Bij premieregelingen bestaat deze (arbeidsvoorwaardelijke) beloning uit de toegezegde premie. Als gevolg van het invaren zullen alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden -ongeacht geslacht- overgaan naar de nieuwe pensioenregeling. De overdrachtswaarde wordt door het fonds vastgesteld op een zodanige manier dat de te verwerven pensioenrechten voor mannen en vrouwen gelijk zijn, waarbij sprake is van collectieve actuariële gelijkwaardigheid op basis van dezelfde grondslagen. Er is dus geen sprake van onderscheid of ongelijke behandeling

6. Transitie-FTK

In voorbereiding op de nieuwe pensioenregeling heeft het bestuur in 2022 besloten om gebruik te maken van de zogenoemde indexatie AMVB (artikel 15c besluit financieel toetsingskader). Het beleid van het bestuur was dat ieder jaar 50% van de maximaal beschikbare bufferruimte (feitelijke beleidsdekkingsgraad min 110%) voor indexatie kon worden benut. Dit heeft geresulteerd in extra indexaties in 2022 (over 2021) en in 2023 (over 2022). Na het verdwijnen van de mogelijkheid om gebruik te maken van de indexatie AMVB is weer geïndexeerd conform het reglementaire FTK beleid. Het bestuur heeft, in september 2023 en maart 2025, bezien of zij gebruik wenste te maken van het transitie-FTK. Besloten is dit niet te doen vanwege onder meer de volgende redenen:

- Gebruik van het transitie-FTK betekende een andere prioritering in de verdeling van het overschot van de dekkingsgraad dan in het transitieplan door sociale partners is beoogd.
- Gebruik van het transitie-FTK is niet consistent met eerder indexatiebeleid.
- Het transitie-FTK vergroot de kans op kortingen.
- Met het transitie-FTK zou het fonds een voorschot nemen op een onzekere toekomst met mogelijke effecten die later ongewenst blijken te zijn.

Gevolg is dat daarna het reguliere indexatiebeleid is gevolgd. Het beleid houdt in dat, met inachtneming van de eisen uit wet- en regelgeving hierover, het fonds het streven heeft dat op de ingegane pensioenen en opgebouwde pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers jaarlijks een toeslag wordt verleend van maximaal de procentuele verhoging van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens afgeleid (voorgaand kalenderjaar).

Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenaanspraken en ingegane pensioenen per 1 april van dat jaar worden aangepast, rekening houdend met de financiële positie van het pensioenfonds. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en werd geen premie betaald. Het bestuur kan de indexatie geheel of gedeeltelijk beperken als de financiële positie van het fonds naar het oordeel van het bestuur, gehoord de actuaris, een (volledige) verhoging niet zou toelaten. In geen geval wordt een toeslag verleend als dit op grond van de pensioenwet dan wel aanverwante wet- en regelgeving niet is toegestaan.

De indexaties die in de loop der jaren zijn toegekend zijn de volgende:

Jaar van toekenning	Prijsindex	Daadwerkelijke verhoging
2026	2,66%	1,66%
2025	3,14%	1,85%
2024	- 0,17%	0,00%
2023	11,79%	6,90%
2022	5,58%	4,10%
2021	0,86%	0,00%
2020	1,75%	0,00%
2019	1,54%	0,00%

7. Transitieplan

7.1. *Beschrijving van het besluitvormingsproces rondom het transitieplan: hoe de betrokken partijen tot de besluitvorming zijn gekomen en hoe fondsgremia hierbij betrokken zijn geweest*

Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) dient de pensioenregeling van Koninklijke Haskoning Groep B.V. en Haskoning Nederland B.V. (hierna samen: Haskoning) te worden aangepast.

Het transitieplan is de vastlegging van hetgeen Haskoning en haar ondernemingsraad zijn overeengekomen over:

- de nieuwe pensioenregeling,
- het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten,
- de compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke pensioenopbouw en eventuele andere nadelige gevolgen van de wijziging van de pensioenregeling,
- het initieel vullen van de solidariteitsreserve en het compensatiedepot,
- het verdelen van het vermogen dat resteert na het vullen van de persoonlijke pensioenvermogens, het vullen van de verplichte buffers, het vullen van de solidariteitsreserve en het financieren van de eenmalige compensatie.

Haskoning en de ondernemingsraad hebben in een stuurgroep in 2023 en 2024 uitgebreid overleg gehad over de bovengenoemde punten. In het eerste jaar is onder begeleiding van externe adviseurs informatie verzameld, waarna in het tweede jaar de nadruk kwam te liggen op het maken van keuzes. Haskoning heeft op 19 november 2024 haar goedkeuring gegeven aan het transitieplan. Daarna heeft Haskoning het transitieplan ter instemming voorgelegd aan de ondernemingsraad op 20 november 2024. De ondernemingsraad heeft op 27 november 2024 ingestemd met het transitieplan. Afstemming met SPHN heeft ervoor gezorgd dat de uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid en evenwichtigheid van de afspraken in een vroeg stadium konden worden getoetst.

Haskoning en de ondernemingsraad hebben invulling gegeven aan het hoorrecht van de vereniging van pensioengerechtigden. De Vereniging van Gepensioneerden van RHDHV heeft aangetoond een substantieel gedeelte van de pensioengerechtigden te vertegenwoordigen.¹ Sociale partners hebben deze vereniging tijdig, te weten op 16 september 2024 en 21 oktober 2024, geïnformeerd over de wijziging van de pensioenregeling, inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten bij SPHDHV wordt omgegaan. Hierbij is een concept van het transitieplan voorgelegd en toegelicht aan de vereniging. Zij heeft haar oordeel gegeven. De opmerkingen van de Vereniging van Gepensioneerden van RHDHV betroffen voornamelijk tekstuele opmerkingen en deze zijn verwerkt in het transitieplan.

Haskoning geeft SPHN aan de hand van het transitieplan de opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenregeling, inclusief het verzoek om de bestaande pensioenaanspraken en -rechten in te varen.

¹ Substantieel deel: aan deze voorwaarde is voldaan als een vereniging ten minste duizend slapers of pensioengerechtigden dan wel 10% van alle slapers of van alle pensioengerechtigden bij het pensioenfonds vertegenwoordigt. Een combinatie van verenigingen kan, maar dan dienen zij afzonderlijk aan de voorwaarden te voldoen.

Bij de beoordeling van deze opdracht op uitvoerbaarheid en evenwichtigheid heeft SPHN de sociale partners op een aantal punten een aanvulling voorgesteld. Deze zijn overgenomen en in het transitieplan verwerkt.

Haskoning heeft op 27 november 2025 haar goedkeuring gegeven aan het bijgewerkte transitieplan. Deze versie is ter instemming voorgelegd aan de ondernemingsraad op 14 november 2025. De ondernemingsraad heeft op 17 december 2025 ingestemd met het aangevulde transitieplan.

7.2. Toelichting op de wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol de bestuursorganen en de sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed

Het fondsbestuur is vanaf een vroeg stadium door sociale partners op de hoogte gehouden van het besluitvormingsproces voor de gewijzigde regeling.

In dit implementatieplan in hoofdstuk 4 (Invaren) is het proces toegelicht hoe het pensioenfonds in 2025 zelfstandig haar eigen evenwichtigheidsbeoordeling heeft gedaan. De rol die fondsorganen daarbij hebben gespeeld staat in hoofdstuk 1 (Besluitvorming).

7.3. Toelichting op de wijze waarop het bestuur de uitvoerbaarheid van het transitieplan heeft vastgesteld en welke rol de fondsorganen en de sleutelfunctiehouders daarbij hebben bekleed

Het fonds heeft om de nieuwe pensioenregeling - en de transitie daar naartoe - uit te kunnen voeren intensief contact gehad met de IT-leverancier (Idella). In samenspraak is de beoogde nieuwe pensioenregeling en de financiële opzet daarvan op uitvoerbaarheid beoordeeld (fit gap analyse). De uitvoerbaarheid is daarna door Idella vastgelegd in een verklaring (Verklaring Technische Uitvoerbaarheid).

Het fonds heeft de risico's en risicobeheersingsmaatregelen geanalyseerd. Het bestuur heeft veel aandacht besteed aan een adequate beheersing van de risico's. De analyse en de beheersmaatregelen zijn in dit implementatieplan opgenomen (Hoofdstuk 3 -Risico analyse en beheersmaatregelen).

Het overzicht van de beslismomenten vormt daarnaast een houvast. Deze mijlpalen tot aan het moment van transitie zijn opgenomen in hoofdstuk 1 (besluitvorming).

Het fonds is van oordeel dat de transitie naar en de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling op een beheerste en integere manier kan worden uitgevoerd

Het voorlopig invaarbesluit van het fonds is aan de sleutelfunctiehouders voorgelegd ter opiniering. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht hebben zich vervolgens een oordeel gevormd van het invaarbesluit. De organen hebben positief geadviseerd respectievelijk hun goedkeuring gegeven.

7.4. Toets op de conformiteit van het transitieplan met wettelijke voorschriften

Het transitieplan is door het fonds getoetst aan de wettelijke eisen en de lagere regelgeving. Het fondsbestuur heeft het invaarverzoek van sociale partners getoetst aan de wettelijke criteria (artikelen 102a, 105 en 150l PW en artikel 28d 'Besluit uitvoering PW'). Op grond van de positieve uitkomst van

deze toets heeft het bestuur van het fonds op basis van de gewijzigde pensioenregeling en het daarop gebaseerde invaarverzoek het '(definitief) invaarbesluit' genomen op 2 februari 2026. Het fonds honoreert het verzoek tot invaren tenzij sprake is van één of meer van de drie limitatieve weigeringsgronden. Invaren mag niet:

- *leiden tot onevenwichtig nadeel* - De beoordeling van het pensioenfonds of sprake is van een onevenwichtig nadeel voor een groep deelnemers.
- *in strijd zijn met de wet* - Het verzoek tot invaren moet voldoen aan alle wettelijke vereisten waaronder het verbod op leeftijdsonderscheid.
- *onuitvoerbaar zijn* - het invaren moet uitvoerbaar zijn binnen een beheerste en integere bedrijfsvoering.

7.5. *Toelichting of het pensioenfonds afwijkt van het transitieplan*

Het bestuur onderschrijft de doelstellingen als ook de maatstaven aan de hand waarvan wordt afgewogen of (1) alle deelnemersgroepen zich evenwichtig vertegenwoordigd kunnen voelen en (2) er voor geen van de deelnemersgroepen een onevenredig nadeel ontstaat.

Bij de eigen evenwichtigheidsafweging van het bestuur is rekening gehouden met het voortschrijdend inzicht in de markt en ervaring vanuit betrokkenen en belanghebbenden. Zo zijn onder andere bevindingen ontvangen van DNB na het lezen van het transitieplan van sociale partners en hebben bestuursleden, betrokken deskundigen en adviseurs hun (algemene) ervaringen ingebracht.

Voorts is een decompositie van delta netto-profijteffecten gemaakt ten behoeve van het inzicht en de plausibiliteit van de berekeningen. Het bestuur heeft haar eigen grenzen aan de transitie-effecten gesteld door eigen bandbreedtes te bepalen. En tot slot heeft het bestuur overwegingen gemaakt voor de inzet van bestuurlijke ruimte om vermogen her te verdelen ten behoeve van een evenwichtiger transitie.

Dit bestuurlijk proces heeft ertoe geleid dat bepaalde aannames en/of veronderstellingen zijn gewijzigd en/of dat aannames over de invulling van de transitie en de nieuwe pensioenregeling anders zijn. Het pensioenfonds heeft de sociale partners hiervan op de hoogte gehouden en het in de opdrachtbevestiging vastgelegd. In hoofdstuk 4.2 staat wat er is veranderd.

7.6. *Financiële grenzen (dekkingsgraad) voorwaardelijk aan transitieplan*

Als op het transitiemoment de dekkingsgraad op of tussen de 108% en 140% ligt, wordt naar de mening van sociale partners én het fonds in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen. Daarin houden de sociale partners rekening met de aangegeven prioritering. De transitie-effecten liggen dan binnen de afgesproken grenswaarden.

In het transitieplan zijn de afspraken opgenomen die sociale partners hebben gemaakt ten aanzien van de verdeling van het fondsvermogen bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. In het hoofdstuk 'Invaren' is de verdeling van het fondsvermogen beschreven. Die verdeling is afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad op het moment van invaren.

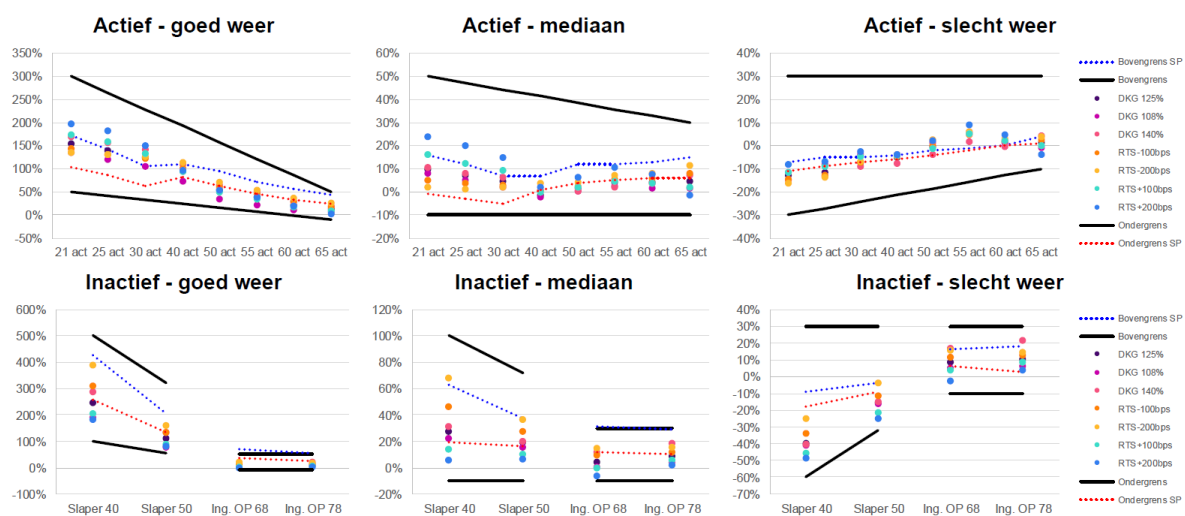
8. Communicatieplan

Dit implementatieplan wordt gepubliceerd op de website van het fonds. Onderdeel van het implementatieplan is het communicatieplan (zie artikel 150i PW). Het communicatieplan is gebaseerd op de keuzes en overwegingen die aan de nieuwe pensioenregeling ten grondslag liggen. Deze zijn beschreven in het transitie- en het implementatieplan. Het communicatieplan is een intern plan en als zodanig niet op de website van het fonds gepubliceerd.

9. Bijlage: Vergelijk bandbreedtes pensioenverwachting

Hieronder zijn de door het bestuur vastgestelde bandbreedtes weergegeven samen met de bandbreedtes van sociale partners, zoals opgenomen in het transitieplan. Zoals in paragraaf 4.3 toegelicht maakt het bestuur nadrukkelijk de opmerking dat het verloop van de bandbreedtes vastgesteld door sociale partners en bestuur nauwelijks met elkaar vergelijkbaar zijn vanwege alle (in hoofdstuk 4 genoemde) wijzigingen.

De stippellijnen zijn de bovengrens (blauw) en ondergrens (rood) van de bandbreedte van sociale partners. De zwarte doorgetrokken lijnen vormen de bandbreedte zoals vastgesteld door het bestuur.

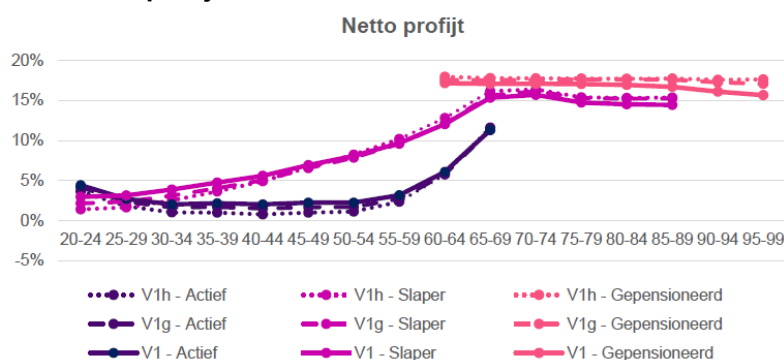
10. Bijlage: Inrichtingskeuzes solidariteitsreserve

10.1. Motivatie startniveau solidariteitsreserve

Het bestuur heeft drie verschillende startniveaus van de solidariteitsreserve onderzocht, namelijk 0%, 3% en 5% initiële vulling. Om een keuze te maken zijn de volgende varianten naast elkaar gelegd:

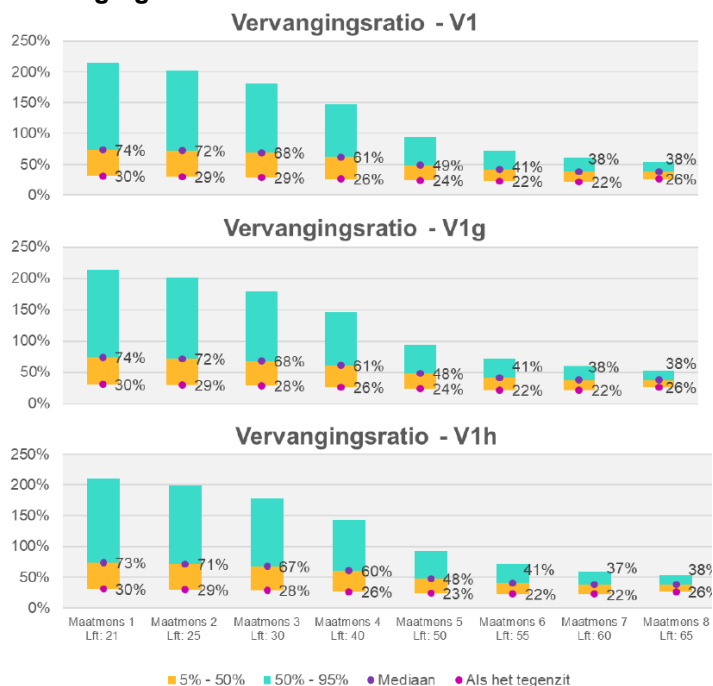
Variant naam in plaatjes	V1	V1g	V1h
Te beschouwen beleidsonderdeel			
Initiële vulling solidariteitsreserve bij invaren	5% (gekozen beleid)	3% (alternatief)	0% (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1			
Uitdelen overschot	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee	Nee
Spreadingsperiode uitkeringsfase	1 jaar	1 jaar	1 jaar

Delta netto profijt

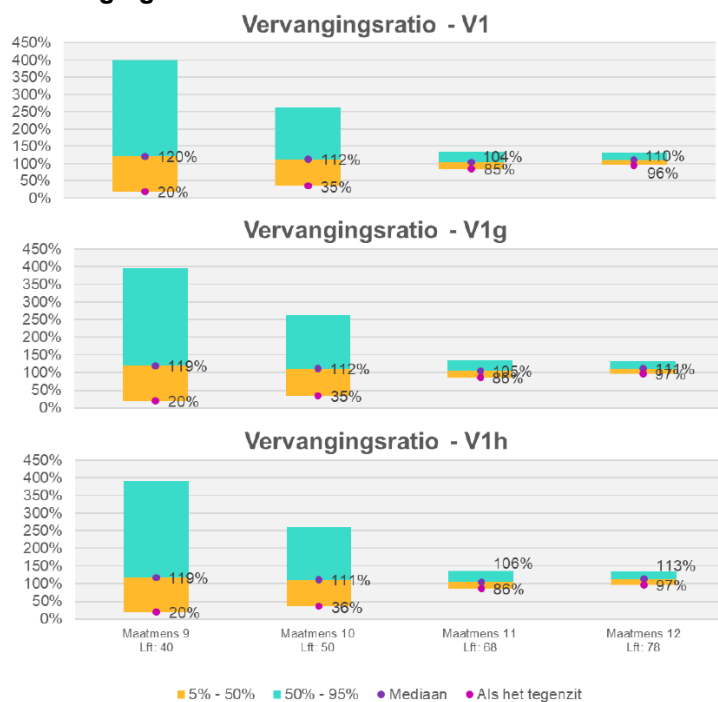
Het hanteren van een lager startniveau (V1h en V1g) van de solidariteitsreserve betekent dat meer vermogen verdeeld kan worden bij invaren. Derhalve leidt een hoger startniveau (V1) tot een hoger delta netto profijt voor gepensioneerden en oudere actieven en slapers, terwijl dit voor jongere actieven en slapers slechts een beperkte daling van het delta netto profijt resultaat betekent.

Vervangingsratio actieven

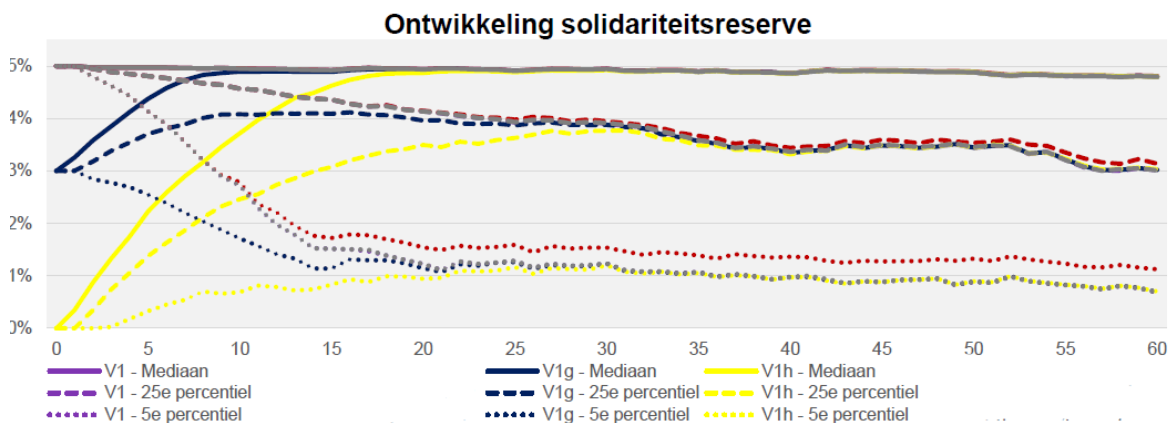
In het mediane scenario leidt een lager startniveau van de solidariteitsreserve tot lagere vervangingsratio's voor bijna alle actieve maatmensen. In een slechtweersscenario zien we weinig tot geen verschillen. Dit terwijl het startkapitaal wel hoger is als het startniveau lager is. Ook hier zijn de verschillen beperkt.

Vervangingsratio inactieven

Een lager startniveau van de solidariteitsreserve leidt tot een hoger invaarvoordeel dat via de standaardmethode wordt verdeeld. Voor de gepensioneerden (mm 11 en 12) is dit terug te zien in een hogere vervangingsratio in de mediaan. Daarentegen wordt er minder bescherming uit de

solidariteitsreserve geboden, wat leidt tot een lagere vervangingsratio voor de jonge slapers in de mediaan. Ook hier geldt dat het startniveau van de solidariteitsreserve weinig impact heeft op de vervangingsratio in slecht weer en dat de verschillen tussen de varianten beperkt zijn.

Let op: de paarse (V1) en grijze lijnen in de figuur overlappen.

De mediaan voor alle varianten beweegt vanaf jaar 15 tussen 4,5% en 5% van het fondsvermogen over een looptijd van 60 jaar, ofwel dicht bij de maximale omvang. Wanneer met een lager initieel startniveau wordt begonnen groeit de solidariteitsreserve in 5-15 jaar naar een vergelijkbaar hoog niveau. Vanaf jaar 25 zijn ook het 25^e en 5^e percentiel ongeveer gelijk bij alle varianten. Het startniveau van de solidariteitsreserve beïnvloedt dus de ontwikkeling van de solidariteitsreserve op korte termijn en niet op lange termijn.

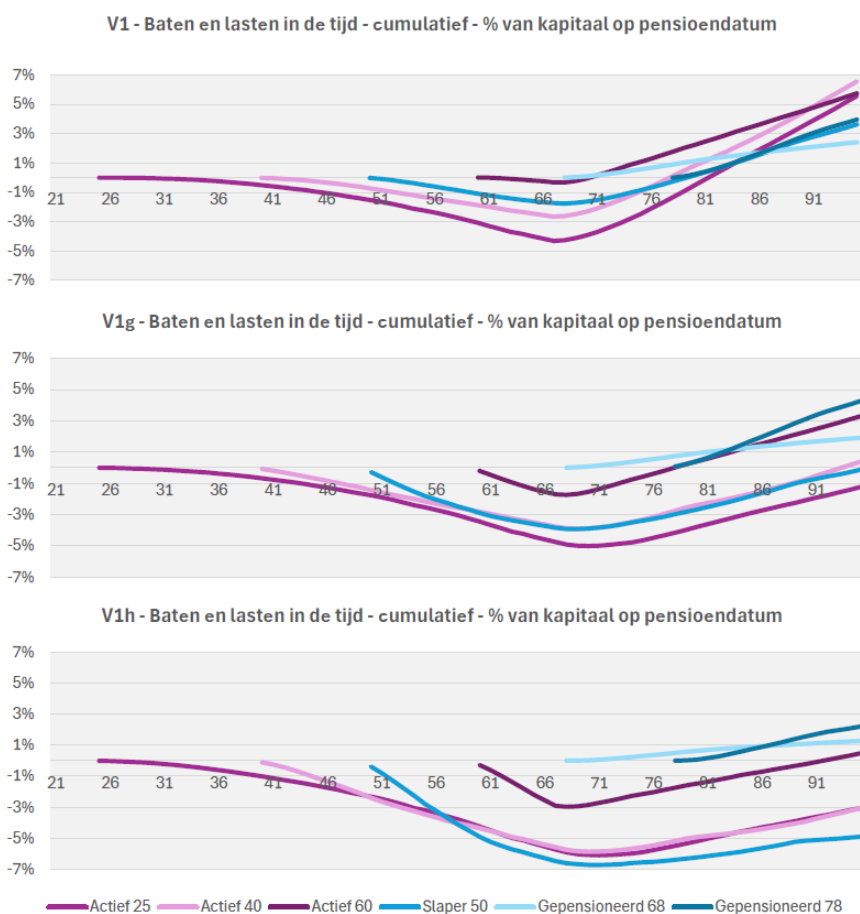
Kans op daling uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	V1	V1g	V1h
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,03%	-0,13%	-0,55%
	Jaar 10	-0,27%	-0,35%	-0,62%
	Jaar 20	-0,48%	-0,50%	-0,54%
	Jaar 30	-0,55%	-0,54%	-0,55%
	Jaar 40	-0,60%	-0,60%	-0,61%
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	1,5%	8,0%
	Jaar 10	2,3%	3,4%	6,6%
	Jaar 20	4,3%	4,6%	4,8%
	Jaar 30	4,7%	4,7%	4,9%
	Jaar 40	5,7%	5,7%	5,7%
Mate van verlaging	Jaar 5	-5,9%	-8,6%	-6,9%
	Jaar 10	-11,9%	-10,2%	-9,4%
	Jaar 20	-11,1%	-11,0%	-11,2%
	Jaar 30	-11,6%	-11,6%	-11,4%
	Jaar 40	-10,6%	-10,6%	-10,7%

Hoe lager het startniveau van de solidariteitsreserve is, hoe groter de kans is op een verlaging van de uitkering op korte termijn. Op lange termijn is het verschil verwaarloosbaar klein tussen de verschillende varianten met een initieel startniveau van de solidariteitsreserve.

Baten en lasten van de solidariteitsreserve

Wanneer de solidariteitsreserve initieel met een lager percentage wordt gevuld, is meer storting vanuit overrendement aan de solidariteitsreserve benodigd. Derhalve leidt dit tot een toename van de lasten voor de jongeren aan de solidariteitsreserve. Daarnaast is de solidariteitsreserve initieel lager, waardoor de baten juist afnemen.

Conclusie bestuur

Het bestuur kiest voor een startniveau van de solidariteitsreserve van 5% voor zover de dekkingsgraad dat toelaat, zoals gewenst door sociale partners, met name om de kans op een verlaging van de pensioenuitkering op korte termijn te verkleinen. De transitiedoelstelling dat een startuitkering niet lager mag worden vindt het bestuur belangrijk. Dat houdt ook in dat de eerste jaren na transitie een verlaging niet wenselijk is. Wanneer uitkeringen niet verlaagd hoeven te worden helpt dat het vertrouwen in het pensioenfonds en het pensioenstelsel. Het bestuur weegt dit zwaarder dan de beperkt lagere vervangingsratio's als gevolg van het feit dat bij transitie minder uitgedeeld wordt.

Op basis van het overzicht van de baten en lasten van de solidariteitsreserve door de tijd vindt het bestuur het hebben van een initiële solidariteitsreserve belangrijk. Dat komt de transitiedoelstelling dat de uitkering niet verlaagd mag worden ten goede. Daarnaast is het initieel vormen van een solidariteitsreserve een stuk eerlijker en daarmee, naar de mening van het bestuur, evenwichtiger, dan het vullen van de solidariteitsreserve door middel van overrendement. Het bestuur acht het starten met een initiële solidariteitsreserve van groot belang en overeenkomen met de transitiedoelstelling (nr 4).

In het basis scenario kan gestart worden met een 5% solidariteitsreserve (zie voorrangsregels). Deze keuze heeft als bijkomend voordeel dat de nettoprofitteffecten van de verschillende deelnemersgroepen en leeftijden dicht bij elkaar komen te liggen. Een startniveau van 5% voor de solidariteitsreserve wordt evenwichtig geacht.

10.2. Motivatie vulling solidariteitsreserve

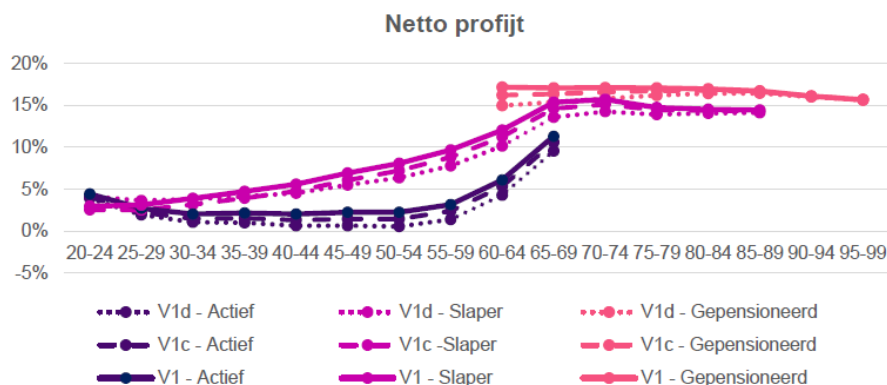
Het bestuur heeft de methode van het vullen van de solidariteitsreserve bekeken. Hierbij is eerst een keuze gemaakt tussen een dynamisch beleid en meerdere varianten van een statisch vulbeleid. Daarna zijn nog twee varianten van een dynamisch vulbeleid met elkaar vergeleken.

10.2.1. Dynamisch vulbeleid versus statisch vulbeleid

Variant naam in plaatjes	V1	V1c	V1d
Te beschouwen beleidsonderdeel			
Vullen solidariteitsreserve via overrendement	Dynamisch: Als $SR < 2\%$ dan 10,0% Als $2\% \leq SR < 4\%$ dan 7,5% Als $4\% \leq SR < 5\%$ dan 5,0% Als $SR > 5\%$ dan 0,0% (gekozen variant)	Statisch: 7% (alternatief)	Statisch: 5% (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1			
Uitdelen overschot	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee	Nee
Spreidingsperiode uitkeringsfase	1 jaar	1 jaar	1 jaar

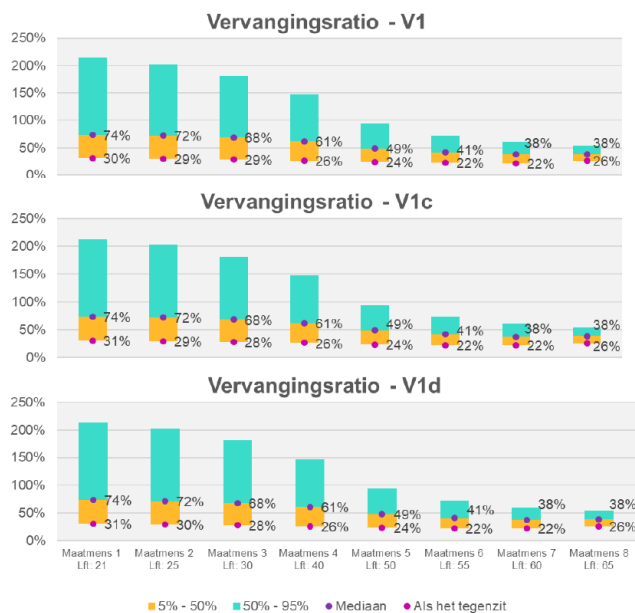
Het bestuur heeft eerder ook gekeken naar de vulling 10% voor deelnemers vanaf 58 jaar en 0% voor deelnemers onder 58 jaar. Het bestuur heeft echter afgezien van deze variant omdat dit niet toegestaan is op basis van vigerende wet- en regelgeving, en er ook geen zicht is (was) dat de regelgeving hierop wordt aangepast.

Delta netto profijt

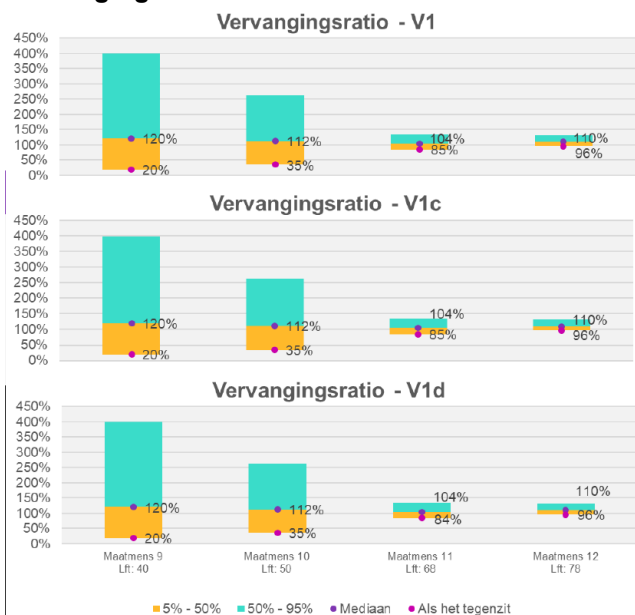
Het niet hanteren van een overrendement onafhankelijk statisch vulbeleid (V1c en V1d) leidt over het algemeen tot wat meer storting naar de solidariteitsreserve vanuit jongeren. Dit leidt dan ook tot een daling van de netto profijt effecten voor bijna alle leeftijden en groepen. Hoe lager de voeding van de solidariteitsreserve vanuit het overrendement, hoe groter dit effect is.

Vervangingsratio actieven

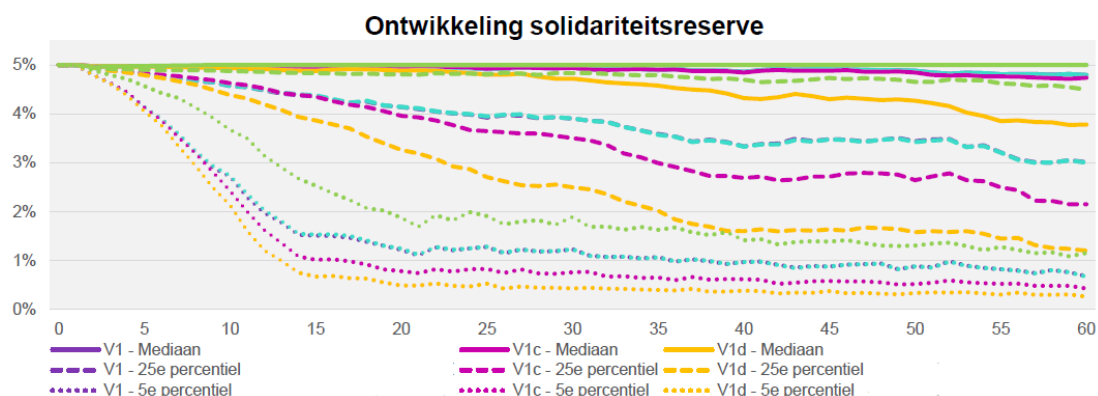

In het mediane scenario zijn er geen zichtbare verschillen tussen de varianten. In slecht weer scenario zijn de verschillen beperkt.

Vervangingsratio inactieven

Een wijziging in het vulmechanisme leidt zowel in het mediane als in een slecht weer scenario niet tot significante verschillen voor de inactieve maatmensen.

Let op: de paarse lijnen (V1) in de grafiek vallen samen met de lichtblauwe lijnen.

In de figuur zien we dat statisch vullen met 5% overrendement (V1d) ervoor zorgt dat het mediaan niveau van de solidariteitsreserve daalt op lange termijn. Hoe lager de voeding van de solidariteitsreserve via het overrendement, hoe groter dit effect. Ook zien we dat dynamisch spreiden leidt tot een betere vulling van de solidariteitsreserve in slecht weer scenario's (25% en 5% percentiel) vanaf jaar 10.

Kans op daling en mate van verlaging

	Jaar x	V1	V1c	V1d
Kans op verlaging in jaar x + Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,03%	-0,03%	-0,03%
	Jaar 10	-0,27%	-0,28%	-0,31%
	Jaar 20	-0,48%	-0,59%	-0,66%
	Jaar 30	-0,55%	-0,61%	-0,73%
	Jaar 40	-0,60%	-0,66%	-0,82%
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	0,7%	0,7%
	Jaar 10	2,3%	2,6%	3,0%
	Jaar 20	4,3%	5,5%	6,6%
	Jaar 30	4,7%	6,5%	8,1%
	Jaar 40	5,7%	6,8%	9,0%
Mate van verlaging	Jaar 5	-5,9%	-4,6%	-5,0%
	Jaar 10	-11,9%	-11,0%	-10,4%
	Jaar 20	-11,1%	-10,9%	-10,1%
	Jaar 30	-11,6%	-9,4%	-9,0%
	Jaar 40	-10,6%	-9,8%	-9,1%

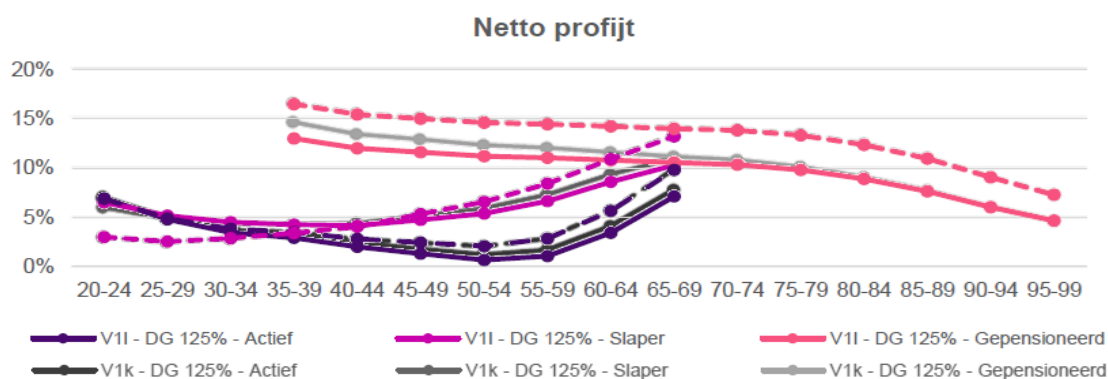
Een statisch vulbeleid laat een significant grotere kans op een verlaging van de uitkering zien, vooral na jaar 10. De mate van verlaging wordt wel iets minder bij een statisch vulbeleid, maar deze impact is niet zo groot als de impact op de kans op een verlaging.

Conclusie bestuur

De elementen van het solidariteitsbeleid dient in samenhang beoordeeld te worden. Het bestuur kiest voor de variant met dynamisch vullen van de solidariteitsreserve. Enerzijds omdat bij deze variant de solidariteitsreserve beter gevuld blijft over de jaren heen, ook in slecht weer scenario's, wat betekent dat de kans op een daling afneemt ten opzichte van de varianten met statisch vullen. Anderzijds omdat dynamisch vullen een evenwichtiger beeld laat zien bij de delta netto profijt resultaten voor bijna alle deelnemersgroepen en leeftijden.

10.2.2. Verschillende varianten dynamisch vulbeleid

Variant naam in plaatjes	V1k	V1l
Te beschouwen beleidsonderdeel		
Vullen solidariteitsreserve via overrendement	Dynamisch: Als $SR < 2\%$ dan 10,0% Als $2\% \leq SR < 4\%$ dan 7,5% Als $4\% \leq SR < 5\%$ dan 5,0% Als $SR > 5\%$ dan 0,0% (gekozen variant)	Dynamisch: Als $SR < 2\%$ dan 7,5% Als $2\% \leq SR < 4\%$ dan 5,0% Als $4\% \leq SR < 5\%$ dan 2,0% Als $SR > 5\%$ dan 0,0% (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1		
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee

De variant (V1k) met meer voeding vanuit het overrendement laat iets betere delta netto profijt resultaten zien dan de alternatieve variant voor alle leeftijden en groepen, maar met name voor de jonge nabestaanden.

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	WTP V1k	WTP V1I
1 – 21j	50 ^e percentiel	74,4%	74,2%
2 – 25j		72,5%	72,5%
3 – 30j		67,7%	67,8%
4 – 40j		60,7%	60,9%
5 – 50j		47,4%	47,4%
6 – 55j		40,2%	40,2%
7 – 60j		36,4%	36,4%
8 – 65j		36,3%	36,4%
1 – 21j	5 ^e percentiel	30,6%	30,7%
2 – 25j		29,5%	29,5%
3 – 30j		28,7%	28,7%
4 – 40j		26,2%	26,3%
5 – 50j		23,4%	23,4%
6 – 55j		22,1%	22,2%
7 – 60j		22,4%	22,2%
8 – 65j		26,2%	26,1%

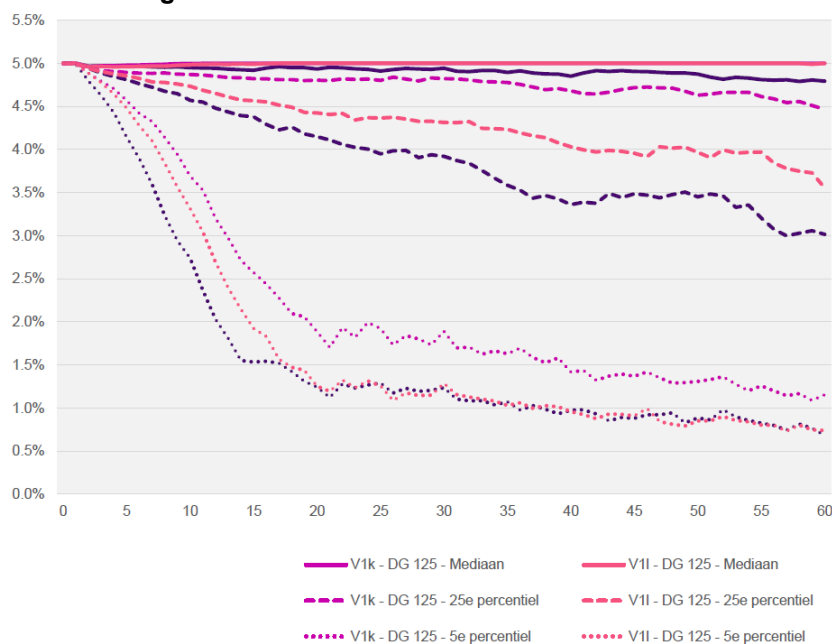
Er is weinig verschil waarneembaar tussen beide varianten in de vervangingsratio voor actieve maatmensen, zowel in de mediaan als in het slechtweerscenario.

Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	WTP V1k	WTP V1I
9 – 40j	50 ^e percentiel	121,5%	121,8%
10 – 50j		111,2%	111,2%
11 – 68j		98,1%	98,2%
12 – 78j		103,1%	103,1%
9 – 40j	5 ^e percentiel	20,1%	20,2%
10 – 50j		34,9%	35,3%
11 – 68j		82,3%	82,2%
12 – 78j		92,7%	92,7%

Ook bij de inactieve maatmensen is weinig verschil waarneembaar.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

De variant waarbij de solidariteitsreserve langzamer gevuld wordt vanuit het overrendement (V1l) leidt tot een minder gevulde solidariteitsreserve in het slechtweersscenario op lange termijn.

Kans op daling en mate van verlaging

	Jaar x	WTP - V1k	WTP - V1l
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,2%	0,2%
	Jaar 10	1,1%	1,4%
	Jaar 20	2,6%	3,4%
	Jaar 30	2,5%	3,2%
	Jaar 40	4,1%	4,9%
Mate van verlaging	Jaar 5	-12,1%	-13,4%
	Jaar 10	-12,9%	-11,6%
	Jaar 20	-12,5%	-10,4%
	Jaar 30	-11,1%	-8,8%
	Jaar 40	-10,7%	-9,7%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,02%	-0,03%
	Jaar 10	-0,14%	-0,16%
	Jaar 20	-0,32%	-0,35%
	Jaar 30	-0,27%	-0,28%
	Jaar 40	-0,44%	-0,47%

De variant (V1k) leidt tot een lagere kans op verlaging van de uitkering vanaf jaar 10. Wel laat variant V1k een iets hogere mate van verlaging zien dan de alternatieve variant V1l.

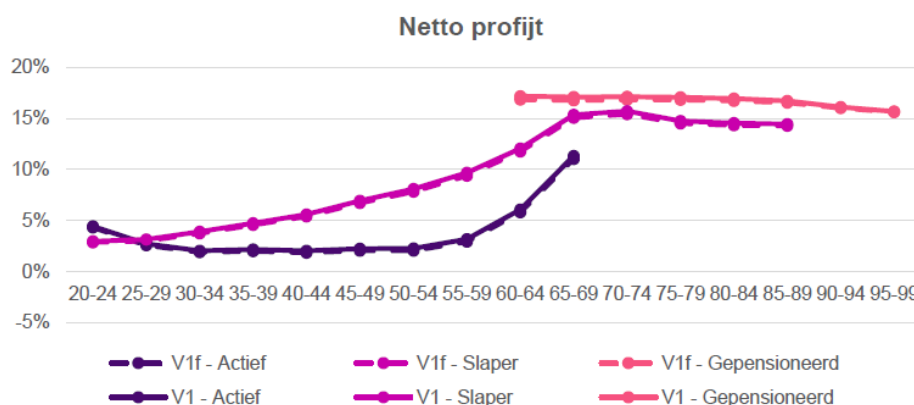
Conclusie bestuur

De elementen van het solidariteitsbeleid dienen in samenhang beoordeeld te worden. Het bestuur kiest voor de dynamische variant waarbij de solidariteitsreserve sneller gevuld wordt vanuit het overrendement als deze reserve leger raakt. Bij deze variant blijft de solidariteitsreserve beter gevuld in het slechtweerscenario en is de kans op een verlaging van de uitkering minder. Daarbij geldt dat de delta netto-profijtuitskomsten iets beter zijn dan bij de onderzocht alternatieve variant(en) voor alle deelnemersgroepen en leeftijden.

10.3. Motivatie maximale onttrekking solidariteitsreserve per jaar

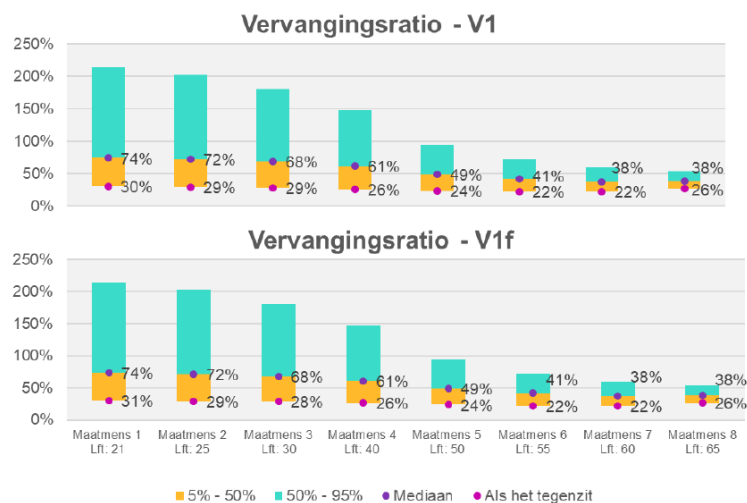
Het bestuur heeft het effect onderzocht van het begrenzen van de maximale onttrekking per jaar aan de solidariteitsreserve.

Variant naam in plaatjes	V1	V1f
Te beschouwen beleidsonderdeel		
Maximale onttrekking solidariteitsreserve per jaar	50% (gekozen beleid)	35% (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1		
Uitdelen overschot	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee
Spreadingsperiode uitkeringsfase	1 jaar	1 jaar

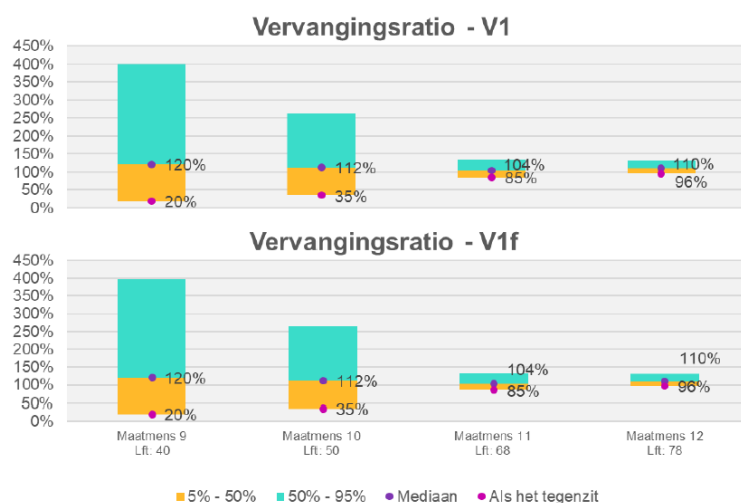
Het hanteren van een lagere maximale onttrekking per jaar aan de solidariteitsreserve leidt niet tot significant andere netto profijt effecten.

Vervangingsratio actieven

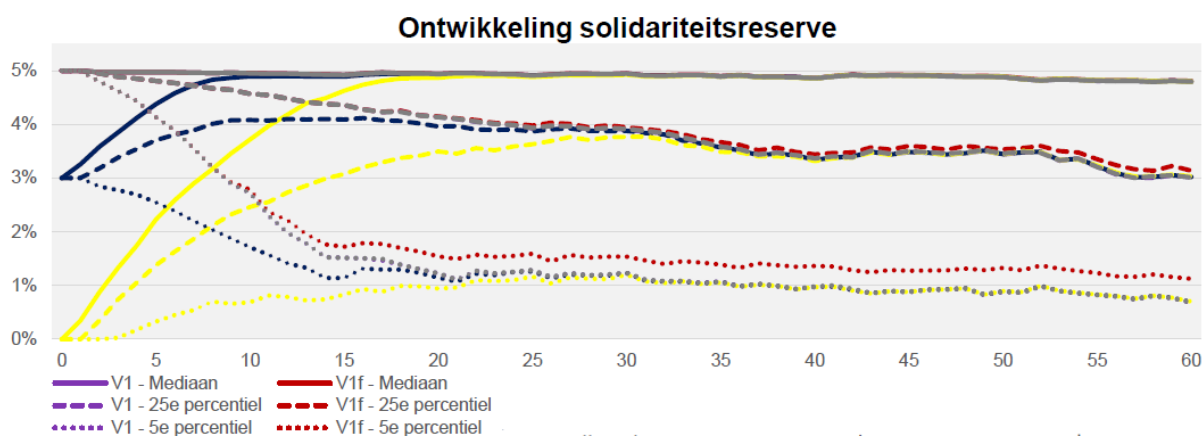

Een lagere maximale onttrekking per jaar aan de solidariteitsreserve (V1f) leidt tot zeer beperkte verschillen in de vervangingsratio van actieve maatmensen ten opzichte van de gekozen variant (V1), zowel in de mediaan als in slecht weer.

Vervangingsratio inactieven

Ook bij inactieve maatmensen leidt het wijzigen van de maximale jaarlijkse onttrekking aan de solidariteitsreserve niet tot significante verschillen in zowel de mediaan als in slecht weer.

Let op: de paarse lijnen (V1) vallen samen met de grijze lijnen in de grafiek.

Een lagere jaarlijkse onttrekking aan de solidariteitsreserve (V1f) leidt tot een beter gevulde solidariteitsreserve in slecht weer scenario (5% percentiel).

Kans op daling uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	V1	V1f
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	0,8%
	Jaar 10	2,3%	3,1%
	Jaar 20	4,3%	5,0%
	Jaar 30	4,7%	5,5%
	Jaar 40	5,7%	6,9%
Mate van verlaging	Jaar 5	-5,9%	-8,0%
	Jaar 10	-11,9%	-9,3%
	Jaar 20	-11,1%	-9,3%
	Jaar 30	-11,6%	-9,6%
	Jaar 40	-10,6%	-8,2%

Een lagere maximale jaarlijkse onttrekking aan de solidariteitsreserve (V1f) leidt tot een grotere kans op een daling in alle jaren. Ook leidt dit tot een grotere mate van verlaging tot jaar 5. Vanaf jaar 10 leidt een lagere onttrekking tot een kleinere mate van verlaging, omdat in dit geval de solidariteitsreserve in slecht weer beter gevuld is.

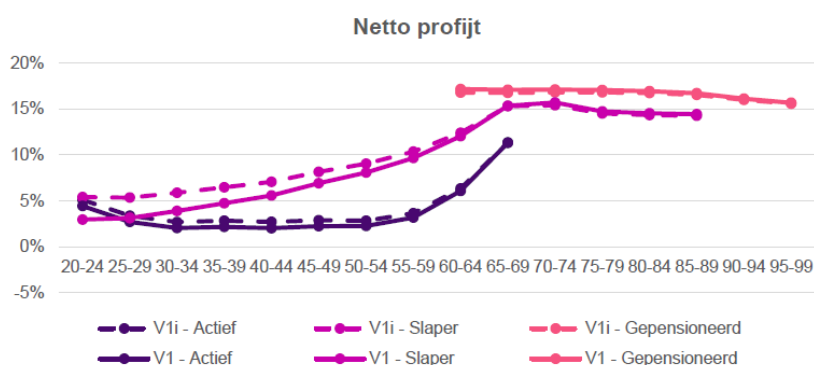
Conclusie bestuur

De elementen van het solidariteitsbeleid dienen in samenhang beoordeeld te worden. Het bestuur kiest voor een maximale jaarlijkse onttrekking aan de solidariteitsreserve van 50% conform de wens van sociale partners. Omdat de solidariteitsreserve goed gevuld blijft is de maximale onttrekking een minder bepalende keuze voor het solidariteitsbeleid. De kans op verlaging van de uitkering is bij deze variant kleiner dan bij het alternatief.

10.4. Motivatie uitdelen overschot solidariteitsreserve

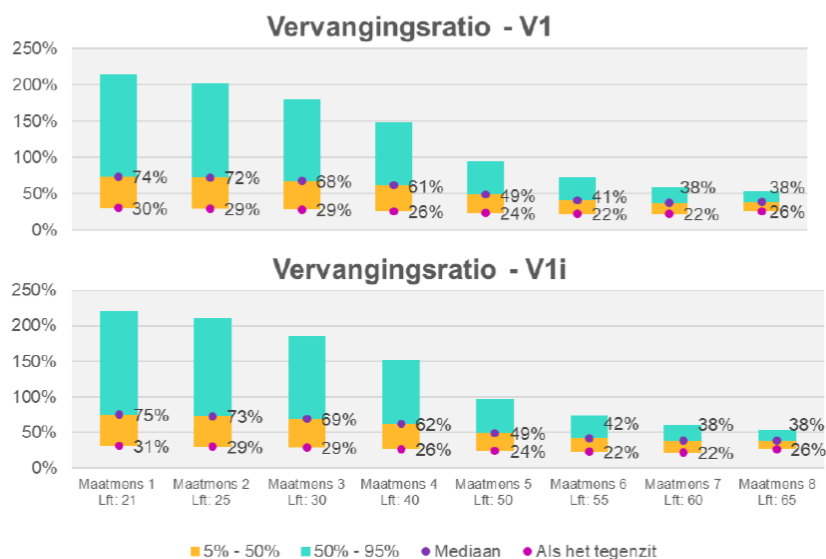
Het bestuur heeft het uitdelen van het overschot solidariteitsreserve onderzocht. Het uitdelen van het overschot solidariteitsreserve naar rato van het risicodragend kapitaal betekent dat de baten vanuit de solidariteitsreserve meer in lijn zijn met de lasten aan de solidariteitsreserve.

Variant naam in plaatjes	V1i	V1
Te beschouwen beleidsonderdeel		
Uitdelen overschot solidariteitsreserve	Naar rato risicodragend kapitaal conform toedelingsregels (gekozen variant)	Naar rato kapitaal (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1		
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee
Spreadingsperiode uitkeringsfase	1 jaar	1 jaar

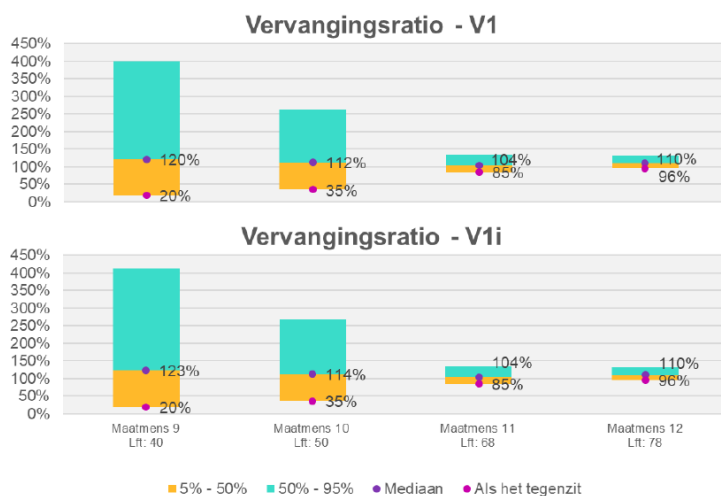
Indien het overschot van de solidariteitsreserve uitgedeeld wordt naar rato van risicodragend kapitaal (V1i) in plaats van naar rato kapitaal (V1), dan zorgt dat ervoor dat het delta netto profijt effect voor actieven en slapers beperkt hoger komt te liggen. Voor gepensioneerden volgt een zeer beperkte verlaging van het delta netto profijt effect. Het uitdelen naar rato van risicodragend kapitaal zorgt er dus voor dat de netto profijt effecten van verschillende deelnemersgroepen dichter bij elkaar komen te liggen.

Vervangingsratio actieven

In het mediane scenario leidt de variant waar uitgedeeld wordt naar rato van risicodragend kapitaal (V1i) met name voor jongere actieve maatmensen tot beperkt hogere vervangingsratio's, omdat meer overschot wordt uitgedeeld aan jongeren. In slecht weer scenario zien we weinig tot geen verschillen.

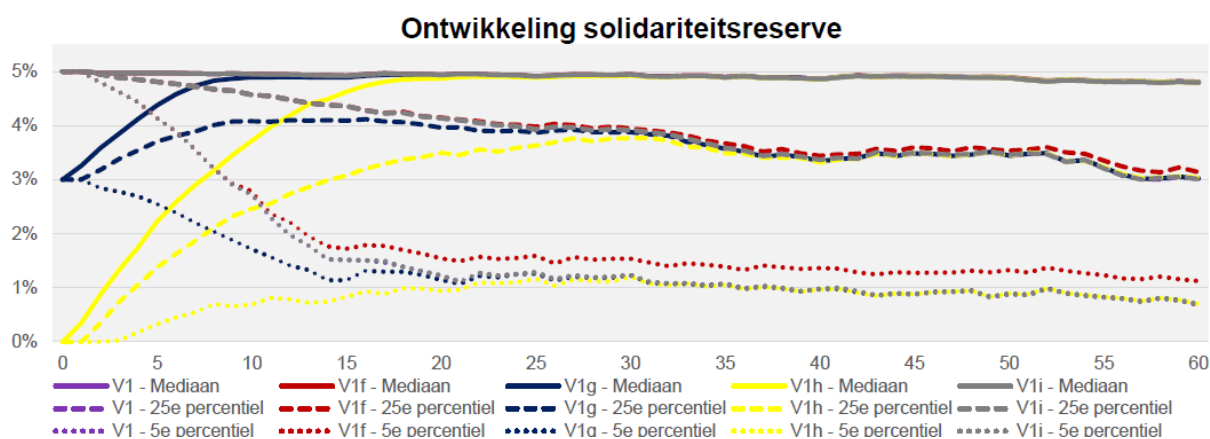
Vervangingsratio inactieven

In het mediane scenario leidt de variant waar uitgedeeld wordt naar rato van risicodragend kapitaal (V1i) voor een jonge slaper tot hogere vervangingsratio's ten opzichte van de variant waarbij uitgedeeld wordt naar rato van kapitaal. Voor oudere gepensioneerden leidt deze variant juist tot beperkt lagere vervangingsratio's. Dit komt omdat bij overschot van de solidariteitsreserve meer wordt uitgedeeld aan jongeren, ten koste van de ouderen. In een slecht weer scenario zien we geen verschillen.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

De manier van uitdelen van het overschot van de solidariteitsreserve heeft nauwelijks tot geen zichtbare invloed op de ontwikkeling van de solidariteitsreserve.

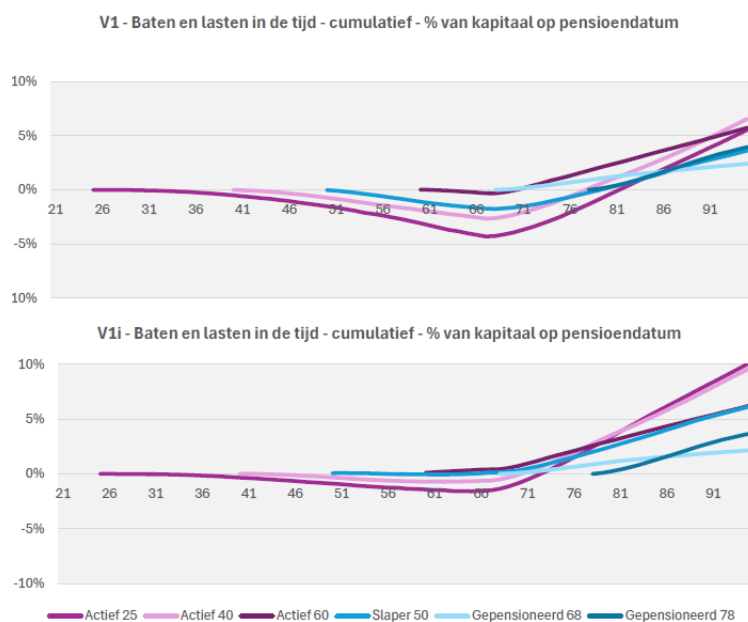
Kans op daling uitkering en mate van verlaging

De manier van uitdelen van het overschot van de solidariteitsreserve heeft nauwelijks invloed op de kans en mate van een verlaging. In de volgende tabel is de kans maal impact weergegeven van meerdere onderzochte alternatieve varianten.

	Jaar x	V1	V1b	V1c	V1d	V1e	V1f	V1g	V1h	V1i
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	0,5%	0,7%	0,7%	0,2%	0,8%	1,5%	8,0%	0,5%
	Jaar 10	2,3%	2,2%	2,6%	3,0%	1,1%	3,1%	3,4%	6,6%	2,3%
	Jaar 20	4,3%	4,3%	5,5%	6,6%	2,6%	5,0%	4,6%	4,8%	4,3%
	Jaar 30	4,7%	4,8%	6,5%	8,1%	2,5%	5,5%	4,7%	4,9%	4,7%
	Jaar 40	5,7%	5,7%	6,8%	9,0%	4,0%	6,9%	5,7%	5,7%	5,7%
Mate van verlaging	Jaar 5	-5,9%	-4,7%	-4,6%	-5,0%	-12,8%	-8,0%	-8,6%	-6,9%	-5,9%
	Jaar 10	-11,9%	-12,0%	-11,0%	-10,4%	-13,1%	-9,3%	-10,2%	-9,4%	-11,9%
	Jaar 20	-11,1%	-11,1%	-10,9%	-10,1%	-12,4%	-9,3%	-11,0%	-11,2%	-11,2%
	Jaar 30	-11,6%	-11,4%	-9,4%	-9,0%	-11,1%	-9,6%	-11,6%	-11,4%	-11,7%
	Jaar 40	-10,6%	-10,6%	-9,8%	-9,1%	-10,8%	-8,2%	-10,6%	-10,7%	-10,6%

Baten en lasten van de solidariteitsreserve

Het uitdelen van het overschot naar rato van risicodragend kapitaal, in plaats van kapitaal, leidt tot meer overschot uitdelen aan jongeren. Voor jongere deelnemers is dit gunstig, omdat deze hierdoor minder lasten ondervinden van de SR, terwijl de baten vanaf pensioenleeftijd gelijk zijn. Per saldo leidt dit tot een toename van het profijt van de solidariteitsreserve

Conclusie bestuur

Het bestuur kiest voor het uitdelen van het overschot van de solidariteitsreserve naar rato van het risicodragend kapitaal in plaats van naar rato van kapitaal, omdat dit tot een evenwichtiger gebruik van de solidariteitsreserve leidt. De baten en lasten van deze solidariteitsreserve liggen eerlijker verdeeld.

Daarnaast geldt dat deze methode de nettoprofijs effecten van verschillende deelnemersgroepen dichter bij elkaar brengt.

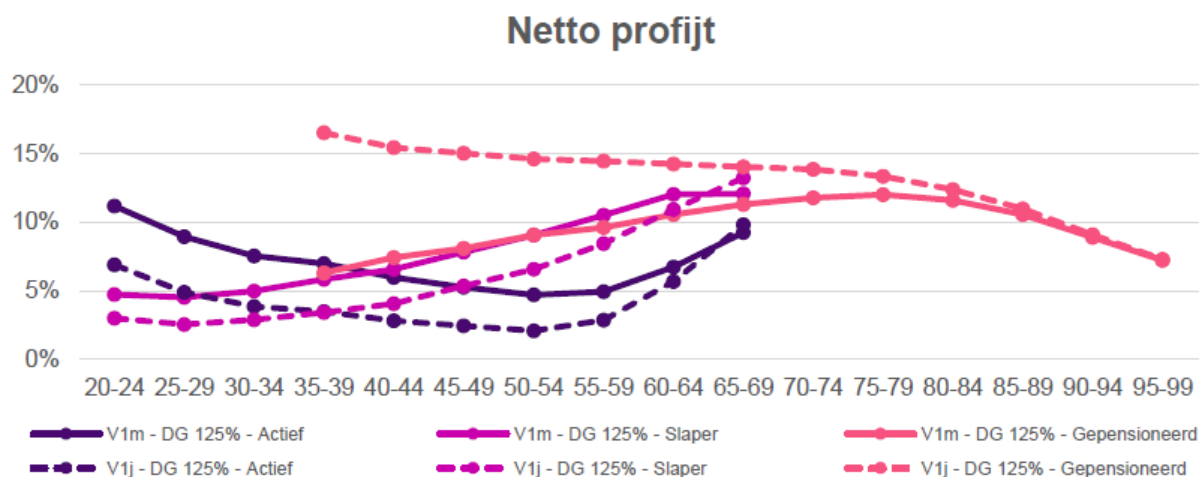
10.5. Motivatie bescherming bijna-gepensioneerden

Met bijna-gepensioneerden wordt de groep deelnemers die binnenkort met pensioen gaan bedoeld. Het bestuur wenst deze groep deelnemers te beschermen tegen forse daling van hun te verwachten pensioenuitkering als gevolg van een flinke daling van het pensioenkapitaal voordat deze wordt omgezet in een variabele uitkering.

De bedoelde bescherming houdt in dat er altijd één percentage aanvulling van de pensioenuitkering vanuit de solidariteitsreserve bepaald wordt. Dit percentage wordt over alle uitkeringen toegepast, ongeacht of voor een individu een verlies is opgetreden. Dat percentage aanvulling geldt dan ook voor nieuwe gepensioneerden. Dat kan betekenen dat er al meteen over de eerste uitkering een procentuele aanvulling wordt gegeven, ondanks dat de betreffende deelnemer nooit een achteruitgang van de pensioenuitkering heeft gehad. Deze deelnemer heeft echter wel een daling van het pensioenkapitaal gehad (uitgaande van een min of meer zelfde beleggingsmix rondom pensioendatum).

Deze extra beoogde bescherming van bijna gepensioneerden is daarnaast van opzet administratief en communicatief zeer praktisch, iedereen heeft altijd dezelfde aanpassing over de totale pensioenuitkering en er hoeven geen percentages per individu bijgehouden te worden. Nadeel is dat de lasten vanuit de solidariteitsreserve iets hoger zijn.

Variant naam in plaatjes	V1m	V1j
Te beschouwen beleidsonderdeel		
Bescherming bijna gepensioneerden vanuit solidariteitsreserve?	Ja (gekozen variant)	Nee (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1		
Spreadingsperiode uitkeringsfase	1 jaar	1 jaar

Het beschermen van bijna-gepensioneerden via de solidariteitsreserve (V1m) leidt tot delta netto profijt effecten die dicht bij elkaar liggen voor verschillende deelnemersgroepen dan wanneer enkel gepensioneerden worden gecompenseerd. Het bestuur acht het evenwichtiger als de netto-profijt effecten dicht bij elkaar liggen.

Jongeren profiteren van de hogere bescherming vanuit de solidariteitsreserve. Dit gaat wel ten koste van het delta netto profijt voor gepensioneerden (met name bij jonge nabestaanden), die ten opzichte van de variant waarbij enkel gepensioneerden beschermd worden minder bescherming ondervinden, doordat meer reserve wordt gebruikt voor het beschermen van nieuw gepensioneerden.

Vervangingsratio actieven

Maatmens	Percentiel	WTP V1j	WTP V1m
1 – 21j	50 ^e percentiel	74,1%	74,4%
2 – 25j		71,8%	71,5%
3 – 30j		68,0%	68,4%
4 – 40j		61,6%	62,4%
5 – 50j		48,6%	49,3%
6 – 55j		41,6%	42,0%
7 – 60j		37,8%	38,2%
8 – 65j		37,9%	38,1%
1 – 21j	5 ^e percentiel	30,6%	32,9%
2 – 25j		29,4%	32,0%
3 – 30j		28,6%	30,6%
4 – 40j		26,2%	28,6%
5 – 50j		23,9%	25,3%
6 – 55j		22,4%	23,8%
7 – 60j		22,2%	23,6%
8 – 65j		26,3%	27,0%

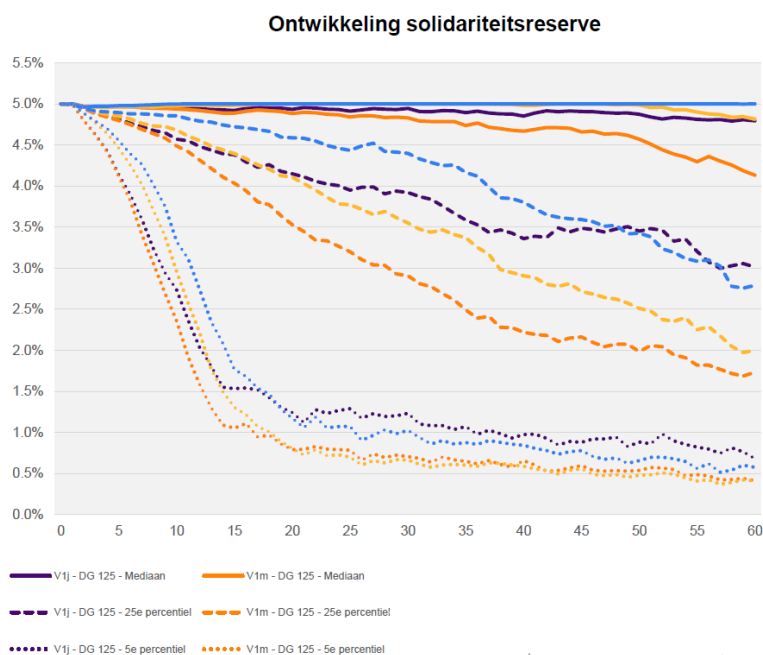
Over het algemeen leidt de variant waarbij bijna gepensioneerden gecompenseerd worden via de solidariteitsreserve (V1m) tot betere resultaten over de gehele linie, zowel in het mediane als in het slechtweerscenario.

Dit komt doordat in deze variant bij pensioneren de uitkering direct wordt beschermd voor in het verleden opgelopen dalingen. Vooral in het slechtweerscenario is dit gunstig.

Vervangingsratio inactieven

Maatmens	Percentiel	WTP V1j	WTP V1m
9 – 40j	50 ^e percentiel	122,7%	124,5%
10 – 50j		113,7%	114,7%
11 – 68j		102,3%	102,0%
12 – 78j		107,4%	107,2%
9 – 40j	5 ^e percentiel	20,2%	21,9%
10 – 50j		35,6%	38,1%
11 – 68j		84,0%	82,9%
12 – 78j		94,1%	93,8%

Voor slapers geldt, net als voor actieven, dat de bescherming van bijna gepensioneerden leidt tot hogere uitkomsten in zowel de mediaan als in slecht weer. Daarentegen leidt het beschermen van bijna gepensioneerden tot een achteruitgang voor de huidige gepensioneerden, omdat de solidariteitsreserve meer wordt belast, waardoor zij minder bescherming ondervinden. Nog steeds resulteert ook voor de gepensioneerden ten opzichte van het FTK echter een forse vooruitgang op basis van zowel delta netto profijt als vervangingsratio.

Het beschermen van bijna gepensioneerden leidt tot meer gebruik van de reserve en daarmee een lagere omvang van de reserve. Dit zien we zowel in het mediane scenario op de hele lange termijn als in het slechtweerscenario.

Kans op daling uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	WTP - V1j	WTP - V1m
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	0,7%
	Jaar 10	2,2%	3,1%
	Jaar 20	4,2%	7,4%
	Jaar 30	4,7%	9,5%
	Jaar 40	5,7%	11,2%
Mate van verlaging	Jaar 5	-4,7%	-6,1%
	Jaar 10	-12,0%	-11,2%
	Jaar 20	-11,3%	-9,6%
	Jaar 30	-11,6%	-9,0%
	Jaar 40	-10,6%	-9,0%
Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,02%	-0,04%
	Jaar 10	-0,26%	-0,34%
	Jaar 20	-0,47%	-0,71%
	Jaar 30	-0,54%	-0,85%
	Jaar 40	-0,61%	-1,01%

Het beschermen van bijna gepensioneerden leidt tot een hogere kans op een verlaging. Dit komt doordat de reserve vaker wordt aangewend voor de bescherming van nieuw gepensioneerden, wat ten laste gaat van de kans op een verlaging.

Neerwaartse deviatie uitkering

Voor de 40-jarige maatmens is de gemiddelde neerwaartse deviatie in de eerste 5 jaar bepaald ten opzichte van een startuitkering zonder bescherming vanuit de solidariteitsreserve.

De aanvullende bescherming vanuit de solidariteitsreserve komt boven op de bescherming die inherent is vanuit de langere spreidingsperiode in de uitkeringsfase (inkopen van een uitkering rekening houdend met de verhouding spreidingsvermogen/uitkeringsvermogen leidt al tot minder neerwaartse volatiliteit van de (start)uitkering. Deze aanvullende bescherming van bijna gepensioneerden leidt met name voor de startuitkering tot een bescherming en daarmee lagere neerwaartse volatiliteit. Zie hieronder in de tabel voor de onderzochte varianten wat de neerwaartse deviatie is. Variant V1o is de gekozen beleidsvariant.

Maatmens	WTP V1j	WTP V1k	WTP V1l	WTP V1m	WTP V1n	WTP V1o
4 – 40j	2,3%	1,6%	1,7%	2,1%	1,4%	1,3%

Conclusie bestuur

Het bestuur kiest voor het *wel* beschermen van bijna gepensioneerden via de solidariteitsreserve. Het beschermen van bijna gepensioneerden leidt weliswaar tot een grotere belasting op de solidariteitsreserve (met als gevolg een grotere kans op een daling en een minder gevulde reserve op lange termijn), maar het zorgt ook voor een groot voordeel bij de delta netto-profijteffecten. Deze delta netto-profijteffecten bewegen namelijk zodanig dat de effecten voor verschillende deelnemersgroepen en leeftijden dichter bij elkaar komen te liggen. Hierdoor ontstaat volgens het bestuur een evenwichtiger beeld.

De neerwaartse deviatie ten opzichte van de startuitkering zonder solidariteitsreserve wenst het bestuur laag te houden. Een combinatie van een langere spreidingsperiode en het aanvullend beschermen van bijna gepensioneerden via de solidariteitsreserve leidt tot de beste resultaten in termen van neerwaartse deviatie. Het bestuur acht dit wenselijk en evenwichtig.

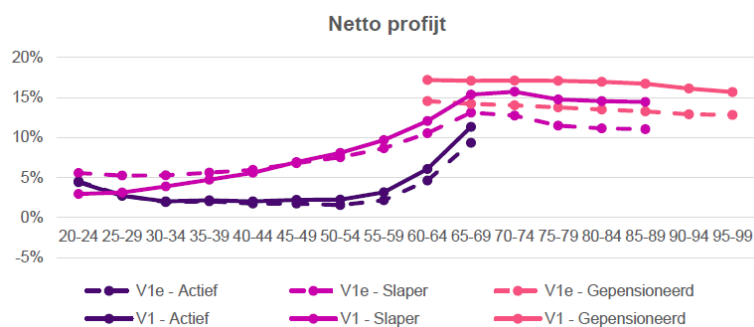
10.6. Motivatie spreidingsperiode in de uitkeringsfase

Het bestuur heeft opnieuw² de spreidingsperiode in de uitkeringsfase overwogen. Aanleiding hiervoor is dat een grotere spreidingsperiode er automatisch toe leidt dat bijna-gepensioneerden beter beschermd worden tegen het effect van een forse daling van het pensioenkapitaal vlak voor pensionering op de uiteindelijke variabele uitkering. Door een spreidingsperiode te hanteren ontstaat in het uitkeringscollectief een uitkeringsvermogen en een spreidingsvermogen (nog niet verdeelde resultaten). Inkoop in het uitkeringscollectief van nieuw-gepensioneerden betekent dat ook voor hen de pensioenuitkering aangepast wordt vanuit de solidariteitsreserve gelijk de reeds bestaande pensioengerechtigden.

Variant naam in plaatjes	V1e	V1
--------------------------	-----	----

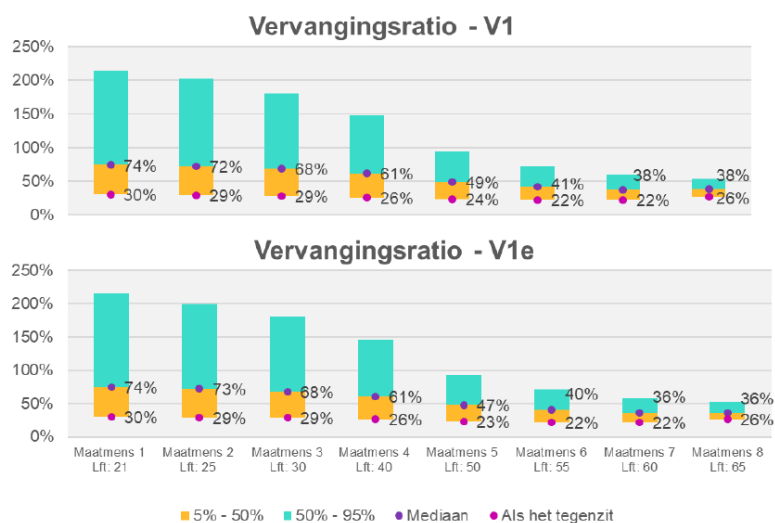
² Sociale partners hebben ook de spreidingsperiode onderzocht.

Te beschouwen beleidsonderdeel		
Spreadingsperiode uitkeringsfase	3 jaar (gekozen beleid)	1 jaar (alternatief)
Andere beleidsonderdelen die afwijken van gekozen beleidsvariant uit H7.1		
Uitdelen overschot	Naar rato kapitaal	Naar rato kapitaal
Bescherming bijna gepensioneerden	Nee	Nee

Het hanteren van een grotere spreadingsperiode in de uitkeringsfase (V1e) leidt tot hogere delta netto-profijs effecten voor jongere slapers, omdat er minder vaak gestort dient te worden naar de solidariteitsreserve. Daarentegen wordt voor ouderen minder vaak beroep gedaan op de reserve, wat leidt tot lagere pensioenuitkeringen in de SPR. Daarmee is sprake van een lager delta netto-profijs voor deze groep deelnemers.

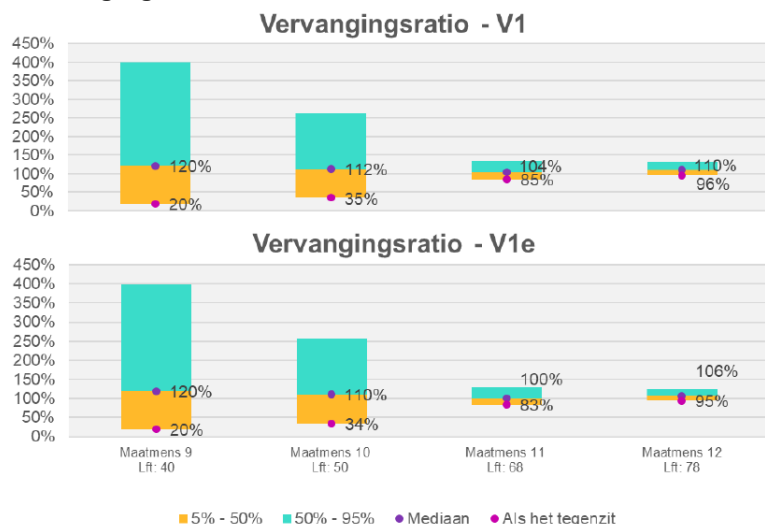
Vervangingsratio actieven

In het mediane scenario leidt een grotere spreadingsperiode in de uitkeringsfase (V1e) tot een lagere vervangingsratio voor oudere maatmensen. Dit komt omdat deze maatmensen door de grotere spreadingsperiode minder snel het (naar verwachting positieve) rendement uitgedeeld wordt.

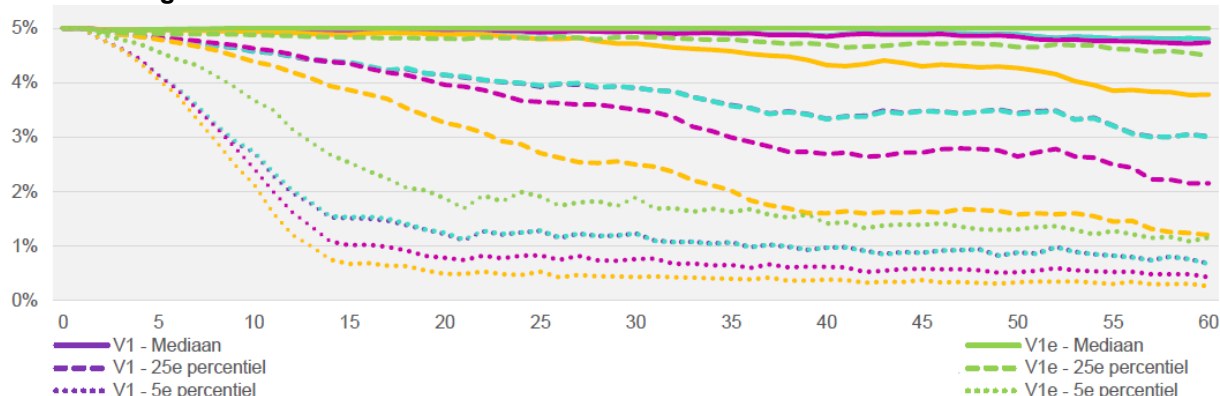
In een slecht weer scenario zien we weinig tot geen verschillen.

Vervangingsratio inactieven

Een grotere spreidingsperiode in de uitkeringsfase leidt tot een lagere vervangingsratio voor zowel slapers als gepensioneerden, doordat deze groepen minder snel de (naar verwachting) positieve resultaten in de pensioenuitkeringen verwerkt worden. Dit geldt met name voor oudere deelnemers. De impact van de spreidingsperiode in slecht weer is minder groot.

Ontwikkeling solidariteitsreserve

Let op: de paarse lijnen (V1) vallen samen met de lichtblauwe lijnen in de grafiek.

We zien dat een grotere spreidingsperiode in de uitkeringsfase leidt tot een beter gevulde solidariteitsreserve in het slechtweerscenario, aangezien dan minder (of minder vaak) onttrokken wordt uit de solidariteitsreserve. In het mediane scenario zijn er weinig verschillen tussen de verschillende spreidingsperiodes.

Kans op daling uitkering en mate van verlaging

	Jaar x	V1	V1e		Jaar x	V1	V1e
Kans op verlaging in jaar x	Jaar 5	0,5%	0,2%	Kans op verlaging in jaar x * Mate van verlaging in jaar x	Jaar 5	-0,03%	-0,03%
	Jaar 10	2,3%	1,1%		Jaar 10	-0,27%	-0,14%
	Jaar 20	4,3%	2,6%		Jaar 20	-0,48%	-0,32%
	Jaar 30	4,7%	2,5%		Jaar 30	-0,55%	-0,27%
	Jaar 40	5,7%	4,0%		Jaar 40	-0,60%	-0,43%
Mate van verlaging	Jaar 5	-5,9%	-12,8%				
	Jaar 10	-11,9%	-13,1%				
	Jaar 20	-11,1%	-12,4%				
	Jaar 30	-11,6%	-11,1%				
	Jaar 40	-10,6%	-10,8%				

Een grotere spreidingsperiode in de uitkeringsfase leidt tot een kleinere kans op een verlaging. In het geval van een verlaging is de mate van de verlaging wel groter, met name op korte tot middellange termijn.

Conclusie bestuur

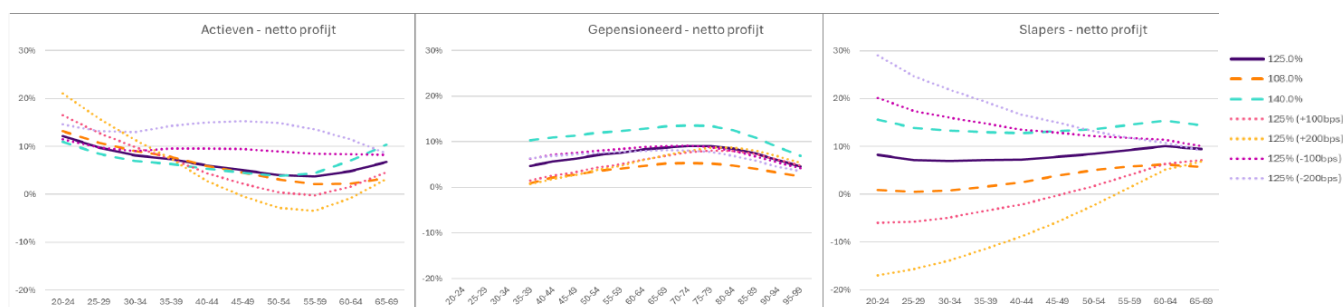
Het bestuur kiest voor een spreidingsperiode in de uitkeringsfase van 3 jaar, vooral gedreven door de extra 'automatische' bescherming hiervan voor bijna-gepensioneerden. De nadelen van een langere spreidingsperiode (op de hoogte van de uitkeringen) wegen niet op tegen dit grote voordeel. Het verhogen van de spreidingsperiode naar 3 jaar zorgt voor een kleinere kans op een verlaging van de uitkering. Spreiden van resultaten in het uitkeringscollectief betekent dat de solidariteitsreserve beter gevuld blijft.

11. Bijlage: Renteafhankelijke herverdeling

Algemeen

In de rentescenarioset +2%-punt resulteren voor actieven en slapers negatieve netto-profijt-effecten. Door het gebruiken van de bestuurlijke ruimte kan vermogen herverdeeld worden ten gunste van actieven en (jonge) slapers (zie paragraaf 6.4).

De netto profijt effect voor de actieven, gepensioneerden en slapers voor de verschillende onderzochte scenario's in de gevoeligheidsanalyse zijn als volgt.

Hieruit blijkt dat bij het rentescenario plus 2%-punt 200bps zowel een negatief delta netto profijt voor (jonge) slapers resulteert als ook voor oudere actieven.

Het bestuur heeft besloten dat deze vermogensherverdeling wordt gedragen vanuit het gehele vermogen, iedereen draagt hieraan bij (ook de (jonge) slapers en actieven zelf). Hierbij tekenen we aan dat oudere deelnemers (voornamelijk oude gepensioneerden), als gevolg van de spreidingstermijn van 10 jaar, in relatieve zin minder bijdragen (evenals aan de vulling van de solidariteitsreserve en compensatie afschaffing doorsneesystematiek).

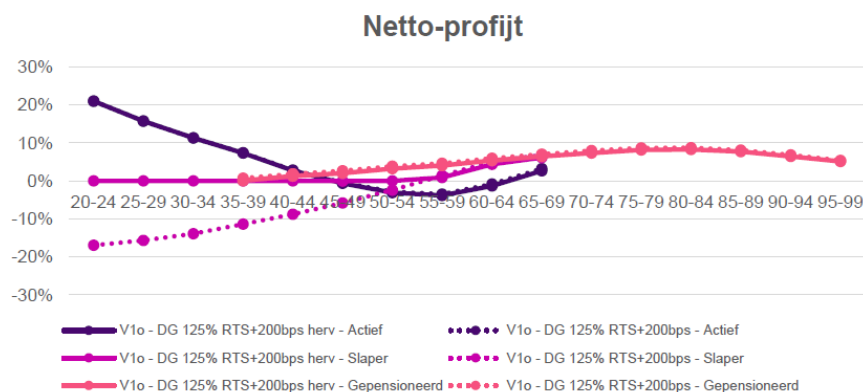
De herverdeling moet binnen de wettelijk geboden ruimte blijven. Een deelnemer kan niet minder vermogen krijgen dan 95% van het vermogen dat deze deelnemer zou hebben gehad bij het toepassen van de standaardmethode zonder deze herverdeling. In feite betekent dit dat het vermogen dat gepaard gaat met herverdelen niet meer kan bedragen dan 5%.

De voorgestelde herverdelingsstaffel kosten in het renteschokscenario plus 200bps scenario ca. 3,4% van de TV verdeeld naar 1,1%-punt voor (jonge) slapers en 2,3% voor de oudere actieven.

Herverdeling actieven

De herverdelingsstaffel van vermogen ten gunste van actieven heeft het bestuur 'opgehangen' aan de reeds bestaande compensatie afschaffen doorsneesystematiek omdat dit een instrument is om voor deze groep deelnemers het delta netto profijt te verbeteren.

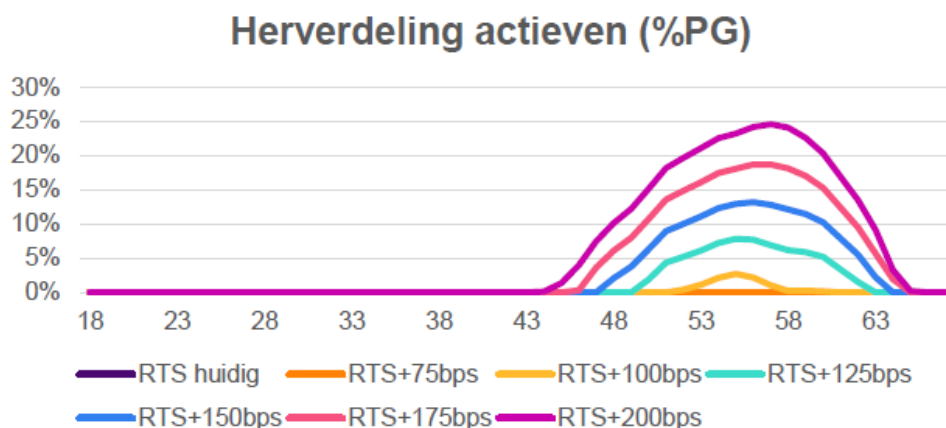
De compensatiestaffel afschaffen doorsneesystematiek kent een bredere range aan leeftijden waarvoor een compensatie is vastgesteld. Breder dan deelnemers met een negatief delta netto profijt. Het bestuur is van mening dat deze bestuurlijke ruimte alleen ingezet wordt voor de deelnemers die ook daadwerkelijk een negatief delta netto profijt hebben. Zie de donkerpaarse lijn in onderstaande grafiek.

Voor het rente +2%-punt scenario hebben de actieven van ca. 44 jaar en ouder een negatief delta netto profijt. De hierbij behorende herverdelingsstaffel is afgeleid, waarbij ook renteafhankelijke staffels zijn afgeleid voor andere renteniveaus (met stappen van 25 basispunten). Omdat er twee groepen deelnemers zijn waarvoor de bestuurlijke ruimte ingezet wordt, ontstaat een vicieuze cirkel: als de ene groep vermogen erbij krijgt gaat de andere groep achteruit en vice versa. Er is derhalve gekozen voor een “trigger” in termen van 25bp renteverandering. Hoe?

Er is berekend dat een 1%-punt rentestijging leidt tot ca. -/-11%-punt daling van het delta netto profijt. Herverdeling wordt zodanig toegepast dat een delta netto profijt van 0% resulteert, met een absolute ondergrens aan het delta netto profijt van -/-5%. Dit betekent een marge van -/-5% punt. Een rentestijging van meer dan 45 basispunten (ongeveer gelijk aan -/-5% gedeeld door -/- 11% =) leidt derhalve tot een overschrijding. Om wat prudentier te zitten is gekozen voor een “trigger” in termen van 25basispunten renteverandering.

Onderstaande grafiek geeft grafisch weer hoe die renteafhankelijke herverdelingsstaffels voor actieven eruit zien.

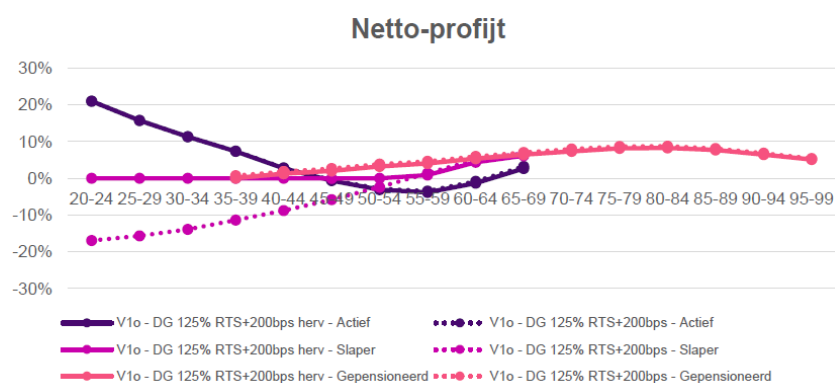

Of in tabelvorm:

Gem. rente t.o.v. 30-9-2024	75bps ≤ RTS < 100bps	100bps ≤ RTS < 125bps	125bps ≤ RTS < 150bps	150bps ≤ RTS < 175bps	175bps ≤ RTS < 200bps	RTS ≥ 200bps
Piek (% PG)	N.v.t.	2,7%	7,8%	13,2%	18,7%	24,6%
Beginleeftijd	N.v.t.	52	50	48	46	44
Eindleeftijd	N.v.t.	60	62	63	64	65
# deelnemers	N.v.t.	682	970	1.216	1.402	1.616

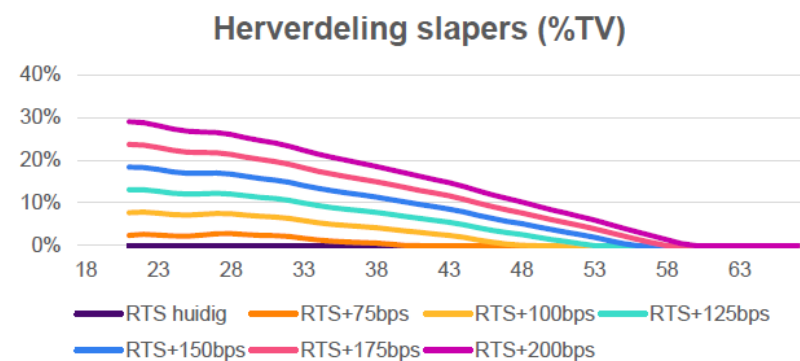
Herverdeling jonge slapers

De herverdelingsstaffel van vermogen ten gunste van (jonge) slapers heeft het bestuur ‘opgehangen’ aan de waarde op moment van de transitie. Slapers krijgen extra vermogen toebedeeld op basis van de technische voorziening.

In de grafiek is te zien dat – voor het rentescenario + 2%-punt - herverdeling voor slapers is toegepast tot het niveau waarop het delta netto profijt minimaal nul bedraagt.

Zoals hierboven aangegeven is ook voor (jonge) slapers is de herverdelingsstaffel renteafhankelijk afhankelijk van dezelfde “trigger”.

In tabelvorm met als voorbeeld een 21-jarige slaper:

Gem. rente t.o.v. 30-9-2024	75bps ≤ RTS < 100bps	100bps ≤ RTS < 125bps	125bps ≤ RTS < 150bps	150bps ≤ RTS < 175bps	175bps ≤ RTS < 200bps	RTS ≥ 200bps
Verhoging leeftijd 21 (% TV)	2,4%	7,8%	13,1%	18,4%	23,7%	29,0%
Eindleeftijd	39	48	52	55	57	59
# deelnemers	972	2.625	3.406	3.983	4.359	4.724

Rentetrigger

Concreet heeft het bestuur besloten om voor de rente waarmee bepaald wordt welke herverdelingsstaffel van toepassing is de gemiddelde rente behorende bij de pensioenverplichtingen van het fonds te gebruiken. Ter illustratie bedraagt per 30 september 2024 de gemiddelde rente 2,1%. Ten behoeve van de uitvoerbaarheid van deze herverdeling dient afgesproken te worden met de pensioenuitvoerder wat het laatst mogelijke vaststellingsmoment van de herverdelingsstaffel is, rekening houdend met de transitie per 1 januari 2027.

Op dat moment zijn de volgende parameters dus van belang:

- Per deelnemer de leeftijd van de deelnemer;
- De gemiddelde rente, ten opzichte van de gemiddelde rente op 30 september 2024 (2,1%);

Voorbeeld:

Bij een rentestand van 3% (90 basispunten hoger dan 30 september 2024) geldt de staffel volgens de tabel voor $75\text{bps} \leq \text{RTS} < 100\text{bps}$. Ofwel, geen herverdeling naar actieven en een verhoging die begint op 2,4% van de voorziening voor slapers.

12. Bijlage: Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
ABTN	Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. Document met beleidsmatige en technische uitgangspunten van het fonds.
Actieve deelnemer	Deelnemer die nog pensioen opbouwt. Hieronder vallen ook arbeidsongeschikte deelnemers.
AFM	Autoriteit Financiële Markten. Toezichthouder op onder meer communicatie en gedrag in de financiële sector.
Agreed Upon Procedures (AUP)	Opgedragen specifieke werkzaamheden van de externe accountant, gericht op feitelijke bevindingen en niet op een oordeel.
AO/IC	Administratieve Organisatie en Interne Controle. Inrichting van processen, functiescheiding en controles.
AOW	Algemene Ouderdomswet. Wettelijke basisvoorziening voor ouderen.
AUP-rapport	Rapport met feitelijke bevindingen uit de AUP-werkzaamheden.
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Pensioenuitkering bij arbeidsongeschiktheid.
Bandbreedte	Vooraf vastgestelde marge waarbinnen een uitkomst acceptabel is.
Basisvariant	Hoofdscenario waarmee andere scenario's worden vergeleken.
Beleidsdekkingsgraad	Gemiddelde dekkingsgraad volgens de wettelijke systematiek.
Beheersingsmaatregel	Maatregel om risico's te voorkomen, te signaleren, te beperken of te corrigeren.
Beleggingsketen	Geheel van partijen, processen en systemen voor beheer en verwerking van beleggingen.
Bestuurlijke ruimte	Ruimte voor het bestuur om binnen de wet vermogen anders te verdelen om de transitie evenwichtiger te maken. Ook wel discretionaire ruimte genoemd. Per artikelen 10a, 10b, 10d, 10e, 23, 25, 35, 115a, 115c van de Pensioenwet.
BRP	Basisregistratie Personen. Bron voor persoonsgegevens zoals naam, adres en woonplaats.
Cohort	Leeftijdsgroep of deelnemersgroep die gezamenlijk wordt beoordeeld.
Collectieve uitkeringsfase	Uitkeringsfase waarin aanpassingen voor uitkeringsgerechtigden collectief worden verwerkt.
Compensatie afschaffen doorsneesystematiek	Compensatie voor actieve deelnemers die nadeel ondervinden van het vervallen van de oude doorsneesystematiek.
Compensatiedepot	Afgezonderd vermogen dat bij de transitie wordt ingezet voor compensatie afschaffen doorsneesystematiek.
Compliance-risico	Risico dat wet- en regelgeving niet juist wordt nageleefd.
Conversie	Omzetting van bestaande administratie, aanspraken of data naar een nieuwe structuur of nieuw systeem.
Control framework	Samenhangend geheel van beheersmaatregelen en controles.
Correctiebeleid	Beleid dat beschrijft hoe fouten worden vastgesteld, beoordeeld, hersteld en vastgelegd.

Dataprofiling	Onderzoek naar patronen, volledigheid, afwijkingen en kwaliteit van data.
DataTrust	Externe specialist die in dit dossier is ingezet voor dataprofiling en data-analyses.
Datakwaliteitsbeleid	Beleid waarin uitgangspunten, normen, risicobereidheid en beheersing van datakwaliteit zijn vastgelegd.
Deelnemer	Persoon die pensioen opbouwt, heeft opgebouwd of pensioen ontvangt uit de regeling.
Deelnemersrisico-indicatoren (DRI)	Indicatoren waarmee risicovolle groepen of dossiers binnen de deelnemerspopulatie worden bepaald.
Dekkingsgraad	Verhouding tussen het vermogen van het fonds en de pensioenverplichtingen.
Delta netto profijt	Verschil tussen het netto profijt in het huidige stelsel en het nieuwe stelsel.
DNB	De Nederlandsche Bank. Toezichthouder op pensioenfondsen en banken.
Dossiercontrole	Controle van individuele dossiers aan de hand van bronstukken en administratieve gegevens.
Doorsneesystematiek	Oude systematiek waarbij premie en opbouw niet leeftijdsafhankelijk waren.
ERB	Eigenrisicobeoordeling. Integrale beoordeling van risico's door het fonds.
EY	Externe accountant die in dit dossier AUP-werkzaamheden uitvoert.
Fall-back	Terugvaloptie of noodscenario bij problemen in planning of uitvoering.
Fiduciair manager	Partij die coördineert binnen de vermogensbeheerketen en toezicht houdt op de uitvoering.
Fit-gap-analyse	Analyse van wat standaard uitvoerbaar is en waar maatwerk nodig is.
Fondsorgaan	Formeel orgaan binnen het pensioenfonds, zoals bestuur, verantwoordingsorgaan of raad van toezicht.
FTK	Financieel Toetsingskader. Huidig wettelijk kader voor financiële beoordeling van pensioenfondsen.
Generieke verhoging	Algemene verhoging die voor alle betrokken deelnemers of rechten geldt.
Get clean	Fase waarin bestaande datakwaliteitsproblemen worden opgeschoond.
Go/no-go-moment	Formeel beslismoment om wel of niet door te gaan met een volgende stap.
Good practice	Door toezichthouder of sector gegeven praktijkrichtlijn of handreiking.
Governance	Inrichting van sturing, besluitvorming, toezicht, rollen en verantwoordelijkheden.
Herleidbaarheid	Mogelijkheid om gegevens, mutaties en berekeningen terug te voeren naar broninformatie.
Herverdeling	Verschuiving van vermogen tussen groepen of doeleinden. Zie ook bestuurlijke ruimte.

Hoorrecht	Recht van vertegenwoordigers van pensioengerechtigden om hun zienswijze te geven op voorgenomen keuzes.
Idella	IT-leverancier voor de pensioenadministratie in dit dossier.
Individueel pensioenvermogen	Persoonlijk pensioenvermogen van een deelnemer in de nieuwe regeling.
Invaren	Omzetting van bestaande pensioenaanspraken en -rechten naar de nieuwe pensioenregeling.
Invaarbesluit	Formeel bestuursbesluit om in te varen.
Invaarbonus	Extra verhoging van persoonlijke pensioenvermogens bij invaren.
Invaarmoment	Moment waarop de omzetting naar de nieuwe regeling feitelijk plaatsvindt.
IRM	Integraal Risicomanagement. Systematische aanpak voor het herkennen en beheersen van risico's.
IT-auditor	Onafhankelijke auditor die IT-processen en IT-beheersing toetst.
IT-readiness	Mate waarin systemen, koppelingen, autorisaties en processen technisch klaar zijn.
Kader Datakwaliteit	Raamwerk van de Pensioenfederatie voor het aantoonbaar vaststellen en beheersen van datakwaliteit.
KDE	Kritiek data-element. Gegeven dat essentieel is voor een juiste uitvoering en transitie.
Ketenpartner	Partij in de uitvoerings- of vermogensbeheerketen die gegevens of diensten levert.
Maatmens	Een gemiddeld fictief persoon die een deelnemersgroep of leeftijdscohort vertegenwoordigt.
Materieel risico	Risico of fout met betekenisvolle impact op aanspraken, uitkeringen of financiële uitkomsten.
Maximaal toegestane afwijking (MTA)	Grens waarbinnen een individuele afwijking nog als niet-materieel wordt beschouwd.
Mediaan	Middelste uitkomst in een verdeling van scenarioresultaten.
MVEV	Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is de wettelijke ondergrens voor het eigen vermogen van een pensioenfonds.
Nabestaandenpensioen	Pensioen voor partner of kinderen na overlijden van de deelnemer.
NAW-gegevens	Naam-, adres- en woonplaatsgegevens.
Netto profijt	Het verschil tussen de marktwaarde van verwachte toekomstige pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg. Deze maatstaf moet worden gebruikt bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (Wtp) en toont per generatie of men erop voor- of achteruit gaat.
NOREA	Beroepsorganisatie van IT-auditors.
Operationele reserve	Reserve voor operationele risico's en mutaties na invaren.
Operational readiness	Mate waarin organisaties betrokken bij de uitvoering gereed zijn.
Opdrachtbevestiging	Formele vastlegging van de opdracht aan het fonds om de nieuwe regeling uit te voeren.
Opt-in	Bewuste keuze om deel te nemen aan een optie of aanvullende regeling.

Opt-out	Bewuste keuze om niet deel te nemen aan een optie of aanvullende regeling.
Outlier	Afwijkende uitkomst, dossier of datapunt dat extra onderzoek vraagt.
Pensioenadministratie	Geheel van processen en systemen voor registratie van rechten, aanspraken, uitkeringen en mutaties.
Pensioenbureau	Interne uitvoeringsorganisatie van het fonds.
Pensioenfederatie	Brancheorganisatie van pensioenfondsen.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus franchise.
Pensioenaanspraak	Het recht op een nog niet ingegaan Pensioen, uitgezonderd overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.
Pensioenvermogen	Vermogen dat in de nieuwe regeling voor een deelnemer beschikbaar is.
Pensioenverwachting	Verwachte pensioenuitkomst op basis van scenario's en aannames.
Pensioenuitvoerder	Partij die de pensioenregeling feitelijk uitvoert.
Plausibiliteitscontrole	In het kader van de Wtp is dit het proces waarbij pensioenfondsen de betrouwbaarheid, integriteit en juistheid van hun rekenmodellen en transitieberekeningen aantonen. Fondsen moeten onderbouwen dat de modellen kloppen, aannames evenwichtig zijn en de effecten van invaren goed zijn berekend.
Premiedekkingsgraad	Mate waarin de premie voldoende is om de opbouw te dekken.
Pressure cooker	Versneld werkproces om in korte tijd een reactie of uitwerking op te leveren.
Raad van toezicht	Interne toezichthouder van het pensioenfonds.
RAVC	Risk Appetite Value Chain. Model voor het koppelen van risicohouding aan strategische doelen.
RCA	Root Cause Analyse. Analyse van de achterliggende oorzaak van een fout of afwijking.
Reconciliatie	Aansluitcontrole tussen verschillende systemen, datasets of totalen.
Restrisico	Risico dat overblijft na uitvoering van beheersmaatregelen.
Risicobereidheid	Mate waarin risico's bestuurlijk acceptabel worden gevonden.
Risicogroep	Groep deelnemers met een verhoogde kans op afwijkingen of fouten.
Risicohouding	Algemene houding van het fonds ten opzichte van risico's.
Risico-indicator	Kenmerk dat wijst op verhoogde kans op fouten, afwijkingen of kwetsbaarheden.
Risico-inventarisatie	Systematische inventarisatie van risico's.
Risicopreferentieonderzoek	Onderzoek onder deelnemers naar hun voorkeuren rond beleggings- en pensioenrisico.
Scenarioanalyse	Analyse van uitkomsten onder verschillende economische of operationele scenario's.
Servicedocument Toetsmoment 2	Document van de Pensioenfederatie dat betrekking heeft op de borging van de datakwaliteit tijdens en na de transitie, en in

	het bijzonder bij de toepassing van de omrekenmethoden en de vorming van de persoonlijke pensioenvermogens.
SIVI	Standaard voor gegevensuitwisseling binnen de financiële sector.
Slechtweerscenario	Scenario met ongunstige uitkomsten voor rendement, rente of pensioenontwikkeling.
Sleutelfunctiehouder	Een sleutelfunctiehouder is een bepalende functionaris binnen pensioenfondsen en verzekeraars, belast met onafhankelijk toezicht op risicobeheer, compliance, interne audit of actuariële zaken.
Slaper	Ook wel gewezen deelnemer, persoon die pensioen heeft opgebouwd bij SPHN, maar nu geen pensioen meer opbouwt en nog niet met pensioen is.
Solidariteitsreserve	De solidariteitsreserve in de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een verplichte, collectieve buffer binnen de nieuwe solidaire premieregeling.
Solidaire premieregeling (SPR)	Nieuwe pensioenregeling waarin premie-inleg plaatsvindt in combinatie met collectieve solidariteitsmechanismen.
Spreidingsperiode	Periode waarover financiële resultaten worden verdeeld in de collectieve uitkeringsuitfase.
STP-graad	Mate van Straight Through Processing, dus automatische verwerking zonder handmatige tussenkomst.
Stay clean	Fase waarin de datakwaliteit na opschoning op peil blijft.
Stuurgroep	Overleggroep van sociale partners (vertegenwoordigers van werkgever en ondernemingsraad).
Target Operating Model (TOM)	Beschrijving van processen, taken, verantwoordelijkheden, gegevensuitwisseling en fallbackprocedures in de keten.
Technische voorziening (TV)	Actuariële waarde van de pensioenverplichtingen.
Toedelingsregels	Regels voor de verdeling van rendement of vermogen over deelnemers.
Transitie	Overgang van het oude pensioenstelsel naar de nieuwe regeling onder de Wtp.
Transitie-effect	Effect van de overgang op pensioenuitkomsten of netto profijt
Transitie-FTK	Het transitie-FTK (Financieel Toetsingskader) is een versoepelde set financiële regels die pensioenfondsen helpt om de overbruggingsperiode tot de invoering van het nieuwe pensioenstelsel (vóór 2028) te overbruggen.
Transitieplan	Plan van sociale partners waarin keuzes voor de nieuwe regeling en het invaren zijn vastgelegd.
TWK-mutatie	Mutatie met terugwerkende kracht.
Uitbestedingsrisico	Risico dat ontstaat doordat werkzaamheden door externe partijen worden uitgevoerd.
Uitkeringsfase	Fase waarin pensioen wordt uitgekeerd.
Uitvoeringsovereenkomst	Overeenkomst tussen werkgever en pensioenfonds met afspraken over de uitvoering van de pensioenregeling.

UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.
Value Based ALM-methode (VBA-methode)	Alternatieve invaarmethode naast de 'Standaardmethode'.
Verantwoordingsorgaan	Wettelijk voorgeschreven pensioenfondssorgaan met enige adviesrechten en waaraan bestuur uiteindelijk verantwoording aflegt over het gevoerd beleid.
Vervangingsratio / VVR	Verhouding tussen pensioenuitkering en (pensioengevend) inkomen.
Vierogenprincipe	Controle door minimaal twee personen.
VPaaS	Pensioenadministratieplatform van Idella.
Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)	Waarde van de pensioenverplichtingen op basis van de gebruikte grondslagen.
Vorrangsregel	Volgorde waarin vermogen bij invaren wordt verdeeld over doelen en groepen.
Vrijwillige voortzetting	Mogelijkheid om pensioenopbouw voort te zetten na uitdiensttreding onder voorwaarden.
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.
Wtp	Wet toekomst pensioenen.
WTW	Externe partij die onafhankelijke toetsberekeningen uitvoert.
Xtendis	Documentmanagementsysteem waarin dossiers digitaal zijn opgeslagen.

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	Recommendations
1. Besturingsfilosofie	1. Besluitvorming voldoet niet aan DNB-eisen	1. De besluitvormingsprocessen binnen het pensioenfonds voldoen niet aan de eisen van De Nederlandsche Bank (DNB), waardoor instemming met invaren vertraagd wordt/uitblijft	K5. Zeer waarschijnlijk	Juridisch	E1. Laag	5	1. Gebruikmaken van "Good Practices".	K3. Mogelijk	E1. Laag	3	5. Voorbereiden op 'kort cyclische besluitvorming', zodat na reactie van DNB geanticipeerd kan worden op beantwoording vragen van DNB door vastleggen extra (reken) capaciteit bij externe adviseurs, interne capaciteit bij het bureau en bestuurlijke capaciteit om vragen van DNB uit te werken en bestuurlijk zsm te kunnen beantwoorden
							2. Inhuren externe expertise die ervaring heeft met de criteria die DNB stelt aan zorgvuldigheid van besluitvorming.				6. Vast agendapunt in periodieke overleggen. (Stuurgroep, Overleg Bestuur-VO-RvT, Overleg Idella etc
							3. High Level mijlpalen planning.				7. Fit Gap analyse uitvoeren op PDC Idella
							4. Ervaringen en kennis uitwisselen met andere fondsen.				
							5. Transparante verslaglegging: Audittrail van alle besluiten en onderliggende analyses.				

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
							6. Kwartaaloverleg met SFH-ers (informer)				
							7. Vast agendapunt in periodieke overleggen met stakeholders (Stuurgroep, Overleg Bestuur-VO-RvT, Overleg Idella, etc.)				
							8. 'pressure cooker' organiseren, zodat na reactie van DNB geanticipeerd kan worden op beantwoording vragen van DNB				
							9. Inrichting van het fonds in de WTP conform 'de standaard', geen exotisch keuzes die tot mogelijke vertraging van de system-inrichting kunnen leiden				
				Operationeel / IT	E4. Aanzienlijk	20	1. Gebruikmaken van "Good Practices".	K3. Mogelijk	E4. Aanzienlijk	12	
							2. Inhuren externe expertise die ervaring heeft met de criteria die DNB stelt aan zorgvuldigheid van besluitvorming.				
							3. High Level milestones planning.				
							4. Ervaringen en kennis uitwisselen met andere fondsen.				
							5. Transparante verslaglegging: Audittrail van alle besluiten en onderliggende analyses.				
							6. Kwartaaloverleg met SFH-ers (informer)				
							7. Vast agendapunt in periodieke overleggen met stakeholders (Stuurgroep, Overleg Bestuur-VO-RvT, Overleg Idella, etc.)				
							8. 'pressure cooker' organiseren, zodat na reactie van DNB geanticipeerd kan worden op beantwoording vragen van DNB				
							9. Inrichting van het fonds in de WTP conform 'de standaard', geen exotisch keuzes die tot mogelijke vertraging van de system-inrichting kunnen leiden				
				Reputatie	E4. Aanzienlijk	20	1. Gebruikmaken van "Good Practices".	K3. Mogelijk	E3. Gemiddeld	9	
							2. Inhuren externe expertise die ervaring heeft met de criteria die DNB stelt aan zorgvuldigheid van besluitvorming.				
							3. High Level milestones planning.				
							4. Ervaringen en kennis uitwisselen met andere fondsen.				

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
							5. Transparante verslaglegging: Audittrail van alle besluiten en onderliggende analyses. 6. Kwartaaloverleg met SFH-ers (informereren) 7. Periodiek overleg met stakeholders				
	2. Vertrek of langdurig uitval van sleutelpersonen	1. het vertrek of langdurig uitvallen van belangrijke personen in het project en/of bestuur leidt tot verlies van cruciale kennis en capaciteit. Dit kan vertraging veroorzaken in beleidsvorming, besluitvorming en uitvoering, en verhoogt het risico op onzorgvuldige keuzes of fouten in de transitie. Dit is een oorzaak voor scenario 1; "Besluit voldoet niet aan de eisen van de DNB"	K4. Waarschijnlijk	Operationeel / IT	E3. Gemiddeld	12	1. Identificeren Key person(s) 2. Uiterlijk 3 maanden voor start project extra medewerkers aantrekken i.v.m. inwerkperiode. 3. Identificeren van taken waar nu geen achtervang voor is. 4. Inwerken medewerkers op geïdentificeerde taken. 5. Aanstelling Fiduciair Manager 6. Eventueel vastleggen ontbrekende procedures, werkinstructies van deze geïdentificeerde taken. 7. Kennisborging via documentatie, overdrachtsprocedures en centrale kennisbank. 8. De geplande invaardatum van 1-1-2027 doorschuiven tot 1-1-2028 9. Periodiek overleg met stakeholders om te informeren. 10. Samenwerking met inhuur kennis en kunde bij externe partijen om effecten te beheersen	K3. Mogelijk	E3. Gemiddeld	9	
				Financieel	E4. Aanzienlijk	16	1. Samenwerking met inhuur kennis en kunde bij externe partijen om effecten te beheersen	K3. Mogelijk	E3. Gemiddeld	9	
	3. Vertraging in besluitvorming	1. De toezichthouder (DNB) kan tijdige besluitvorming vertragen door een grote	K2. Onwaarschijnlijk	Operationeel / IT	E5. Groot	10	1. De geplande invaardatum van 1-1-2027 doorschuiven tot 1-1-2028 2. Scenario-analyse en planning van alternatieve transitiedata. 3. Intensieve afstemming met toezichthouder over status en termijnen.	K2. Onwaarschijnlijk	E3. Gemiddeld	6	

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	Recommendations
	door toezichthouder	hoeveelheid invaarverzoeken of door aanpassing van wettelijke termijnen als gevolg van politieke besluitvorming. Dit kan leiden tot vertraging in de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.					4. Contractuele afspraken met ketenpartners (zoals Visma) over flexibiliteit bij transitiedata.				
							5. Communicatieplan om stakeholders tijdig te informeren bij vertraging.				
				Reputatie	E3. Gemiddeld	6	1. Communicatieplan om stakeholders tijdig te informeren bij vertraging.	K2. Onwaarschijnlijk	E2. Beperkt	4	
							2. Contractuele afspraken met ketenpartners (zoals Visma) over flexibiliteit bij transitiedata.				
							3. Intensieve afstemming met toezichthouder over status en termijnen.				
			4. Scenario-analyse en planning van alternatieve transitiedata.								
			5. De geplande invaardatum van 1-1-2027 doorschuiven tot 1-1-2028								
2. Kapitaal management	1. Beleggingsbeleid niet tijdig vastgesteld en geïmplementeerd aan WTP-risicohoudingen	1. Niet passende beleggingsfortefuille waardoor de vastgestelde risicohouding niet gehaald wordt dus; het fonds voldoet niet aan wettelijke en strategische vereisten.	K3. Mogelijk	Dekkingsgraad	E5. Groot	15	1. Ontwikkel strategisch beleggingsbeleid na vaststelling risicohouding per cohort.	K2. Onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	8	8. Onderzoek de inzet van een Fiduciair Manager
				Juridisch	E5. Groot	15	1. Ontwikkel strategisch beleggingsbeleid na vaststelling risicohouding per cohort.	K2. Onwaarschijnlijk	E5. Groot	10	
							2. Communiqueer nieuwe beleid met stakeholders				
				Operationeel / IT	E3. Gemiddeld	9	1. Ontwikkel het nieuwe strategisch beleggingsbeleid, door Vaststelling risicohoudingen per cohort en opname in implementatieplan.	K2. Onwaarschijnlijk	E2. Beperkt	4	
							2. Inzet van een Fiduciair Manager				
							3. Onderdeel go/no go beslissing, incl toetsing RVT				
							4. Vroegtijdige afstemming tijdslijnen				
				Reputatie	E4. Aanzienlijk	12	1. Ontwikkel strategisch beleggingsbeleid na vaststelling risicohouding per cohort.	K2. Onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	8	
	2. Communiqueer nieuwe beleid met stakeholders										
						12	1. Monitoren ontwikkeling dekkingsgraad en rente			6	

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
	2. Daling van de dekkingsgraad vóór invaardatum	1. Een significante daling van de dekkingsgraad vóór de invaardatum van de Wet toekomst pensioenen (WTP) kan leiden tot lagere pensioenpotten voor deelnemers en een verlies van vertrouwen in het pensioenfonds.	K3. Mogelijk	Dekkingsgraad	E4. Aanzienlijk		2. Renteaftdekking verhogen vóór invaardatum om schokken in de dekkingsgraad op te vangen. Dekkingsgraad moet > 110% zijn.	K2. Onwaarschijnlijk	E3. Gemiddeld		9. Onderzoek of het inzetten van afdekking aandelenrisico gewenst is
							3. Heldere communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op dekkingsgraad.				
							4. Afstemming met sociale partners: Betrek sociale partners tijdig bij besluitvorming over invaardatum en communicatie.				
							5. Escalatieprotocol: voor acute dalingen en besluitvorming over mitigatie.				
							6. Uitstellen invaarmoment				
							7. Raadpleging van toezichhouder (DNB) bij twijfel				
							8. Analyse afdekking aandelenrisico in 2026				
	2. Afwijken van de markt in verhoging van de pensioenen	2. Afwijken van de markt in verhoging van de pensioenen	K3. Mogelijk	Reputatie	E5. Groot	15	1. Escalatieprotocol: bij significante dalingen en besluitvorming over mitigatie.	K3. Mogelijk	E2. Beperkt	6	10. Zorg voor heldere communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op dekkingsgraad. Alseek hoe onze bescherming in elkaar steekt
							2. Afstemming met sociale partners: Betrek sociale partners tijdig bij besluitvorming over invaardatum en communicatie.				
							3. Heldere communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op dekkingsgraad				
							4. Renteaftdekking verhogen vóór invaardatum om schokken in de dekkingsgraad op te vangen. Dekkingsgraad moet > 110% zijn.				
							5. Documentatie van complete besluitvorming en onderbouwing van evenwichtigheid.				
							6. Proactieve communicatie: uitleg over wettelijke kaders en beperking				
	3. Te hoge dekkingsgraad vlak voor invaren in WTP	1. Omschrijving: vlak voor invaren stijgt de dekkingsgraad dusdanig dat genomen besluiten inzake het evenwichtigheidskader,	K4. Waarschijnlijk	Operationeel / IT	E4. Aanzienlijk	16	1. Monitoren ontwikkeling dekkingsgraad en rente	K3. Mogelijk	E2. Beperkt	6	1. Uitzoeken of extra inhaalindexatie mogelijk is vlak voor invaren
							2. Helder communicatie: Leg vooraf uit dat marktrisico's invloed hebben op de dekkingsgraad en potgrootte				5. Voorbereiden op 'kort cyclische

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
		buffers, compensatie etc. herzien moeten worden. Scenario doet zich voor bij een DKG >140%. Bij een dekkingsgraad boven 140% wordt extra gevuld, maar is overleg vereist over de verdeling. Sociale partners treden in overleg als deze situatie zich voordoet.					3. Heldere governance: escalatieprocedure bij afwijkingen. 4. Documentatie van complete besluitvorming en onderbouwing van evenwichtigheid. 5. Raadpleging van toezichhouder (DNB) bij twijfel. 6. Proactieve communicatie: uitleg over wettelijke kaders en beperkingen. 7. Transparante Q&A en webinars voor deelnemers. 8. Aanvullende berekeningen maken om de evenwichtigheid te toetsen al suit de monitoring blijkt dat het fonds mogelijk boven 140% uit komt. 9. Swaption met collar zal eveneens een te hoge dekkingsgraad beschermen doordat de collar constructie de stijging beperkt 10. Uitstel invaarmoment				besluitvorming', zodat na reactie van DNB geanticipeerd kan worden op beantwoording vragen van DNB door vastleggen extra (reken) capaciteit bij externe adviseurs, interne capaciteit bij het bureau en bestuurlijke capaciteit om vragen van DNB uit te werken en bestuurlijk zsm te kunnen beantwoorden
3. Reputatie management	1. Deelnemers ervaren onduidelijkheid over rechten, door onvoldoende communicatie, of onenigheid over de gemaakte keuzes en berekeningen	1. Verminderde draagvlak/vertrouwen voor het fonds door de overgang naar de WTP	K4. Waarschijnlijk	Operationeel / IT	E4. Aanzienlijk	16	1. Communicatieplan 2. Professioneel communicatie-bureau ingehuurd 3. Regelmatige nieuwsbrieven en andere uitingen per thema / aspect 4. Contactmogelijkheden diversificeren, openstellen en publiceren 5. Vinger aan de pols via bijv. "critical friends" als klankbord m.b.t. effectiviteit van voorgenomen communicatie uitingen 6. Communicatie-kanalen toespitsen op voorkeuren van doelgroepen 7. Communiceren over evenwichtigheid en uitvoerbaarheid van de regeling 8. Registratie van binnenkomende vragen 9. Deelnemers in een vroeg stadium betrekken 10. Communicatie aan laten sluiten bij de overheidscampagne 11. Deelnemers krijgen tijdig transitiebrieven toegestuurd.	K3. Mogelijk	E3. Gemiddeld	9	2. Zorg voor fonds-specifieke informatie in de communicatie om een eenduidige en duidelijke verhaallijn hebben.

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	Recommendations
						12. Informeer werknemers van recent door Haskoning overgenomen bedrijven proactief over de geldende pensioenregelingen en de onmogelijkheden voor waardeoverdracht. 13. Training van PB medewerkers: Voor consistente uitleg en begeleiding. 14. In de planning is de rol van het VO en de RvT expliciet opgenomen. 15. De mijlpalen waar de opinies van de SFH-ers nodig/verplicht zijn maken onderdeel uit van de WTP-planning. 16. Deelname aan pensioen-driedaagse van Wijzer in geldzaken *); (*Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes.) 17. Regulier overleg en kennissessies.					
		Reputatie	E3. Gemiddeld	12	1. Dezelfde als bovenstaande 17 maatregelen	K3. Mogelijk	E1. Laag	3			
		2. Het risico dat één of meerdere deelnemers een juridische procedure starten in verband met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling.	K4. Waarschijnlijk	Juridisch	E2. Beperkt	8	1. zelfde maatregelen	K2. Onwaarschijnlijk		E2. Beperkt	4
							2. Individuele aandacht voor de deelnemers bij geschillen				
							3. Instemming transitieplan met de vereniging van gepensioneerden				
							4. Hardheidsclausule voor schreinerende gevallen				
	2. Onvoldoende kennis bij pensioenbureau voor behandeling van vragen en	1. Omschrijving: het pensioenbureau beschikt niet over voldoende kennis om vragen en klachten van deelnemers adequaat te	K3. Mogelijk	Reputatie	E4. Aanzienlijk	12	1. SPO Training en kennisontwikkeling voor medewerkers van het pensioenbureau.	K2. Onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	8	4. Zorg voor een duidelijke communicatie en verdeling van 'taken en verantwoordelijkheden' tussen het fonds en de

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	Recommendations
	klachten. Dit kan leiden tot ontevreden deelnemers, een toename van klachten en reputatieschade voor het fonds.	behandelen. Dit kan leiden tot ontevreden deelnemers, een toename van klachten en reputatieschade voor het fonds.									sponsor, het stuurgroepoverleg kan hiervoor gebruikt worden.
							2. Kennisbank en FAQ voor snelle en consistente beantwoording van vragen.				11. Geleerde lessen van ingevaren fondsen ophalen en selecteren welke meenemen in de werkwijze
							3. Escalatieprocedure voor complexe vragen en klachten.				
							4. Monitoring van klachten en analyse van trends om kennisgaten te identificeren.				
							5. Communicatieplan om deelnemers proactief te informeren en misverstanden te voorkomen				
							6. 4-ogen principe				
4. Regeling en (IT) uitvoering	1. Stopzetten/ geen levering van pensioenproduct door Idella	1. Geen service verlener om de regeling beheerst uit te voeren op 01-01-2027; vertraging	K3. Mogelijk	Financieel	E4.	12	1. Goed contract met Idella afsluiten, inclusief goede betalingsafspraken opnemen in contract	K3. Mogelijk	E4.	12	3. Controleer of afspraak over betaling bij stoppen product ook onderdeel is van de exit-clausule
					Aanzienlijk	15	1. Monitoring van Visma's marktpositie en tijdige signalering van strategische wijzigingen. (vertrek andere afnemers)	K2. Onwaarschijnlijk	E4.	8	
				Operationeel / IT	2. Samenwerking met Innovact/VPaaS klanten, met als doel gezamenlijk werken naar een standaard product met vooraf overeengekomen functionaliteit.						
					3. Continuïteitsgarantie/Escrow: Idella, danwel diens aandeelhouder draagt zorg voor een constructieve waarbij de pensioenadministratie kan worden voortgezet, mocht Idella niet meer in staat zijn het pensioenproduct te leveren.						
					4. Escrow overeenkomst: is een overeenkomst tussen de maker van software, zijn klanten en een escrow-agent. De overeenkomst garandeert dat de klant in bepaalde gevallen kan beschikken over de laatste broncode van IV-PA.						
					5. Goede exit-clausule opnemen in overeenkomst met Idella						

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
	2. IT-infrastructuur voor WTP-uitvoering niet tijdig gerealiseerd	1. De implementatie van de Wet toekomst pensioenen (WTP) kan voor 1-1-2028 niet beheerst plaatsvinden.	K3. Mogelijk	Operationeel / IT	E5. Groot	15	1. End-to-end testscenario's inclusief reconciliatie tussen administratie en custodian.	K2. Onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	8	
							2. Data-validatie en audittrail voor alle vermogensmutaties.				
							3. Gebruikmaken van gestandaardiseerde SIVI-datakoppelingen				
							4. Implementeer standaard Target Operating Model: Fiduciair Manager aanstellen.				
							5. Gedetailleerde implementatieplannen overeenkomen.				
							6. Monitoren voortgang implementatieplannen				
							7. Overleg met andere pensioenfondsen die hun administratie hebben belegd bij Idella.				
							8. Idella levert een overzicht van de zaken die worden opgeleverd, inclusief een omschrijving van iedere functionaliteit en daarbij hoe mutaties werken.				
							9. Idella levert een plan van aanpak met nieuwe tijdslijnen en een aantoonbaar "harde en haalbare mijlpalenplanning".				
							10. Het pensioenfonds heeft de mogelijkheid een audit uit te voeren bij Idella. Idella levert een testplan op waarop de functionaliteiten zullen worden getest na oplevering en voor livegang.				
							11. VPaaS contract met Idella overeengekomen met opzegmogelijkheden gerelateerd aan mijlpalenplanning.				
							12. Inrichting governance met leveranciers				
	3. Onvoldoende IT-deskundigheid bij beoordeling van IT-changes	1. pensioenfonds beschikt niet over voldoende interne IT-kennis: geen IT-readiness; onbeheerste overgang in de transitie	K5. Zeer waarschijnlijk	Operationeel / IT	E5. Groot	25	1. Vooraf dienen de scope, doelstellingen en verwachte resultaten van de IT-veranderingen bekend te zijn.	K2. Onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	8	
							2. Vooraf dienen de risico's en afhankelijkheden te zijn geïdentificeerd.				
							3. Vooraf dient er een testplan opgesteld te worden. Het testplan moet de test scenario's, testgegevens, testomgeving, testtools, testrollen en testschema's bevatten.				

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	Recommendations
							4. Er moeten verschillende soorten tests worden uitgevoerd, zoals component-tests, integratietests, functionele tests en prestatietests, om te verifiëren of de wijziging aan de specificaties voldoet en geen bestaande functionaliteit verstoort.				
							5. Huidige pensioenbureau medewerkers beschikken over voldoende kennis om de verwachtingen te beschrijven en de verschillende testen uit te voeren.				
							6. Capaciteit inhuren om "run"- werkzaamheden tijdelijk uit te voeren (pensioenadministratie)				
							7. Capaciteit inhuren om op programma code niveau en changemanagement niveau de dienstverlener te challengen.				
							8. Contractuele verplichting voor dienstverleners om gedetailleerde change-documentatie en risicoanalyses aan te leveren [DORA].				
							9. Directeur vervult CISO-ro (Chief Information Security Officer) en controleert de voortgang en resultaten.				
	4. Onvoldoende datakwaliteit bij transitie naar WTP	1. Uiteindelijk; In het kader van de WTP-transitie worden fouten gemaakt bij het bepalen van persoonlijke pensioenvermogens	K2. Onwaarschijnlijk	Operationeel / IT	E4. Aanzienlijk	8	1. Planning Datakwaliteit is onderdeel van Planning WTP met strakke deadlines	K1. Zeer onwaarschijnlijk	E4. Aanzienlijk	4	
							2. Kader Datakwaliteit volgen				
							3. Monitoring door te voeren correcties ('get clean'),				
							4. Monitoren (stay clean)				
							5. Controll framework tbv toetsingmoment 2				
							6. Optijd beginnen met testen				
				Juridisch	E3. Gemiddeld	6	1. Optijd beginnen met testen	K1. Zeer onwaarschijnlijk	E3. Gemiddeld	3	
							2. Controll framework tbv toetsingmoment 2				
							3. Monitoren (stay clean)				
							4. Monitoring door te voeren correcties ('get clean'),				
							5. Kader Datakwaliteit volgen				

Risicodomein, inclusief risicohouding bestuur	Oorzaken	Gevolgen	Kans	Impact domein	Before Risk Reduction		Effectieve beheersmaatregelen/procedures	After Risk Reduction			Aanbevelingen
					Ernst	Risico		Kans	Ernst	Risk Matrix	
				Reputatie	E3. Gemiddeld	6	6. Planning Datakwaliteit is onderdeel van Planning WTP met strakke deadlines	K1. Zeer onwaarschijnlijk	E3. Gemiddeld	3	
							1. Planning Datakwaliteit is onderdeel van Planning WTP met strakke deadlines				
							2. Kader Datakwaliteit volgen				
							3. Monitoring door te voeren correcties ('get clean'),				
							4. Monitoren (stay clean)				
							5. Controll framework tbv toetsingsmoment 2				
							6. Optijd beginnen met testen				
	5. Onvoldoende capaciteit van de interne change-organisatie	1. De interne change-organisatie beschikt niet over voldoende capaciteit om tijdige en adequate transities naar het nieuwe pensioenstelsel (WTP) te realiseren, waardoor deadlines en kwaliteit van implementatie in gevaar komen.	K4. Waarschijnlijk	Operationeel / IT	E5. Groot	20	1. Eén projectleider	K2. Onwaarschijnlijk	E5. Groot	10	
							2. Bewuste fasering van het programma. Opsplitsen in deelprojecten, met per deelproject detailplanning				
							3. Expliciete tijdsplanning				
							4. Capaciteit toevoegen door externe inhuur.				
							5. Tijdig besluiten om de overgangsdatum door te schuiven.				
							6. Rapportage voortgang en monitoring voortgang				
	6. Vermogensbeheer keten niet tijdig ingericht met betrokken partijen	1. Niet gereed t.b.v. invaren; de 'beleggingsketen' kan niet doorgaan zoals afgesproken tussen de verschillende partijen	K3. Mogelijk	Operationeel / IT	E3. Gemiddeld	9	1. Inschakelen van een fiduciair beheerder met ervaring met invaren	K2. Onwaarschijnlijk	E2. Beperkt	4	
							2. Governance inrichting				
							3. Testen van de keten				
							4. Contracten met externe partijen				
							5. Monitoring operational readiness				

